

Polgár András¹

Batta újjászületése

Az extrém bűncselekményekkel szembeni védekezés lehetőségei a 90-es években, és a tapasztalatok egy jogeset elemzése alapján

Bevezetés

1994. május 5-én nyomtalanul eltűnt egy 16 éves érdi lány. Reggel elindult busszal, állítása szerint az iskolába, oda azonban nem érkezett meg. Eltűnése ügyében az Érdi Rendőrkapitányság a lány édesanyjának bejelentése alapján államigazgatási eljárást indított. Ennek keretében a megszokott eljárásrend szerint ellenőrizték a lány kapcsolatrendszerét, rokonait, barátait, iskolatársait, a fiatalok által rendszeresen látogatott szórakozóhelyeket. Felmerült, hogy megismerkedett egy svéd állampolgárságú férfival, akivel külföldre költözött. Az eljárás eredménytelen volt.

Alig egy hónap múltán, 1994. június 10-én eltűnt egy 13 éves lány is Százhalombattán. Felkutatása érdekében szintén államigazgatási eljárást indított a rendőrség a lány édesanyjának 1994. június 25-én tett bejelentése alapján. Ennek során is sor került az eltűnt személy rokoni, baráti, ismerősi, iskolatársi kapcsolatrendszerének feltárására, a fiatalok által látogatott szórakozóhelyek, kocsmák, diszkók fokozottabb ellenőrzésére. Ebben az eljárásban felmerült, hogy a lány nehezen jött ki az édesanyja új élettársával, így azt fontolgatta, hogy megszökik. Több, meg nem erősített információ viszont arról szólt, hogy hetekkel az eltűnése után a lányt élve látták. Ez az államigazgatási eljárás sem hozott eredményt.²

1994. szeptember 2-án az eltűnt 16 éves érdi lány, M. Krisztina édesanyját a munkahelyén telefonon keresték. Egy eltorzított férfihang közölte az édesanyjával, hogy a lánya életben van, fogva tartják, és ötmillió forint váltságdíjat követelnek érte. Az összeget később ötszázezer forintra módosította azzal, hogy amennyiben nem fizetnek, a lányt minden egyes nap késedelemért megerőszakolják és megcsonkítják, az ujjait levágják. A kétségbeesett édesanya ígéretet tett, hogy a pénzt előteremtik és kifizetik. Az édesanya haladéktalanul bejelentést tett a rendőrségen, így az ügyben zsarolás büntette miatt büntetőeljárás indult.

1995. január 23-án Százhalombattán két 19 éves lány P. Adrienn és N. Zsuzsanna, akik egymással baráti kapcsolatban voltak, együtt tanultak P. Adrienn édesanyjának lakásában. Miután elfáradtak, este nyolc óra után elhatározták, hogy elmennek futni. Közölték P. Adrienn édesanyjával, hogy hamarosan jönnek. Miután nem jöttek haza, P. Adrienn édesanyja másnap felkereste N. Zsuzsanna családját, hogy a lányok ott tartózkodnak-e. Mivel a lányok nem voltak ott sem, ezért a két család körbeérdeklődte a lányok barátnőit, ismerőseit. Január 25-én reggel pedig bejelentést tettek a rendőrségen az eltűnésről. A lányok testvérei január 25-én délelőtt úgy határoztak, hogy végigjárják azt a valószínű útvonalat, amerre a lányok futottak. Feltételezték, hogy esetleg baleset érte őket. Először a százhalombattai kiserdőhöz mentek, ott körbejártak. Miután a lányokat nem találták meg, elhatározták, hogy még beljebb mennek. Százhalombatta végétől mintegy két kilométerre eltávolodtak, bementek a város melletti erdőbe, majdnem egészen a százhalombattai kőolajfinomító kerítéséig. Miután nem találták a lányokat, visszafelé indultak, amikor egyikük meglátott valamit az erdőben, ezért abba az irányba mentek. Mikor közelebb értek, felismerték a lányokat, az erdőben egymás mellett hason fekvé, részben hóval letakarva feküdtek,

¹ Dr. Polgár András járásbíró, a PTE ÁJK doktorandusza

² „Semmilyen bizonyíték nem utalt arra, hogy M. Krisztina, illetve H. Hajnalka bűncselekmény áldozata lett, azonban vélelmeztük és ez irányban is folytattuk a nyomozásunkat nagy erővel, hogy a két sértettet megölték, de erre a beismerő vallomás előtt semmilyen konkrét bizonyítékunk nem volt” – Csapi Balázs rendőr alezredes, rendőrségi főtanácsos, a Pest Megyei Rendőr-főkapitányság bűnügyi osztályvezetője, a Balogh Lajos és társai-ügy akkori előadója személyes közlése.

halottak voltak. Az ügyben több emberen elkövetett emberölés büntette miatt büntetőeljárás indult a Pest Megyei Rendőr-főkapitányságon.

A nyomozás Az ügyek összetartoznak

Az 1994. május 5-én eltűnt érdi M. Krisztina ügyében folyamatba tett államigazgatási eljárásban felmerült, hogy a lány esetleg bűncselekmény áldozatává vált. Miután erre konkrét adat nem volt, ezért bűncselekmény gyanúja hiányában büntetőeljárás nem indult, de a bűncselekmény áldozatává válás lehetősége, mint verzió, mint az eltűnés egyik lehetséges oka fennállt, amit a rendőrhatalomnak ellenőriznie kellett. Az iskolába indult 16 éves lány ezen a napon oda nem érkezett meg. Nem sok használati eszközt vitt magával, nem utazóbőrönddel ment el otthonról. Vizsgálni kellett azt, miért nem tért haza, ha például elcsavarogott. Nem vihetett magával annyi pénzt, mely több napra, vagy hetekre biztosította volna a megélhetését, nem volt nála több váltás ruhanemű, többé pedig sem a családjánál, sem ismerősöknél nem jelentkezett. Így a csavargás, iskolakerülés, kalandkeresés mint lehetséges eltűnési ok egyre kevésbé illett a képbe, egyre inkább annak gyanúja merült fel, hogy a lány nem önszántából nem tért haza, hanem bűncselekmény áldozatává vált. Konkrét adat, nyom azonban nem volt, nem volt tanú, aki látta volna a sértettet gyanús személy társaságában, nem sikerült felderíteni a sértett eltűnése előtti utolsó órájának történéseit, hogy kivel és hol volt, milyen célból és mit csinált. Nem került elő a sértett holtteste sem. Az államigazgatási eljárásban kihallgatott Balogh Lajos tanúvallomása szerint a lány sokszor mondta, hogy férjhez szeretne menni, gazdag férjet kívánna, és szívesen elmenne valahová dolgozni. A tanú szerint a kifejezetten naiv lány megismerkedett egy svéd állampolgárságú személlyel, akivel szoros kapcsolatot alakított ki, s hozzá szeretett volna menni feleségül, ezt állítólag többször meg is említette. Talán ezzel a férfival távozott külföldre, megszökött, mert a szülei fiatal kora és tanulmányai miatt nem engedték volna, hogy férjhez menjen – vélelmezte Balogh. Ugyanez a tanúvallomás utalt arra is, hogy 1993 nyarán Krisztina Balatonkenesén nyaralt, ahol megismerkedett olasz fiúkkal, akik lelkesen udvaroltak a lánynak, még szerenádot is adtak neki. Balogh Lajos szerint talán ezekkel a fiúkkal tartott kapcsolatot azóta is, és hozzájuk ment külföldre. A rendőrhatalom ezek az adatokat is ellenőrizte, mindez azonban nem vezetett eredményre. Nem merült fel ugyanis konkrét bizonyíték, mely a feltételezéseket megerősítette, vagy megcáfolta volna.

Az áleberrabló jelentkezése

1994 szeptemberében, miután az érdi M. Krisztina édesanyját telefonon megfenyegették, hogy fizessen váltságdíjat a lányáért, az ügyben büntetőeljárás indult. A nyomozók megvizsgálták az eltűnt lány kapcsolatrendszerét, s ennek során ellenőrizték a lány rokonait, valamint a környékbeli, büntetett előéletű és szabadlábon lévő személyeket is. Megállapítást nyert, hogy a lány a szüleivel élt együtt Érden. A lány nővére Százhalombattán lakott férjével, Balogh Lajossal és közös kisgyermekükkel. A nyomozás vezetője, Kovács Béla rendőr őrnagy azonnal felfigyelt Balogh Lajosra, mivel a férfi, sőt a Balogh család nem volt ismeretlen a rendőrség előtt. A nyomozás során a bevett ellenőrzési standardok alkalmazása (a sértett családi/baráti/munkakapcsolataiban szereplő, illetve a településen, a környéken élő büntetett előéletű személyek ellenőrzése) során Balogh Lajos neve két esetben is fennakadt a szűrőn. Százhalombattán élő, erőszakos bűncselekmény (rablás és más bűncselekmények) miatt elítélt, börtönviselt személyként is, és a sértett büntetett előéletű rokonaként is felmerült a neve: a sértett sógora volt. Balogh Lajos elkövetőként szerepelt 1990-ben is, amikor édesapját, Balogh Istvánt megölték. Balogh István megöléséért feleségét, Balogh Lajos édesanyját ítélték el, azonban a nyomozás során bizonyítást nyert, hogy az emberölés során fiuk is

bántalmazta a sértettet.³ Mindezek alapján Kovács Bélában egyre inkább erősödött az a feltételezés, hogy a váltságdíj követelése mögött Balogh Lajos áll, de nem zárta ki azt a lehetőséget sem, hogy a lány eltűnéséhez is köze van. Így lényegében a nyomozás megindulásakor már felmerült Balogh Lajos, mint lehetséges elkövető.⁴ Bizonyíték azonban még nem volt. Balogh lehetséges elkövetői minőségét ellenőrizni kellett, ezért a rendőrség tanúként hallgatta ki az ügyben. Beleegyezésével több alkalommal sor került poligráfós ellenőrzésére is, részeredményekkel. A kifejezetten intelligens, jó konspirációs képességekkel és bűnözői rutinnal rendelkező Balogh jól megkomponált vallomásaival nem hagyott fogást magán, és a poligráfós vizsgálaton is többnyire higgadtan tudott viselkedni, így egyelőre konkrét bizonyíték vele szemben nem merült fel.⁵ Nyomozástaktikai szempontból komoly hátrányt okozott, hogy az aggódó rokon szerepét játszó Balogh Lajos a feleségén, az apósán és az anyósán keresztül végig információkat kapott a nyomozás állásáról. Így rögtön tudomást szerzett arról, hogy az anyósa az ismeretlen zsaroló telefonhívása után értesítette a rendőrhatalóságot. Nyilvánvalóan tisztában volt azzal, hogy a nyomozás rá is irányul, tehát igen nagy gondossággal kell eljárnia a zsaroló hívások lebonyolítása során. Alapos oka volt azt feltételezni,

3 Ebben az ügyben a rendőrség Balogh Lajost és Balogh Istvánnét vonta gyanúsítottként felelősségre emberölés büntette miatt. A megállapított tényállás lényege szerint 1990. december 26-án Százhalombattán családi összejövetel során Balogh Lajos vitába keveredett az apjával, Balogh István sértettel. A sértett szidalmazta, megütötte, fojtogatta Balogh Lajost, valamint megöléssel fenyegette. Ennek érdekében egy kést is magához akart venni. Balogh István sértett nyomoréknak, élősködő ingyenélőnek nevezte a fiát, majd meg is ütötte. Ekkor Balogh Lajos egy késsel mellkason szúrta a sértettet, aki könnyen sérült, majd folytatták a dulakodást. Ebbe bekapcsolódott Balogh Istvánné, Balogh Lajos édesanyja, aki egy szódásszifonnal többször is fejbe verte a sértettet. A sértett a földre került. Balogh Lajos ekkor többször rátaposott a már súlyosan sérült apja fejére, illetve rátaposott az apja mellkasára is. A taposás ereje és a száma nem volt megállapítható. Balogh István sértett a bántalmazás miatt olyan súlyos sérüléseket szenvedett, hogy elhalálozott. Balogh Istvánnét erős felindulásban elkövetett emberölés büntette miatt a bíróság két év börtönbüntetésre ítélte, melynek végrehajtását három évre felfüggesztette. Balogh Lajost az ügyészség súlyos testi sértés büntette miatt megrovásban részesítette. Az ügyészség álláspontja szerint ugyanis a sértett életét Balogh Istvánné oltotta ki, Balogh Lajos cselekménye nem járult hozzá az apja halálához. Balogh Lajossal szemben megrovást alkalmazó ügyészi határozatot a vádhatóság a későbbiek során hatályon kívül helyezte és meggyanúsították Balogh Lajost az apja sérelmére elkövetett emberöléssel. A vádhatóság módosított álláspontja szerint Balogh Lajos az édesapja sérelmére súlyos testi sértés büntetést követett el a jogos védelem túllépésével, ezt a cselekményt azonban, amikor vádat emelt Balogh Lajossal szemben, több ember sérelmére elkövetett emberölés büntette és más bűncselekmények miatt 1996-ban, nem tette a vád tárgyává, mert ennek a cselekménynek nem volt jelentősége a sokkal súlyosabb cselekmények mellett. Megítélésem szerint ebben az ügyben a vádhatósági álláspont megalapozatlan volt. Hiszen ha az elkövető más által bántalmazott sértett bántalmazásába bekapcsolódik, vagy a korábban általa folytatott bántalmazás befejezése után a más általi bántalmazásba visszakapcsolódik, és a sértett meghal, az eredményért valamennyi elkövető társtettesként felel. Nem kell vizsgálni, sőt, sok esetben nem is lehet, hogy konkrétan melyikük ütése hozta létre a halálos eredményt. Tehát, aki mindössze egy-két ütést adott le, vagy taposott, akkor is emberöléséért felel, ha a halált ténylegesen nem az ő ütése okozta. Ebben az esetben a sértett durván provokálta az elkövetőket. Balogh Lajost meg is támadta, aki nem hagyta magát. Ezután Balogh édesanyja bántalmazta Balogh Istvánt, a sértett súlyosan megsérült és a földön feküdt, támadásképtelen állapotba került. Ezt követően - vagyis a jogos védelmi helyzet megszűnése után - Balogh Lajos ismét bántalmazta a sértettet, a sértett pedig meghalt. Mindketten szándékegységben, egymás cselekményéről tudva, a lehetséges következményeket felismerve, és menthető felindulásban cselekedtek. Ezért Balogh Istvánné és a Balogh Lajos társtettesként erős felindulásban elkövetett emberölés büntetést követte el, meggyőződésem szerint. Ezért Balogh Lajos cselekményének súlyos testi sértés büntettként való minősítése szerintem téves. Ez pedig törvénysértően enyhe felelősségre vonást eredményezett Balogh Lajos esetében először megrovással, majd a vádemelés mellőzésével. Ennek azért van jelentősége, mert ez nagyban bátorította Balogh Lajost. A későbbiek során kialakult benne az a meggyőződés, hogy súlyos bűncselekmények elkövetése után is el lehet kerülni a szigorú felelősségrevonást. Ő maga fogalmazott így: „az apám megölésekor váltam teljesen gátlástalanná, főleg úgy, hogy meg is úsztam.” (Média nyilatkozat. 2008. Forrás: www.tv2.hu)

4 „Az ilyen jellegű súlyos bűncselekmények felderítése során a nyomozó hatóságok a felderítés érdekében különböző vonalakat állítanak fel. Ilyen vonal volt pl. a családi, rokoni szálak, ahol szintén Balogh Lajos szerepel, illetve a környezetben lakó büntetett előéletű személyek ellenőrzése szintén egy ilyen jellegű vonal, ahol ismételten szerepelt Balogh Lajos neve. Így ezáltal Balogh Lajos potenciális elkövetőként jött számításba.” „Az M. A.-né sérelmére elkövetett zsarolásos ügyet az akkori akcióosztály beosztottjai nyomozták, és az ott dolgozó Kovács Bélának volt fixa ideája, hogy Balogh Lajos a potenciális elkövető” – Csapi Balázs rendőr alezredes személyes közlése.

5 Először 1994 novemberében alkalmaztak vele szemben poligráfot, mely részeredményt hozott, így Balogh Lajost a vizsgálat szerint nem lehetett kizárni, mint lehetséges elkövetőt.

hogy az ügyben operatív eszközök alkalmazása volt folyamatban. Így számolt azzal, hogy ha az anyósát a munkahelyén telefonon keresi, úgy azt lehallgatják.⁶ De tősgyökeres és figyelmes százhalombattai lakosként észlelte azt is, hogy a százhalombattai telefonfülkék is operatív megfigyelés alatt álltak.⁷ Nem volt neki nehéz kiszűrni az oda nem illő idegen autokat, személyeket.⁸ Emiatt amikor telefonált, a kezét a telefonkagylóra tette, és eltorzított hangon beszélt, illetve volt, hogy a bűntársát utasította a telefonhívás lebonyolítására oly módon, hogy ő a fülkénél nem volt jelen. Ennek ellenére egy alkalommal éppen, hogy sikerült elmenekülnie a fülkétől még a nyomozó hatóság odaérkezése előtt. Egy alkalommal pedig a telefonfülkénél Balogh Lajos társát, a fiatalokú Kovács Krisztiánt igazoltatta a rendőrség.

Mivel Balogh anyósa meg akart győződni arról, hogy a lánya valóban a telefonálónál van, ezért Balogh Lajos Érden, a vasúti töltésnél helyezte el a lánya több ruhadarabját, amelyeket a nyomozó hatóság 1994. szeptember 26-án lefoglalt. 1994-ben azonban a bűnügyi technika és a DNS-rögzítés Magyarországon még nem volt olyan fejlettségi szinten, hogy a ruhákról használható nyomot (pl.: Balogh Lajos DNS-ét rögzíthették volna). Ennek akadályát képezte az is, hogy a megtalált ruhák kimosott állapotban voltak.

A váltságdíj átadását Balogh Lajos oly módon szervezte meg, hogy a pénzt Balogh anyósának a Budapestről Budafokra induló vonat utolsó kocsijából kellett kidobnia a Százhalombatta melletti szakaszon, a telefonon adott utasítás szerint egy olyan helyen, ahol egy nagy lepedőt lát kirakva. Balogh olyan helyet választott, mely messziről is jól megfigyelhető volt. Tudta, hogy anyósa a nyomozó hatóságot beavatta a pénzáadási tervbe is, ezért rendőrségi akcióra számított.⁹ Az általa megjelölt helytől messzebből, egy domboldalról figyelte a helyszínt, ahová már jóval a vonat indulása előtt megérkezett. Így észlelte, amikor a pénzáadási hely környékét ellepték a rendőrök. Végül az anyósa a pénzt a vonatból nem dobta ki, így a váltságdíj-fizetésre nem került sor.¹⁰

Körülbekintő eljárása ellenére hibázott. A telefonhívások során rögzített hanganyag volt az első használható bizonyíték Balogh Lajos ellen. A nyomozó hatóság hangmintát rögzített tőle, amit a szaktanácsadó összevetett a rögzített beszélgetésen hallható zsaroló hangjával, mely 80%-os valószínűséggel hasonlóságot mutatott Balogh Lajos hangmintájával. További, Balogh Lajosra jelentősen terhelő bizonyíték a zsarolás tekintetében egy felismerésre bemutatás volt. Egy férfi telefonálni akart egy százhalombattai nyilvános fülkéből. Amikor a telefonfülkéhez ment, észlelte hogy három férfi van a fülkénél, az egyik telefonál, a másik kettő pedig a nyitott fülkeajtónál, közvetlenül a telefonáló férfi mellett áll. Mikor befejezték a beszélgetést, a tanú bement a fülkébe, majd amikor kijött onnan, látta, hogy a három férfi visszatér a fülkéhez, és újra telefonáláshoz

6 A telefonos közlések tartalmának lehallgatását Z. Zsolt tanú is megerősítette a bíróságon, de erre utalt a vádlott is, hogy tudta, hogy lehallgatják. A lehallgatási jegyzőkönyveket, és a telefonfülkék megfigyeléséről szóló jelentéseket az ügyész csatolta a bírósághoz benyújtott nyomozati iratokhoz, így azok a nyílt eljárás anyagává váltak.

7 „Balogh Lajos battaiként nagyon jól ismerte lakókörnyezetét, ezáltal számára minden oda nem illő személy, tárgy, autó nyilván számára feltűnővé válhatott. Ezáltal számára nem okozott nehézséget az esetlegesen konspiráltan ott lévő rendőri erők felismerése.” Csapi Balázs rendőr alezredes személyes közlése. A nyomozati iratok részét képezték a telefonfülkék megfigyeléséről szóló rendőri jelentések is, melyek szerint a százhalombattai telefonfülkéket a rendőrök – a rendőri jellegük leplezése mellett – rendszeresen figyelték.

8 „Minden telefonfülkét figyeltek a rendőrök nagyon feltűnő, amatőr módon. A rendőrök folyamatosan figyeltek engem. Egy alkalommal elvittek a rendőrök tanúként kihallgatni, keresztkérdéseket tettek fel, amatőr módon, kiabáltak, ijesztgettek. Mondtam a hazugságvizsgálatot is vallalom, hangmintát is adtam, ami 80-90 százalékos volt.” – Balogh Lajos tárgyaláson tett vallomása.

9 „Természetesen a vonat szakaszt megfelelő rendőri erővel voltunk kénytelenek biztosítani, de a hangsúlyt a vonaton utazó sértettre koncentráltuk. Természetesen számoltunk azzal a lehetőséggel is, hogy az elkövetők figyelemmel kísérik a rendőri akciót. Ebben az időszakban potenciális elkövetőként Balogh Lajos is szerepelt, így ennek megoldása, a sértett személyi biztosítása kifejezett problémát jelentett számunkra. Természetesen – bár erre bizonyítékaink nincsenek – úgy gondolom, Balogh Lajos minden egyes eljárási cselekményről, rendőri intézkedésről tudomást szerzett akár közvetlenül, akár közvetve.” – Csapi Balázs személyes közlése.

10 Balogh Lajos egészen cinikus magyarázatot adott arra, hogy miért zsarolta meg az anyósát: „A Kriszti anyja nagyon ki volt bukva, hogy a lánya eltűnt. Kiborult teljesen. Vissza akartam neki adni a reményt, ezért jött az ötlet, a zsarolás. Meg persze a pénz miatt is.” – Balogh Lajos nyomozati vallomása.

készül. A tanú személyleírást adott mindhármukról; az egyik személyleírás – miszerint az egyik férfi kb. 30 év körüli, szőke, testesebb férfi – illet Balogh Lajosra. A felismerésre bemutatáson határozottan felismerte Balogh Lajosban a telefonáló férfit.¹¹ A telefonbeszélgetés időpontja pedig akkor volt, amikor Balogh anyósát telefonon hívta a zsaroló. Balogh, akit ezért egyre többször vegzáltak a nyomozók, mind nyugtalanabbá vált, keresztkérdésekkel azonban még nem tudták megfogni.

A második lány eltűnése

Az 1994. június 10-én eltűnt 13 éves százhalombattai lány, H. Hajnalka ügyében folyamatban volt államigazgatási eljárásban szintén számolnia kellett a rendőrhatóságnak azzal a lehetséges verzióval, hogy a lány bűncselekmény áldozata lett. Konkrét gyanú, amely büntetőeljárás megindítását megalapozta volna, ugyan nem merült fel, de ezt a feltételezést erősítette a lány szabad akarátú távozásának valószínűtlensége. Nem volt életszerű azt feltételezni, hogy egy 13 éves lány önkéntesen és nyomtalanul eltűnik, és többet nem jelentkeznek. Ehhez ugyanis nem volt anyagi fedezete, megélhetését, lakhatását nem tudta volna miből finanszírozni. Nem rendelkezhetett olyan kapcsolatrendszerrel sem, mely ebben őt segítette, lakhatását, megélhetését biztosította, a lányt bújtatta volna. Nem mellékes az sem, hogy egy 13 éves lány nemcsak anyagilag, egzisztenciálisan, de lelkileg és mentálisan sem érett arra, hogy édesanyját, testvéreit hosszú időre, vagy véglegesen elhagyja. Különösen, hogy erre oka sem volt. Testvéreit és édesanyját szerette, édesapja tőlük külön élt. Mostohaapjával ugyan nem volt jó a viszonya, de ez még az esetleges szökést nem motiválhatta, akkor sem, ha a kamaszlány ezt dacos indulatból néha felvetette. Az iskolaévnek 1994. június elején lett vége, így esetleges iskolakerülési szándék sem vezethette. A tanulmányi eredményei nem voltak jók, hiszen az általános iskola hatodik osztályában megbukott, de emiatt nem érte otthon olyan szigorú felelősségre vonás, ami elől el kellett volna menekülnie. 1994. június 10-én estefelé ment el otthonról könnyű, nyári öltözetben: egy pólóban és egy rövid sortban, így öltözéke sem adott alapot annak feltételezésére, hogy hosszú időre el akart volna távozni.¹² Hiába teltek a hetek, és hiába végezte el a hatóság az összes lehetséges ellenőrzést, amit ilyenkor szokás, a lány nem került elő. Ezeket a körülményeket értékelve erősödött meg a rendőrhatóságban az a gyanú, hogy a lány bűncselekmény áldozatává vált. Hogy esetleg életben van, annak feltételezésére csak az adhatott okot, hogy a lány érett fiatal nő volt, koránál több évvel idősebbnek nézett ki, így nem volt kizárható, hogy esetleg emberkereskedő bűnözők tartják fogva prostitúcióra kényszerítés céljából. Csakhogy konkrét adat erre sem merült fel.

1994 őszén már intenzív nyomozás folyt az érdi lány szüleinek zsarolása ügyében. A 16 éves érdi lány és a 13 éves százhalombattai lány ügyéről a rendőrség ekkor még nem tudhatta, hogy összekapcsolódik. Több, azonban egyelőre csak távoli kapcsolódási pont merült, vagy merülhetett volna fel. Balogh Lajos Százhalombattán élt, ahogy az eltűnt H. Hajnalka is. Egy időben a Balogh Lajosékkal szomszédos lépcsőházban lévő egyik lakásban élt az eltűnt lány családja. A lány édesanyja látásból ismerte is Balogh Lajost. Balogh öccsének, Tibornak jó barátja volt Kovács Krisztián, az eltűnt H. Hajnalka korábbi barátja, aki egy lépcsőházban lakott a sértettel. Ezek a kapcsolódási pontok akkor – utólag meg nem állapítható módon – még vagy nem tűntek (nem tűnhettek) fel a rendőrhatóságnak, vagy még nem voltak fontosak, hogy ezek miatt az ügyeket összekapcsolják.¹³ Nem szabad figyelmen kívül hagyni azt sem, hogy az eljárások sem „érték

11 „Meglepő volt nekem a fantomkép. A fantomkép rossz volt, kb. 20cm-es hajam volt akkoriban, a fantomképen meg egy kopasz ember van. Ami pedig a felismerést illeti: a felismerő tanúnak a rendőrök mutattak egy videót, hogy kit kell felismerni. Ezért ismert fel. A telefonálásnál nem találkoztam senkivel. Tudtam, hogy lehallgatják a telefont, ezért nem néztem senki arcába. A fantomkép pedig nem hasonlít rám. Ha láttam, hogy jön valaki, úgy jöttem ki a telefonfülkéből, hogy ne láthasson.” – Balogh Lajosnak a tárgyaláson tett vallomása.

12 Balogh Lajos a vallomása szerint H. Hajnalkát 1994. június 10-én ölte meg. H. Hajnalka édesanyja szerint azonban a lánya 1994. június 24-én tűnt el.

13 „A helyszínelésen Balogh Lajos feltáró, beismerő vallomásokat tett, feltárássra kerültek a holttestek és a tárgyi

össze”. Hiszen Balogh Lajos sógornőjének eltűnése ügyében nem büntetőeljárás, hanem államigazgatási eljárás indult, kizárólag Balogh Lajos anyósának zsarolása tárgyában folyt büntetőeljárás, melyben a Pest Megyei Rendőr-főkapitányság nyomozott. Balogh sógornőjének eltűnését az Érdi Rendőrkapitányság, míg a százhalombattai lány eltűnését pedig – szintén államigazgatási eljárásban, de – a Százhalombattai Rendőrkapitányság vizsgálta. Így az információk sem egy helyre futottak be.

A két kocogó lány eltűnése

1995. január 23-án reggel Balogh Lajos ki akart rabolni egy százhalombattai ékszerboltot. Megfigyelte a helyszínt, tudta, hogy hétfőn a reggeli órákban a környéken elenyésző a forgalom, az ékszerész pedig egyedül dolgozik. Tudta azt is, hogy ezen a napon az ékszerüzlet melletti bolt zárva van, így az ékszerész innen sem számíthatna segítségre egy támadás során. A rablás azonban meghiúsult, mert az ékszerész nem a szokott időben, hanem később nyitott ki, a nyitáskor pedig már felélénkült a környéken a forgalom, így a lebukás kockázata miatt Balogh elállt a bűncselekmény végrehajtásától. Emiatt, és a zsarolás büntette miatti eljárásban 1995. január 25-ére szóló idézése miatt is eléggé zaklatott volt. Társaival megbeszélte, hogy 1995. január 23-án este 20.00 óra körüli időben a kiserdőben találkoznak. Ugyanezen a napon 20.00 óra után két 19 éves százhalombattai barátnő az egész napos közös tanulás után futni indult a kis erdei útra. Többé nem tértek haza.

Az első eredmények: a poligráfós vizsgálatok

Az előzmények szerint gyanú merült fel arra, hogy a zsarolást Balogh Lajos követte el. Ezért 1994. november 14-én – az érintett hozzájárulásával – elrendelték a gyanúsított poligráfós vizsgálatát.¹⁴ Balogh, aki 1994 novemberében még egy alkalommal vett részt poligráfós vizsgálaton, már az első alkalommal értékelhető reakciókat adott. Megállapítható volt, hogy nevezettnek az ügyvel kapcsolatban valójában több olyan dolgról is tudomása van, melyeket – állítása szerint – nem ismert. Így a szaktanácsadói vélemény szerint az őszintesége megkérdőjelezhető, az M. Krisztina sérelmére elkövetett esetleges bűncselekménnyel való kapcsolata ezért nem volt kizárható, s mindkét poligráfós vizsgálat arra engedett következtetni, hogy nevezettet az elkövetői körből kizárni nem lehet. Sőt, Balogh Lajos nemcsak a zsarolás büntetével volt összefüggésbe hozható, de információkkal rendelkezett a sógornője eltűnéséről is. A szaktanácsadói hivatalos feljegyzés szerint a bűncselekménnyel való kapcsolatát erősítette meg nevezett személyiségvizsgálata is: életvezetésének devianciái, az, hogy részt vett apja megölésében, és hogy több, vagyon elleni és erőszakos bűncselekményt követett el.

1995. január 25-én Balogh Lajos megjelent a Pest Megyei Rendőr-főkapitányságon, hogy tanúként hallgassák ki, továbbá, hogy ismét poligráfós vizsgálatnak vessék alá, amihez ő ismét hozzájárult. A vizsgálatot elvégző pszichológus hivatalos feljegyzése szerint az eredmény arra enged következtetni, hogy Balogh Lajos sógornőjét, M. Krisztinát megölték. Összességében azonban a teszt értékelhetetlen volt, mert Balogh több variációra is fokozott reakciót mutatott. A feljegyzésben így írt a szaktanácsadó: „A vizsgálatot 1995. január 25-én délelőtt végeztem, tehát még a kettős emberölés felfedezése előtt. Nevezettnél feltáró vallomás ekkor még nem volt. Balogh Lajosban ekkor – mint utóbb kiderült – keveredtek a M. Krisztinára és a két futó lányra vonatkozó adatok, így a teszt zavaros lett. Például: az elkövetés módjai, a holttest helye tekintetében. Fokozott reakciót mutatott arra a kérdésre, miszerint tudja-e, hogy a Krisztina meghalt, vagy életben van, hogy M. Krisztinát megölték-e. Fokozott jelet mutatott arra a kérdésre is, hogy ő ölte-e meg az M.

bizonyítékok, ez alapján tudtuk összekapcsolni az ügyeket. Bár emlékeim szerint H. Hajnalka eltűnésével kapcsolatban Balogh Lajos két büntőse, Balogh Tibor és Kovács Krisztián neve is felmerült. Az eltűnése ügy tükrében gyanús eltűnésként kezeltük H. Hajnalka eltűnését, mivel, mint említettem, a büntősek kapcsolatba hozhatók voltak Balogh Lajos személyével.” – Csapi Balázs személyes közlése.

¹⁴ Ennek eredményéről a szaktanácsadó véleménye 1994. november 30. napjára készült el.

Krisztinát. Ugyanígy fokozott volt a reakciója akkor is, amikor azt kérdeztem, hogy egyedül volt-e az elkövető.” Balogh Lajost a pszichológus sajátos viselkedésű személynek találta, aki a vizsgálat előtt különlegesen nyugodt és jókedvű volt. „A százhalombattai lányok ügye itt még szóba sem jött, ez nyilván megnyugtatta. Nagy érdeklődéssel követte a vizsgálatot, látszott rajta, hogy érti a vizsgálat logikáját. Nem próbált meg ennek ellenére kitérni, manőverezni, megtéveszteni. Látszott, hogy szeret játszani a veszéllyel. Szinte észrevétlenül próbált provokálni, többször idézte a Bárányok hallgatnak című filmet. A tesztkérdések mellé még segített egy-kettővel. Pl: hogy a holttestet sav segítségével akarták-e eltüntetni, amiről később kiderült, hogy M. Krisztinának a haját savval öntötte le. A vizsgálat során végig nyitott, érdeklődő volt. A metakommunikációja ugyanakkor árulkodó volt, a kritikus helyeknél szinte teljesen vörössé vált. Az első vizsgálat során rosszul lett. Sokszor azt mondta, hogy megpróbál etetni az információkkal és várja a hatást. A vizsgálat végén elmondta, az ő filozófiája, hogy vállalja mindig, amit tett, de csak akkor, ha lerakták elé a bizonyítékot, addig nem. Ha nincs bizonyíték, akkor mindhalálig védekezik.”¹⁵

Ezt követően Kovács Béla rendőr őrnagy közölte Balogh Lajossal, hogy gyanúsítottként hallgatja ki az anyósa sérelmére elkövetett zsarolás büntettének alapos gyanúja miatt. Balogh Lajos megtagadta a vallomástételt, majd a nyomozó hatóság őrizetbe vette. Ugyanezen a napon találták meg a két futó lány holttestét a százhalombattai kiserdőben.

1995. január 27-én a nyomozó hatóság újabb poligráfós vizsgálat elvégzésére készült Balogh Lajoson.¹⁶ Ennek közvetlen előzménye az volt, hogy 1995. január 25-én megtalálták két 19 éves százhalombattai lány holttestét. Halálukban az idegenkezűség egyértelmű volt. Felmerült a gyanúja, hogy Balogh Lajosnak köze volt a halálukhoz. A helyszíni szemle ekkor még folyamatban volt, azonban január 26-ára már eredményt hozott, így annak alapján számos, a cselekmény elkövetéséhez tartozó információ rendelkezésre állt, ez lehetővé tette a poligráfós vizsgálat elvégzését.¹⁷ „A vizsgálat a várható eredményesség szempontjából különösen alkalmasnak és kedvezőnek tűnt, hiszen Balogh Lajos a bűncselekmény kiderülésének időpontjában őrizetben volt, így információval nem rendelkezhetett. A poligráf-kérdések a bűncselekmény mozzanatainak széles körére támaszkodtak.”¹⁸ Balogh Lajos a sógornője, M. Krisztina eltűnése és a szülei zsarolása

15 A Pest Megyei Rendőr-főkapitányság kriminálpszichológusának hivatalos feljegyzéséből.

16 „Azon a napon, amikor megtalálták a két lányt, valamelyik nyomozóban felmerült, hogy hátha Balogh Lajosnak is köze van hozzá, ezért poligráf vizsgálatot kellene vele végezni. A körülmények a vizsgálatához kedvezőek voltak, hiszen azt sem tudhatta, hogy megtalálták a lányokat, és úgymint a Kapitányságon volt.” – Dr. Orosházi Józsefné kriminálpszichológus, igazságügyi szakértő személyes közlése. Dr. Orosházi Józsefné 1995-ben a Pest Megyei Rendőr-főkapitányság állományában teljesített szolgálatot mint rendőr főhadnagy, kriminálpszichológus. Balogh Lajos elsőként vele osztotta meg szörnyű titkát. Miután Balogh Lajosról végig feltételezték, hogy köze van a sógornője eltűnéséhez, továbbá alapos gyanú merült fel vele szemben arra is, hogy az anyósa sérelmére zsarolás büntettét követte el, korábban pedig – többek közt – rablás büntette miatt volt büntetve, alapos oka volt a nyomozó hatóságnak azt feltételezni, hogy Balogh Lajosnak köze volt a két futó lány erőszakos halálához is. A poligráfós vizsgálatra azonban már nem került sor, ugyanis a gyanúsított a vizsgálatot megelőző ismerkedő beszélgetésen a pszichológus szaktanácsadó néhány öt érzékeny ponton érintő kérdésére összeomlott, és mindent feltárt. Az elkövetővel 1995. január 27-én lefolytatott beszélgetéséről részletesebben lásd: Dr. Orosházi Józsefné: Nyitott sebek. Egy gyilkosságsorozat a pszichológus szemével (Belügyi Szemle 1995/4. 103-106. oldal).

17 A helyszíni szemle adatai rendelkezésre álltak, a bűncselekmény még nagyon „friss” volt, így az elkövetőnek nem lehetett elég ideje, hogy azt lelkileg feldolgozza. Valószínűleg arra sem lehetett elég ideje, hogy a cselekménnyel kapcsolatos védekezési taktikáját átgondolja, továbbá Balogh Lajos épp a hatóság őrizetében volt, ezek a körülmények pedig lehetővé tették, hogy a pszichológus szaktanácsadó kifejezetten a két futó lánnyal összefüggésben végezzen poligráfós vizsgálatot. Ezek a körülmények az eredményes vizsgálatához nagyobb esélyt teremtettek.

18 Dr. Orosházi Józsefné r. főhadnagy, kriminálpszichológus által 1995. február 6-án készített hivatalos feljegyzéséből. A kontrollkérdések az alábbi kérdésköröket ölelték fel többek között: a holttestek feltalálási helye, elrejtésének módja, testhelyzete, öltözéke, cipője, felső és alsó ruhája, az elkövetés eszköze, a járulékos cselekmények, a helyszín megközelítésének a módja, stb. Megjegyzem, a poligráfós vizsgálat értelmét illetően megosztottak a vélemények a kriminálpszichológusok körében abban az esetben, ha feltételezhető, hogy a vizsgálat alanya pszichopátiás személyiség. Ezekre az emberekre ugyanis az jellemző, hogy nem szoronganak semmitől, nem tanulnak semmiből, és nem is szeretnek. Így feltehető, hogy egy pszichopata nem mutatja hazug állítás közlésekor sem azokat a fiziológiai tüneteket, amelyeket egy egészséges személy. „Egyes poligráfszakértők szerint a pszichopáták is poligráfózhatók. Az én

ügyében korábban már háromszor vett részt poligráfós vizsgálaton, így az 1995. január 27-ére tervezett lett volna a negyedik vizsgálat, ezúttal kifejezetten a két futó lány halála miatt. Ezen a napon Balogh Lajos csendes, konvencionális, együttműködő volt. „Csupán annyit mondtam bevezetőben neki, hogy találtak két holttestet Százhalombattán, ezzel kapcsolatban fogunk poligráfós vizsgálatot végezni. Mivel a korábbi poligráfós vizsgálatokat nem én végeztem, vagyis ekkor találkoztam a Balogh Lajossal először, kértem, hogy mutassa be nekem magát. Kértem, hogy meséljen magáról. Kérdeztem tőle, hogy milyen ember ön, Lajos? Ekkor lehajtotta fejét, látszott, hogy összeszorul a torka. Jeleztem neki, hogy észleltem, hogy a szeme könnybe lábadt.¹⁹ Néhány kérdés után közölte, hogy megspórolhatjuk a poligráfós vizsgálatot. Kérte, hogy szeretne a feleségével beszélni, aztán mindent elmond. Kérdeztem, köze van-e a két százhalombattai lány halálához, erre ő: többhöz. Kérdeztem a Krisztinához is? Válasz: többhöz. Kértem, hogy kezdje el a történetet. Az apja italozó életmódjával és brutalitásával kezdte, elmondta, hogy sokat szenvedtek miatta. Elmondta, hogy 1990 karácsonyán úgymond a család tette el láb alól az apját. A beszélgetés alatt rendkívül heves érzelmi reakciói voltak, nagyon sírt, maga sem érti, hogy pont miért vele történt mindez.”²⁰

Ezt követően pedig részletes – a bűntársai szerepének kivételével –, mindenre kiterjedő beismerő vallomást tett, cselekményeit, az elkövetés idejét, módját, helyét, körülményeit, azok különös kegyetlenségét, motivációit feltárta, illetve a helyszíni kihallgatásokon megmutatta áldozatai holttestének és a bizonyítékok²¹ elrejtésének helyét. Balogh Lajos sógornőjének a holttestét a százhalombattai homokbányához közel, egy erdős részen, míg 13 éves százhalombattai áldozata testét a homokbányában rejtette el, mintegy 10 cm vastagon homokkal takarta le.

Az áttörés: a beismerő vallomás

Amit csak sejteni lehetett: az élet elleni cselekmények

Miután Balogh Lajos 1995. január 27-én dr. Orosházi Józsefné pszichológusnak mindent beismert, kérte, hogy hadd beszélhessen egy magasabb rangú rendőrtisztrel, akinek szintén mindent elmondana. Hogy könnyebb legyen neki a vallomástétel, arra kérte a pszichológusnőt, hogy legyen vele a kihallgatásánál. Kérésének megfelelően dr. Orosházi Józsefné a kihallgatásnál végig jelen volt.

Balogh Lajos első kihallgatásai során úgy nyilatkozott, hogy a terhére rótt bűncselekményeket egyedül követte el. A nyomozó hatóság számára a két futó lány sérelmére elkövetett bűncselekmény helyszíni szemléje alapján azonban nyilvánvaló volt, hogy a cselekményt az elkövető egyedül nem követhette el. Vallomásának ellenőrzése során korábbi ügyeit is megvizsgálták. Kiderült, hogy Balogh korábban az öccsével, Balogh Tiborral és annak barátjával, Kovács Krisztiánnal is követett el lopási cselekményt. Ezért a nyomozó hatóság kihallgatta Balogh Tibort és Kovács Krisztiánt is,

véleményem szerint viszont nagy óvatossággal kell eljárni velük szemben, és nem minden esetben lehet szerintem sem poligráfózni őket. Hiszen akinek a hazugság nem hazugság, azt érintetlenül hagyják a feltett kérdések.” – Dr. Orosházi Józsefné személyes közlése.

¹⁹ „Az egyszerű kérdésekre (mutassa be magát) – számomra is meglepő módon – nagyon érzékenyen reagált (izomösszehúzódás a torokban), majd amikor ezt jeleztem, már a szeme is könnybe lábadt, míg végül kitört belőle a sírás. Egy kritikus helyzetben valaki feltette neki azt a kérdést, hogy kicsoda ő? Ártatlanul szembesítettem önmagával, tetteivel. Valamiféle önelszámolásra készítettem ezzel a felszólítással. És ez az önmagával való szembenézés cseppet sem volt kellemes, a tükrökből visszánéző ember nem nyújtott szép látványt az ő számára sem. Talán ez a pillanat volt az, amikor először kellett szembenéznie önmagával, azzal, hogy valójában ki is ő? Ez a sírás részben katarzis volt, és volt benne némi önsajnálát is, de természetesen a feszültség, a következményektől való félelem: [ez] mind benne volt.” – Dr. Orosházi Józsefné személyes közlése.

²⁰ Dr. Orosházi Józsefné által 1995. február 6-án készített hivatalos feljegyzés, illetve az ő személyes közlése.

²¹ Lefoglalásra került a sértettek ruházatain kívül a Zbrojovka 6,35 pisztoly, három darab lövedékmag, három darab lövedékhüvely, egy 17 cm-es kés, 3 cm-es penge széllel, fehér színű kötél, meg egy 35,5 cm-es kés, 22,5 cm-es pengével, meg egy 21-cm-es kés, 11 cm-es pengével, Balogh Lajos otthonában pedig P. Adrienn sértett ékszerei.

akik beismerő vallomást tettek. Miután ezt Balogh Lajos előtt feltárták, kiterjesztette a vallomását a társaira is. Balogh Lajosnak a teljes, mindenre, a bűntársakra is kiterjedő módosított beismerő vallomásának a lényege a következő volt.

1994. márciusi szabadulását követően észlelte, hogy az általa korábban nagyon kedvelt és kamaszodó sógornője nagyképű és szentelen lett.²² Egy alkalommal, amikor a szülei kölcsönből kért pénzből befizették egy párizsi tanulmányútra, a fiatal lány a kölcsönt adó rokonnak nem volt hajlandó megköszönni a segítséget. Az őt erre kérő apjával lekezelően beszélt. Ezért Balogh Lajos mélységesen megvetette a sógornőjét. Nem tudta elfogadni, hogy míg ő a börtönben volt, a sógornője így megváltozott. A stílusa miatt meggyűlölte őt, és elhatározta, hogy megbünteti, megöli.²³ 1994. május 4-én Balogh Lajos az apósánál dolgozott, ekkor mondta neki M. Krisztina, hogy nem akar másnap iskolába menni, „lógni szeretne”. Erre Balogh Lajos azt javasolta, hogy utazzon hozzá Százhalombattára, lógnak együtt egész nap. Ekkor határozta el, hogy másnap fogja megölni a sógornőjét. Másnap, május 5-én a fiatal lány a busszal nem az iskolába, hanem Százhalombattára, Balogh Lajoshoz ment.²⁴ Balogh Lajos Százhalombattán a buszmegállótól kicsit feljebb várta a sértettet. Tette ezt azért, hogy ne lássák együtt őket. Elindultak a körúton, mentek a homokbánya felé. Játékos lökdösődésbe kezdett a sértettel, melynek során egy domboldalhoz érve a sértettet lelökte. Utána látszólag átkarolta, valójában szorítva vezette a sértettet, aki ezt még mindig játéknak gondolta. A sértettel egy kietlen helyre ment, ahol bántalmazta, megalázta, közölte vele, hogy a nagyképű viselkedését rendkívüli módon helyteleníti, és ezért megöli.²⁵ Majd a sértettet emberi mivoltából teljesen kivetkőzve, kiemelkedő brutalitással megölte.²⁶

Ezt követően Balogh Lajos elhatározta, hogy bandát hoz létre abból a célból, hogy vagyoni haszonszerzés végett élet elleni cselekményeket kövessenek el. A konkrét terve az volt, hogy társai segítségével embereket fognak elrabolni, megkínozni, kifaggatni vagyoni-jövedelmi viszonyaikról, majd megölik őket. Ezt követően a hozzátartozókat fogják zsarolni, őket megtévesztve az ügyet emberrablásnak beállítva fognak váltságdíjat követelni. Bevonta ebbe a tervébe az öccsét, Balogh Tibort, és az ő javaslatára a még fiatalkorú Kovács Krisztiánt, akik vállalták a közös elkövetésekben

22 1994. március 8. napján szabadult 1/4-ed kedvezményrel 2 év 6 hónap börtönbüntetéséből, melyet csoportos rablás büntette, lopás büntette, illetve lopás vétsége miatt kapott.

23 Meggyőződésem szerint Balogh Lajos vallomása életszerűtlensége miatt e körben csak részben fogadható el. Úgy gondolom, a bűncselekményt életének sikertelenségeiből, megpróbáltatásaiból, kudarcaiból származó frusztráció motiválta elsősorban. Valakin le akarta vezetni a feszültségét, ki akarta tombolni magát, bosszút akart állni életének tragédiái miatt. Kapóra jött neki az irritálóan viselkedő és nála sokkal jobb sorsú, de mégis hálátlan sógornője. Könnyű áldozatnak ígérkezett, hiszen könnyen elcsalhatta, és komoly fizikai ellenállásra sem volt képes.

24 Balogh Lajos a tárgyaláson is előadta, hogy sógornőjét hároméves kora óta ismerte, nagyon szerette, amikor szabadult, addigra a sértett megváltozott, nagyképű, flegma lett, nem tetszett neki a viselkedése, ezért döntött úgy, hogy megöli. Az öccsének Balogh Tibornak el is mondta, hogy meg fogja ölni, de ő nem vette komolyan. 1994. május 4-én egész éjjel nem aludt, forgolódott, félt is tőle, de el is határozta, hogy megöli. Éjszaka tervezte el, hogy miként fogja másnap megölni. Tapátázóollót, övet és pelenkát vett magához. A pelenka azért kellett, hogy letörölje magáról a vért, az öv és az olló volt az elkövetés eszköze. Amikor a sértett leszállt Százhalombattán a buszról, Balogh még mindig bizonytalan volt. Addig még ő maga is abban bízott, hogy a lány esetleg nem jön, és akkor nem követi el a bűncselekményt. Messzebb állt meg a buszmegállótól, hogy ne lássák őket együtt. M. Krisztina szállt le utolsóként. Balogh Lajos intett neki, hogy jöjjön. A végleges elhatározás akkor született meg a férfitban, amikor elindultak a körúton. Innentől nem volt visszaút.

25 „A homokbányán keresztül mentünk, lementünk a fás részbe, a völgybe. Erősebb voltam nála, nem tudott szabadulni. Elmondtam neki, hogy mit fogok vele csinálni, hogy meg fogom ölni. Tudta, hogy igazam van, de túlzásnak tartotta, hogy meg fogom ölni ezért. Elszívott még egy cigit, mondta, hogy el fognak engem kapni. Mondta, hogy üzen az anyjének, szavamat adtam, hogy átadom nekik. Megkönnyebbültem ez után. Úgy éreztem, megérdemli, percek múlva már túlzásnak éreztem, sajnáltam.” – Balogh Lajosnak a bírósági tárgyaláson tett vallomásából. Ami az üzenetet illeti: Balogh Lajos a nyomozás során és a tárgyaláson nem volt hajlandó elárulni, hogy mi volt az, arra hivatkozással, hogy ezt csak négy szemközt az édesanyjának mondja el. Így az üzenetet azóta is magában őrzi.

26 A bűncselekmények elkövetési módját, brutalitását nem részletezem, miután a tanulmány témája nem a különös kegyetlenséggel való elkövetés mibenlétének vizsgálata. A bestialitások történeti tényállását csak annyiban ismertetem, amennyiben a tanulmány megértéséhez az feltétlenül szükséges. Másrészről természetesen tiszteletben kívánom tartani a sértettek hozzátartozóinak kegyeleti érzéseit.

való részvételt. Szóba került még további két fiatal, V. Ádám és B. Roland cselekményekbe való bevonása is, azonban ők megrémültek, és Balogh sem tartotta őket alkalmasnak, ezért végül Balogh Tibor és Kovács Krisztián mellett döntött. Balogh Lajos abból a célból, hogy magának komoly tekintélyt szerezzen, továbbá azért, hogy megfélemlítse és feltétlen engedelmességre nevelje társait, megmutatta nekik a 16 éves sógornője holttestét.²⁷

Balogh Lajos közölte Balogh Tiborral és Kovács Krisztiánnal, hogy ő már ölt meg embert, ezzel bizonyította rátermettségét a komoly bűnözői karrierre. Ezt most nekik is meg kell tenniük. Ezért sorsot húztak, és miután Kovács Krisztián húzta a rövidebbet, ezért neki kellett egy általa tetszőlegesen kiválasztott személy megölésével bizonyítania rátermettségét. Kovács Krisztián a volt barátnőjét, a 13 éves százhalombattai lányt, H. Hajnalkát választotta áldozatnak. Balogh Lajossal történt előzetes megállapodásuknak megfelelően Kovács Krisztián 1994. június 10-én estefelé elhívta a lányt léghajóval való lövöldözés ürügyén a százhalombattai kiserdőbe. Velük tartott Balogh Tibor is. Balogh Lajos lesből figyelte őket, majd csatlakozott a lövöldöző csapathoz. Balogh Tibor és Kovács Krisztián nem akarták elkövetni a bűncselekményt, arra való hivatkozással, hogy többen látták őket a lánnyal eljönni. Balogh Lajos azonban ezt nem engedte, és rátámadt a lányra, akit bántalmazott, majd megkötözött, és Balogh Tibor és Kovács Krisztián társaságában elkezdte az elhagyatott százhalombattai homokbánya felé vezetni. Útközben megkérdezte a társait, hogy van-e kedvük megerőszkolni a lányt, ők azonban ezt visszautasították. Balogh Tibor az úton összeveszett Balogh Lajossal, nem akart a cselekményben részt venni, ezért Balogh Lajos utasította a testvérét, hogy menjen haza. Ezt követően Kovács Krisztián társaságában a lányt a homokbányába vezette, ahol Balogh a lányt megerőszkolta, majd utasította Kovácsot, hogy ölje meg a lányt, és ezzel bizonyítson. Kovács Krisztián azonban képtelen volt ezt megtenni, ezért Balogh Lajos fogott bele a lány megölésébe, ennek során azonban Kovács Krisztián segítségét is kérte, Kovács segítségnyújtásával kiemelkedő brutalitással, emberi mivoltából teljesen kivetkőzve megölte a lányt. Társai visszarettenése miatt Balogh Lajos csalódott bennük, úgy ítélte meg, hogy nem elég kemények ahhoz, hogy súlyos bűncselekmény-sorozatban részt vegyenek, kezdett benne kialakulni a gondolat, hogy társait nagyon szigorúan kell ellenőriznie, felügyelnie, nehogy feladják, illetve elhatározta azt is, hogy a későbbiek során a lelepleződés elkerülése végett bűntársait is megöli.

Balogh Lajos 1994 nyarán külön költözött a feleségétől, közös lakásukat eladták, amiből nagyobb összegre tett szert. Ennek köszönhetően egy időre felhagyott a bűnözéssel. A pénz azonban hamar elfogyott, ezért újra előtérbe kerültek a súlyos bűncselekmények. Két társát is bevonva megszarolta az anyósát, váltságdíjat követelt a lánya szabadon bocsátásáért. A pénztadásra azonban nem került sor, így a bűncselekményből nem jutottak bevételhez. 1994 decemberében egy 6,35 kaliberű, hatástalanított fegyverből illegális úton éles lőfegyverré visszaállított pisztolyt vásárolt. 1995. január 23-án ezzel a fegyverrel akarta kirabolni a százhalombattai ékszerüzletet, mely azonban a kései nyitás miatt meghiúsult.

1995. január 23-án 20.00 óra körüli időre Balogh Lajos találkozót beszélt meg a társaival a szokásos helyükre, a százhalombattai kiserdőbe. Eredetileg az volt a terve, hogy az aznap végrehajtott fegyveres rablás büntettségéből származó ékszereket itt adja át a társainak, akik azokat elrejtik, illetve értékesítik, ő pedig egy bérelt lakásban fogja meghúzni magát. Miután azonban a rablás meghiúsult, ezért Balogh erről tájékoztatta a társait, illetve a jövőbeni bűncselekményeikről beszélgettek, vagy inkább álmodoztak.²⁸ Már éppen végeztek és indulni készültek, amikor Kovács Krisztián észlelte, hogy a kis erdei úton két ember fut feléjük.²⁹ Balogh

27 A holttestet egyébként V. Ádámnak és B. Rolandnak is megmutatta, akik végül – V. Ádám részéről egy telefonos zsarolási kísérletet leszámítva, amit nem mert végigvinni – mégsem vettek részt a banda tevékenységében, és kiváltak a csapatból. A holttestről, amit láttak, azonban nem mertek beszélni senkinek.

28 „Azt is terveztük, hogy valakit megtámadunk a garázssoron, majd megöljük, és elveszük az értékeit, de aztán mégsem csináltuk meg. Először azt mondta Lajos, hogy az a terv, hogy valakit elkapunk az erdőben, levágjuk az ujját és elküldjük a hozzátartozóknak.” – Kovács Krisztián nyomozati vallomása.

29 Felmerült bennem a kérdés, hogy a százhalombattai kis erdei úton, amely egy közvilágítás nélküli útszakasz volt, miért jártak a sértettek januárban 20.30 körül – miközben télen már 16-17.00 óra körül sötét van –, illetve hogy Balogh

Lajos egész nap rendkívül zaklatott volt, fel volt pörögve a reggeli rablási akció miatt, a kudarcélmény is feszélyezte, tele volt feszültséggel, amit le akart vezetni.³⁰ Ezért azonnal kiadta az utasítást, hogy a két futó lányt meg kell támadni. Két társát arra utasította, hogy bántalmazzák és teperjék le az alacsonyabb lányt, míg ő a magasabbat kapja el. Balogh Lajos indította a támadást azzal, hogy a mellé érő magasabb lányt a közben elővett 6,35 kaliberű pisztolyával nagy erővel arcon ütötte, majd a földre vitte. Két társa közben a másik lányt fogta le. Utána a lányokat megkötözték, az egyik lánynál lévő ékszereket elvették. Balogh Lajos Kovács Krisztiánt a táborúzhöz visszaküldte, hogy a nyomokat tüntesse el, az otthagyt tászkájukat hozza el.³¹ Ő pedig a testvérelével a lányokat egy erdei dombos részre vezette. Tibort az erdőből kiküldte, hogy kint várja meg a Kovács Krisztiánt. Ő közben mindkét sértettel fajtalanzkodott, az egyik lányt megerőszakolta, majd kifaggatta őket jövedelmi-vagyoni viszonyaikról, amit egy papírra fel is írt. Kovács megérkezése után a Tibor visszament az erdőbe. A Balogh testvérek a sértetteket tovább vezették az erdőben.³² Kovács Krisztián nagyon ideges volt, ezért kint maradt, társait az erdő előtt várta egy ideig. Eközben Balogh Lajos testvéreinek aktív közreműködésével különös kegyetlenséggel végzett a lányokkal. Kovács Krisztián miután lövéseket hallott, eltávozott. A sértettek halála kb. 22.00 óra körül következhetett be, egy tévét néző tanú ugyanis arról számolt be, hogy megközelítőleg ez idő tájt az erdő felől lövéseket hallott.

Egy gondolat kísérlet: mi lett volna, ha nincs beismerő vallomás?

Kétségtelenül furcsa, ha azt vizsgáljuk, hogy mi lett volna, ha Balogh Lajos nem tett volna beismerő vallomást, nem tárta volna fel a bűncselekményeit, nem mutatta volna meg az áldozatok holttestének elrejtési helyét. Kiderültek volna egyáltalán az élet elleni cselekmények? Sor kerülhetett volna-e Balogh Lajos és társai felelősségre vonására? Meggyőződésem, hogy igen.

Balogh Lajos a nyomozó hatóságnál végig potenciális elkövetőként volt nyilvántartva. Már a büntetőeljárás megindulása előtt, az államigazgatási eljárásban is – amikor azt vizsgálták, hogy az eltűnt sógornő válhatott-e bűncselekmény áldozatává – képbe került a személye, mint elítélt családtagé, mint a környéken élő elítéltté, továbbá mint egy problémás család tagjává. „Gyakorlatilag Balogh Lajos neve, mint lehetséges elkövetőé, már M. Krisztina eltűnése ügyében felmerült, de gyakorlatilag erre semmilyen bizonyíték akkoriban nem állt rendelkezésre.”³³ A zsarolás büntetnének nyomozásakor már végig képben volt. „Valójában inkább nyomozói megérzés, intuíció volt az, ami képbe hozta Balogh Lajost, mint potenciális elkövetőt, főként M. Andrásék sérelmére

Lajos és Tibor hogyan tájékozódhatott és hogyan követhette el a közvilágítás nélküli erdőben 1995. január 23-án 21.00 óra után a bűncselekményt? Ugyanis az bizonyítást nyert, hogy sem a sértetteknel, sem a terhelteknél elemlámpa nem volt. Csapi Balázs véleménye szerint „véltetően a hóviszonyok miatt voltak megfelelőek a látási viszonyok”. Miután 2013. január 23-án ugyanolyan hótakaró volt, mint az elkövetés idején, ezért lehetőségem nyílt arra, hogy 2013. január 23-án 21.00 óra után közvilágítás nélküli erdős területen kvázi „bizonyítási kísérlet” keretében ezt ellenőrizzem. Megállapítható volt, hogy a hótakaró miatt közvilágítás nélküli külterületi erdős részen is jól lehetett tájékozódni, nem éjszakai sötétség, hanem szürkület volt. Így a bűncselekmény a Balogh Lajos által elmondottak szerint megtörténhetett.

30 „Ideges voltam, akárki jött volna, megöltem volna. Ha mást nem, akkor a bűntársaimat. A feleségem és a lányom is hosszabb ideje veszélyben voltak, 3-4 naponta jött az ölés gondolata. Ha nem adom fel magam, sorra kerültek volna.” – Balogh Lajos tárgyaláson tett vallomása.

31 „A két futó lány megölése utáni napon egy-két bizonyítékot elégettünk a Balogh Lajossal az erdőben. Akkor mondta a Lajos, hogy a lányok szüleit két hónap múlva kezdi zsarolni. Együtt jártuk végig másnap a helyszínt. A nagyobb lány sapkáját és sálját égettük el.” – fk. Kovács Krisztián nyomozati vallomása.

32 Mindkét sértett, de különösen P. Adrienn hihetetlen bátran viselkedett a támadás során. Amikor elfogták őket, Balogh Lajos megkérdezte tőlük, hogy az úton jött-e valaki utánuk, jönnek-e még arra. Ekkor a lányok valótlanul arról tájékoztatták őt, hogy igen, még mások is jönnek az úton. Ezt követően az őt sállal megkötöző és vezető Balogh Lajos szorításából P. Adrienn többször megpróbált kiszabadulni, emiatt Balogh Lajos többször megütötte. Az anyagi helyzetre vonatkozó kikérdezés során mindkét sértett szándékosan valótlan nyilatkozatokat tett. Bátor viselkedésük ellenére sem volt esélyük a túlélővel szemben.

33 Csapi Balázs rendőr alezredes személyes közlése.

elkövetett zsarolásos ügyben.”³⁴

Érdekessége és egyben veszélye is volt ennek az ügynek, hogy Balogh Lajos olyan jól konspirált, cselekményeit olyan módon szervezte meg, és egyben a szerencse is mellé szegődött, hogy az élet elleni cselekményei sokáig leplezettek maradtak. Az első, élet elleni cselekményét ugyanis 1994. május 5-én, a másodikat 1994. június 10-én, a harmadikat és negyediket 1995. január 23-án követte el. Az élet elleni cselekmények csak nehézségek árán lettek volna bizonyíthatóak Balogh Lajos részletes, feltáró jellegű beismerő vallomása nélkül, de a lényeg, hogy bizonyíthatóak lettek volna.

Az élet elleni cselekményeket először Balogh Lajos tárta fel 1995. január 27-én délelőtt az öt poligráffal vizsgálni készülő kriminálpszichológus előtt. A poligráfos vizsgálat előtt, a szokásos bemutatkozó beszélgetés során dr. Orosházi Józsefné kriminálpszichológus szaktanácsadónak sikerült úgy kibillentenie a gyanúsítottat a szerepéből, hogy a poligráfos vizsgálat elvégzése nélkül is részletes, feltáró jellegű beismerő vallomást tett az élet elleni cselekmények vonatkozásában is.³⁵ Felmerül tehát a kérdés, hogy milyen módon lehetett volna feltárni az élet elleni cselekményeket Balogh Lajos beismerő vallomása nélkül.³⁶ A kérdés kicsit erőltetett, hiszen Balogh Lajos 1995. január 25-ei őrizetbe vétele óta rendkívül felszült, nyugtalan volt.³⁷ Óriási volt rajta a nyomás, egyre kevésbé volt képes arra, hogy a cselekményeinek a súlyát, gyerekkora óta hordozott lelki problémáit magában tartsa. Ezt az egyébként is kiélezett helyzetet tovább fokozta, hogy „szorult a hurok a nyaka körül”, vagyis a nyomozás egyre intenzívebben haladt, és egyre meggyőzőbb eredményeket mutatott a zsarolás büntette tekintetében. Balogh Lajos erős frusztrációját jelentősen növelte az 1995. január 23-án reggelre tervezett és eredménytelen rablás, melytől végül elállt, továbbá nagyon friss élmény volt még számára az 1995. január 23-án este a két futó lány sérelmére elkövetett élet elleni cselekmény, mely miatt ekkor komoly lelkiismeret-furdalást is érzett, a cselekmények őt magát is felzaklatták. Mindezeket a körülményeket ismerve kizárt, hogy a súlyos vallomást sokáig magában bírta volna tartani.³⁸ Szüksége volt arra, hogy feltáró vallomást tegyen, meg akart könnyebbülni a titkai hordozásának terhétől, még akkor is, ha ezzel komoly bizonyítékot szolgáltatott maga ellen. De gyakori tapasztalat, hogy az elkövetők a rájuk nehezedő nyomás, a pszichés teher miatt nem tudnak a büntetőeljárás érdekeiknek megfelelő eljárási magatartást tanúsítani, magyarul hallgatni, hanem vallomást tesznek. Balogh Lajos – ha ezt így nem is fogalmazta meg magában – csak az arra méltó és megfelelő személyt várta, akinek feltárhatta a cselekményeit. Ezt a megfelelő személyt találta meg a vele emberségesen bánó dr. Orosházi Józsefné rendőr főhadnagyban, a Pest Megyei Rendőr-főkapitányság kriminálpszichológusában.

34 Csapi Balázs személyes közlése.

35 Vallomása szerint egyre többször merült fel benne az a kényszeres gondolat, hogy meg kellene ölnie a feleségét és a gyermekét. Ugyanakkor rettegett attól, hogy mindezt beváltja, és a feleségét és a gyermekét is megölheti. Balogh Lajos nyilatkozatai szerint azért is tett beismerő vallomást, mert ha esetleg szabadlábra helyezik, ez megtörténhetett volna.

36 „Az emberölésekről semmilyen adat nem áll rendelkezésünkre a feltáró, beismerő vallomás előtt.” – Csapi Balázs személyes közlése.

37 „Balogh Lajos feltáró vallomása nélkül elég nehéz lett volna bizonyítani az általa elkövetett élet ellenes bűncselekményeket. Azonban meg kell jegyezni, hogy az ominózus kriminálpszichológiai vizsgálatra, melyet Orosházi Józsefné szakértőnk végzett, P. Adrienn és N. Zsuzsanna holttestének feltalálását követően került sor. Abban az időszakban Balogh Lajost erőteljes nyomás alá helyezte a nyomozó hatóság és nyilván zavart okozott Balogh Lajosnál, hogy az újabb két holttest feltalálását követően pár napra már a nyomozó hatóság szakértői vizsgálatnak veti alá. Nyilvánvalóan a szakértő kellőképpen fel volt készítve az ügyekkel, és idő kérdése volt, hogy mikor roppantjuk össze Balogh Lajost.” – Csapi Balázs személyes közlése.

38 Sajátos és paradox a hozzáállása Balogh Lajosnak a cselekményeihez. Kitartóan és kegyetlenül követte el a bűncselekményeit, később megbánta őket, lelkiismeret-furdalása volt miattuk, majd büszkén kérkedett velük, utána megint úgy nyilatkozott, hogy megbánta azokat, és így tovább. Dr. Orosházi Józsefné kriminálpszichológus szakértő szerint mindegyik viszonyulás lehet igaz, az aktuális érzelmi állapottól függően. Mivel rendkívül módon érzelmi-indulati alapon gondolkozó és cselekvő elkövetőről van szó. „A lelkiismerettel nem lehet elszámolni, minden éjjel lámpaoltás után képek és hangok jelennek meg a fejemben. Ez lesz az én igazi büntetésem.” – Balogh Lajos tárgyalási vallomása.

Visszatérve a fenti felvetéshez: álláspontom szerint Balogh Lajos beismerő vallomása nélkül is bizonyítási nehézségek és kihívások árán ugyan, de nagy valószínűséggel felderíthető lett volna a 13 éves százhalombattai sértett H. Hajnalka, illetve a két, 19 éves, esti futást végző sértett, P. Adrienn és N. Zsuzsanna sérelmére elkövetett emberölés bűntette.³⁹ Mint ahogy valószínű, hogy Balogh Lajos első áldozatának, a 16 éves sógornőjének, M. Krisztinának a megölése is.⁴⁰

Az élet elleni cselekmények felderítésének első mozzanata az volt, hogy a két 19 éves sértett holttestét megtalálták Százhalombatta mellett az erdőben. A helyszíni szemle során igen fontos bizonyítékok rögzítésére került sor. Így fontos nyomkeresztetés jött létre: Balogh Lajos ruhájáról származott az egyik sértetten talált szál, illetve az egyik sértett ruhájának szálait rögzítették Balogh Lajos ruháján. Az erőszakos közösülés bűntettének áldozatává vált sértett testében biológiai anyagmaradványt találtak, melyről bebizonyosodott, hogy Balogh Lajosé. Ez megdönthetetlen bizonyíték volt Balogh Lajos bűnössége mellett. Ez beismerő vallomás nélkül is az alapos gyanú közlését tette volna lehetővé.

A helyszíni szemlét Csapi Balázs rendőr százados vezette. Figyelemmel arra, hogy a kocogó lányokat egy téli estén kizárólag a százhalombattaiak által ismert helyen támadták meg, így megalapozottan feltehető volt, hogy az elkövető a helyi közösség tagja. Figyelemmel a bűncselekmény kiemelkedő brutalitására, feltehető volt, hogy súlyos, erőszakos bűncselekmény miatt elítélt, agresszív természetű elkövetőről van szó. Balogh Lajos százhalombattai lakos, erőszakos cselekmény miatt elítélt személyre mindez tökéletesen illett, ezért a neve rögtön felmerült a két kocogó lány halálával kapcsolatosan is, mint lehetséges elkövető. A szemlét vezető rendőrtiszt számára a helyszínen tapasztaltakból nyilvánvalóvá vált, hogy nem egy elkövető követte el a bűncselekményt. Vagyis a potenciális elkövetőként számba vehető Balogh Lajos mellett más elkövetőt is keresni kellett. Miután az első számú szóba jöhető gyanúsított Balogh Lajos volt, ezért vizsgálni kellett a bűnkapcsolatait is. Balogh Tibor és Kovács Krisztián neve ennek ellenőrzése során azonnal felmerült.⁴¹ Balogh Tibor és fk. Kovács Krisztián alacsony feszültségű személy volt, így elszámoltatásuk beismerő vallomáshoz vezetett volna akkor is, ha Balogh Lajos tagad.⁴²

39 Nem volt ennyire optimista az ügy előadója, Csapi Balázs. Arra a kérdésre, hogy meg lehetett volna-e gyanúsítani Balogh Lajost, így válaszolt: „Az emberöléssel bizonyosan nem tudtuk meggyanúsítani Balogh Lajost. Bűntársait végképp nem. Az esetleges zsarolásos ügyben a bűnjeltárgyáról – amennyiben sikerült volna DNS-mintát rögzítenünk – talán esélyünk lett volna rá, de abban az időben a hemogenetika még igencsak gyerekcipőben járt.” A rendőrtiszt ezzel arra utalt, hogy Balogh Lajos az eltűnt sógornője ruháit eljuttatta az anyósának. Ezen a ruhán esetleg DNS-nyomok lehettek Balogh Lajostól, illetve véryomok az elhunyt sértettől, melyből közvetetten bizonyítható, hogy megsérült, illetve megölték, és az elkövető Balogh Lajos. Annyiban egyetértek Csapi Balázzsal, hogy még egy ideig Balogh Lajost és társait gyanúsítottként nem tudták volna kihallgatni az élet elleni cselekményekben, de tanúként igen, s ezt követően – megfelelő kihallgatástaktikával – beismerő nyilatkozatok megszerzésére volt esély. Ezt az élet is igazolta, hiszen Balogh Lajos társai már várták a rendőröket, és előállításukat követően azonnal beismerő vallomást tettek.

40 M. Krisztinát 1994. május 5-én ölte meg Balogh Lajos, a lány testét nem temette el. A holttest bomlásnak indult. A tetemet később fel is gyűjtotta, a koponyát összetörte, így a halál pontos oka később már nem volt megállapítható, de hogy emberölés történt, az igen. Hogy az elkövető Balogh Lajos volt, erre közvetlen bizonyítékot a holttest nem szolgáltatott. E körben azonban Balogh Tibor, Kovács Krisztián, V. Ádám és B. Roland – vagyis azok, akiknek megmutatta a Balogh Lajos a sógornője holttestét, és elmondta, hogy ő ölte meg – vallomásaival, és azzal, hogy ezen személyek megmutatják a holttestet, a bűncselekmény bizonyítható lett volna.

41 „Emlékeim szerint egy hét leforgása alatt elfogtuk a két bűntársát, akik szintén beismerő vallomást tettek, majd ezzel a ténnyel szembesítettük Balogh Lajost is, aki a vallomását kiterjesztette a bűntársakra.” – Csapi Balázs személyes közlése.

42 A bűnöző trió egysége már az elfogásuk előtt is csak látszólagos volt. Balogh Tibor és Kovács Krisztián félt Balogh Lajostól, így a csapatot nem a barátság és a lojalitás, hanem inkább a félelem tartotta össze Balogh Tibor és Kovács Krisztián részéről, Balogh Lajos oldaláról pedig a folyamatos, ellentmondást nem tűrő irányítás és az állandó kontroll. Balogh Lajos sosem bízott meg a társaiban. Emiatt mutatta meg nekik a sógornője holttestét, hogy tiszteljék és féljenek tőle. Ezért akarta azt is, hogy a trió minden tagja öljön embert, hogy ne tudjon senki a csapatból kiszállni. H. Hajnalka megölésének napján is ügyelt arra, hogy miközben a sértettet a homokbánya felé vezették, ő menjen leghátul a sorban. Társait nem engedte maga mögé, nehogy megtámadják. De a későbbiek során vásárolt lőfegyvert is végig ő tartotta magánál emiatt, pedig azt közös pénzből vették. A két kocogó lány megölésének estjén Kovács Krisztián a lányok lelővésekor azonnal eltávozott. Balogh Lajos félt attól, hogy Kovács Krisztián a rendőrségre ment, hogy feladja őket.

Megjegyzem, amikor Balogh Lajos megtette a beismerő vallomását 1995. január 27-én, még csak a saját szerepéről beszélt, hallgatott arról, hogy társai voltak. Miután azonban a nyomozó hatóság számára nyilvánvaló volt, hogy a két lány sérelmére elkövetett cselekményt nem egyedül követte el, így Balogh Lajos vallomásának ellenőrzésével párhuzamosan lehetséges társainak felkutatása is folyamatban volt. Így jutott el a nyomozó hatóság Balogh Tiborhoz és Kovács Krisztiánhoz, akik – nyilatkozatuk szerint – már várták a rendőröket. Balogh Tibor és Kovács Krisztián előállításuk napján azonnal feltáró jellegű beismerő vallomást tettek, azzal, hogy saját szerepüket mindketten bagatellizálni igyekeztek. E beismerés tényével szembesítette a nyomozó hatóság Balogh Lajost, aki ennek tudatában folytatólagos kihallgatása során annyiban módosította a vallomását, hogy azt kiterjesztette a társaira is.⁴³

Fentiekből levonható az a következtetés, hogy Balogh Lajos beismerő vallomásának hiányában is eljutott volna a nyomozó hatóság a társaihoz, társai pedig képtelenek és alkalmatlanok voltak a hallgatásra. Így ők mindenféleképpen feltárták volna az ügyet. A bűncselekmény elkövetésének eszközeit az elkövetők együtt rejtették el, így a pisztoly és a kés egy fa mellől került elő egy reklámzacskóból, míg a P. Adrienn sértettől elvett ékszerek Balogh Lajos otthonában végzett házkutatás során kerültek elő egy vázából. A tárgyi bizonyítékok beszerzése akkor is megtörtént volna, ha Balogh Lajos nem, csak a társai tesznek beismerő vallomást. A Balogh Lajosnál végzett házkutatás során megtalált ékszereket a sértett édesanyja azonosította. Az elkövetés eszközein (pisztoly, kés) Balogh Lajos ujjlenyomata nem, azonban Kovács Krisztiáné megtalálható volt. Balogh Lajos ugyanis ujjnyomatát letörölte, majd az eszközöket a fiatalkorú társa kezébe adta, hogy azokat rejtse el. Tette mindezt azzal a hátsó szándékkal, hogy így a társa ujjnyomata lesz az eszközökön.

Balogh Lajos rendkívül óvatos volt, és gondosan ügyelt a többi nyom eltüntetésére is.⁴⁴ „Többször is visszamentem, hogy eltüntessem a nyomokat. Kiment a Krisztiékhez a rendőrség, a Kriszti ruháiból szőr és hajmintát venni, hogy ha előkerül, ennek alapján be tudják azonosítani. Akkor kimentem a tetemhez, hogy eltüntessen a haj- és szőrszálakat. Ezért savval öntöttem le a holttestet, illetve fel is gyújtottam. Később a koponyát is elvittem, mert hallottam, hogy a koponyáról ráfényképezéssel fel tudják ismerni, azonosítani tudják. Ezért összetörtem a koponyát és elvittem onnan.”⁴⁵ De ügyelt arra is, hogy a személyi bizonyítást is nehézkessé tegye. Ennek keretében igyekezett az esetleges tanúkat már előre összezavarni, vagy netán megteendő, későbbi vallomásaikat befolyásolni, miközben az aggódó rokon szerepét játszotta. Így például sógornője megölését követően Százhalombattán több emberrel találkozott az utcán, akikkel látszólag jókedvűen elbeszélgetett. „Több emberrel is találkoztam az utcán, mondtam nekik, hogy már ennyi az idő, pedig valójában már egy órával később volt. Így több embert is meghülyítettem az idővel. Aztán hazamentem, és amikor kiderült, hogy a Kriszti eltűnt, akkor azonnal felajánlottam, hogy

Ezért a százhalombattai rendőrség épületéhez sietett, ami mellett elbújt, hogy ha látja, hogy Kovács Krisztián a rendőrség felé halad, megtámadja, és megöli. Úgy gondolta, hogy nagy a veszélye annak, hogy feladják őt. Ezért elhatározta, hogy hamarosan végez a társaival. Úgy nyilatkozott, hogy amennyiben a rendőrség 1995. január 25-én nem vette volna őrizetbe, úgy aznap, vagy az azt követő napokban a százhalombattai kiserdőben közös találkozási helyükön megölte volna őket. Likvidálási tervek a másik oldalon is előkészületben voltak. Kovács Krisztián ugyanis előadta, hogy Balogh Tiborral beszéltek arról, hogy ebből a bűncselekmény-sorozatból csak úgy tudnak kiszállni, ha megölik Balogh Lajost. Erről a zsarolás büntetésében részt vett V. Ádámmal való beszélgetésekkor is szó volt. Mivel féltek és nem voltak hozzá elég erősek, ezért ennek érdekében konkrét lépéseket nem tettek.

43 Balogh Lajos vallomása szerint eredetileg egyedül akarta vállalni a felelősséget, egyrészt azért, mert Balogh Tibor a testvére volt, másrészt ún. „betyárbecsületből”. Megállapodott ugyanis két társával abban, hogy akit elfognak, az vagy egyedül vállalja a bűncselekményeket, vagy hallgat. Miután társai megszegették ezt a megállapodást, ezt követően terjesztette ki a vallomását az ő szerepekre is.

44 Az első áldozatának a ruháit, melyekről azonosítható lett volna az áldozat, eltüntette, a gyűrűjét a Dunába dobta. A nyomok eltüntetésére a második áldozatnál is figyelt, a holttestét 10 cm vastagon homokkal takarták be, és mivel az elhagyatott homokbánya egy építési törmelék-lerakóhelyként funkcionált, így joggal számíthatott arra, hogy idővel a holttestet teljesen betemetik a hulladékot szállítók. Számítása bejött, mikor a helyszíni kihallgatáson a nyomozó hatóság – Balogh Lajos útmutatásai alapján – a holttestet feltárta, azt már vastag építési törmelék fedte be.

45 Balogh Lajos nyomozati vallomása.

segíték megkeresni. Nem volt gond ezután a feleségem szemébe nézni, jó színész vagyok.”⁴⁶
 „Végig is tudtam csinálni, egészen addig, amíg az anyja ki nem borult. Akkor én javasoltam a feleségemnek, hogy költözzünk külön. Ő hazaköltözött a szüleihez. Nem bírtam látni, ahogy a szülei ki voltak borulva. Amikor megöltem, nem is gondoltam arra, hogy ezzel a szüleinek milyen fájdalmat okozok.”⁴⁷

Óvatossága ellenére sok hibát követett el Balogh Lajos. Hibázott, amikor Balogh Tibornak, Kovács Krisztiánnak, B. Rolandnak és V. Ádámnak megmutatta a sógornője tetemét, és elmondta nekik, hogy a sógornőjéről van szó, akit ő ölt meg. Számos nagy horderejű büntetőügyben tapasztalható, hogy miután az első számú elkövetőt valamelyik – jellemzően kisebb súlyú – cselekményért előzetes letartóztatásba helyezik, néhány nap, vagy hónap elteltével sorra jelentkeznek a tanúk, illetve ekkor mernek beszélni az ügy kisebb cselekményeiben gyanúsítható személyek is. Ebben az ügyben is erre kerülhetett volna sor, miután Százhalombattán híre ment annak, hogy Balogh Lajos zsarolás büntette miatt előzetes letartóztatásban van. V. Ádám is elmondta, hogy amíg Balogh Lajos szabadlábon volt, rettegett, ezért nem merte senkinek elmondani, hogy az elkövető megmutatta neki a holttestet, és arról is tájékoztatta őt, hogy a sógornője holtteste, akit ő ölt meg. A tanú elmondta: „1994 augusztusában találkoztam a Lajossal, aki kérte, menjek vele a kiserdőbe, mert bizalmasat akar mondani. Félttem tőle, ezért vele mentem. Elmondta, hogy megzsarolta a sógornője szüleit, de lebuktak, a rendőrség lehallgatja a battai telefonokat. Ezért engem kért meg, hogy hívjam fel a szülőket, a lány anyjának munkahelyét. Rettenetesen félttem tőle, ezért elvállaltam. Telefonáltam, majd mire kapcsolták volna, letettem. Előkerült a Krisztián, akit szerintem a Lajos küldött utánam, hogy ellenőrizzen. Két nap múlva találkoztam a Lajossal, mondtam, hogy nem sikerült a zsarolás. Mondta, hogy hagyjuk a dolgot. Nagyon félttem tőle, még a viccei is ilyenek voltak, hogy feldarabollak.”⁴⁸ Kizárt, hogy V. Ádám mindezt magában tudta volna tartani. Ilyen extrém helyzetben olyan nagy a pszichés nyomás, hogy az a titok örök időkre való megtartását nem teszi lehetővé. Mihelyt lehetőség adódik rá, a titok őrzője azt feltárja. Erre pedig azzal nyílt lehetőség, hogy Balogh Lajost zsarolás büntette miatt őrizetbe vették, majd előzetes letartóztatásba helyezték. Ezt követően V. Ádám vallomást tett, melyben magára nézve is terhelően nyilatkozott, beismerte, hogy a zsarolásban részt vett. De beszélt Balogh Lajos sógornőjének megöléséről is.

Balogh Lajosnak az egyik testvére is tett az ügyben tanúvallomást. Elmondta, hogy neki Kovács Krisztián mondta el, hogy megöltek több lányt. Mesélt neki az elkövetés körülményeiről is. Amikor Balogh Lajost őrizetbe vették, mindezt megerősítette a tanúnak Balogh Tibor is. A tanú hitt is neki, meg nem is: szürreális volt számára a beszámoló. Azonban később eszébe jutott, hogy amikor a két kocogó lányt meggyilkolták, a televízióban bemutattak egy olyan fegyvert, amilyennel a sértetteket lelőtték. Úgy emlékezett, hogy ilyen fegyvert látott korábban a testvérénél is, Balogh Lajosnál. Kizárt, hogy Balogh Lajos testvére ezt az információt sokáig magában tudta volna tartani. Az élet igazolta, hogy nem is tudta, hiszen annak ellenére terhelő vallomást tett, hogy – miután Lajos és Tibor a testvére – mentességi joga alapján a vallomástételt jogszerűen megtagadhatta volna. Nem tagadta meg, beszélt.

Balogh Tibor és Kovács Krisztián beismerő vallomásának megszerzéséhez egyszerűen csak ki kellett őket hallgatni, s mint említettem, azonnal beismerő vallomást tettek. V. Ádám és B. Roland terhelő vallomásához pedig csak annyi kellett, hogy Balogh Lajos fogva legyen, és így e személyek merjenek vallomást tenni. Ha pedig Balogh Lajos összekapcsolható a két kocogó lány halálával, úgy tőle DNS-minta vehető, mely igazolja, hogy megerősöskolta az egyik sértettet. Aki kapcsolatba hozható bűncselekménnyel, annak otthonában minden további nélkül tartható házkutatás. A Balogh Lajosnál végzett házkutatás során előkerült P. Adrienn több ékszere is. Vagyis Balogh Lajos beismerő vallomása nélkül, csupán csak a rá és ismerősi körére kiterjedő vizsgálattal az ügy

46 Balogh Lajos nyomozati vallomása.

47 Balogh Lajos nyomozati vallomása.

48 V. Ádám gyanúsított nyomozati vallomása.

tisztázható lett volna. Ezt követően alapvetően társainak vallomásaival, és az egyéb, az eljárás során felmerülő adatokkal – nehézségek árán, de – Balogh Lajos beismerő vallomása hiányában is egészen biztosan bizonyítható lett volna a bűnössége az ítéleti bizonyosság szintjén az élet elleni cselekményekben.⁴⁹

Hasonló a helyzet a zsarolás büntetével is. Balogh Lajos ezt a bűncselekményt is ugyan jól konspirálta (elég csak arra gondolni, hogy a pénzátadás helyét számára jól ellenőrizhető helyre tette, és észlelte is a helyszínen tevékenykedő rendőrhatóságot; folyamatosan információkhoz igyekezett jutni a családon, így különösen a feleségén keresztül, miközben játszott a aggódó családtagot; a telefonfülkéket is óvatosan, általában lesütött fejjel közelítette meg, igyekezett a hangját eltorzítani, és észlelte a telefonfülkéket megfigyelő rendőri erőket is), ennek ellenére mégis hibázott.

A telefonbeszélgetés hanganyagának elemzéséhez hangmintát adott, mely eredményt hozott. Az egyik telefonhívás alkalmával, amely 1994. szeptember 7-én volt, feltűnően viselkedett, és a felismerő tanú egyértelműen azonosította is.⁵⁰ „A nyomozás során nagy erőket mozgósítottunk annak megállapítása érdekében, hogy a zsaroló telefonok mely nyilvános fülkéből történhettek, illetve ehhez kapcsolódóan szemtanúkat is kerestünk.”⁵¹ Eredménnyel. Ráadásul Balogh Lajos hangmintája 80 százalékkal valószínűsítette, hogy a zsaroló ő maga.⁵² További gyanús adat volt Balogh előlétele is: ismert volt a hatóság előtt, hogy személy elleni erőszakos bűncselekmény (rablás büntette) miatt is el volt ítélve. Mindez bőven elég volt vele szemben – az akkor hatályos büntetőeljárás törvény (Be.) szóhasználatával élve – az alapos gyanú közléséhez, őrizetbe vételéhez és előzetes letartóztatásának elrendeléséhez.

De Balogh hibázott azzal is, hogy két jól irányítható, gyenge, az egyensúlyából könnyen kibillenthető, vagyis labilis társat választott, akiket könnyedén irányíthatott, mert két ilyen társtól egy megfelelő kihallgatási taktikát választó nyomozó hamar beismerő, feltáró vallomást szerzett volna. Az eredményt ezen személyeknél a poligráfós vizsgálat is megerősíthette volna. A nyomozó hatóság ugyanis joggal feltételezhette, hogy a zsarolás büntetést Balogh Lajos nem egyedül követte

49 Ehhez hozzá tartozik az is, ami a több vádlottas ügyekben gyakran előfordul, hogy az elkövetői kör egysége megbomlik, és az eljárás során minden terhelt a saját érdekeinek megfelelően tesz vallomást. Ennek során mást, vagy a többieket terheli. Ez ebben az ügyben is így volt. Balogh Tibor II. r. és fk. Kovács Krisztián III. r. vádlott is próbálta a saját szerepét bagatellizálni, kisebbiteni és a felelősséget Balogh Lajosra tolni. Ezen túlmenően Balogh Tibor vádlott a büntetés-végrehajtási intézetben megkísérelt eljuttatni egy levelet Balogh Lajos I. r. vádlottnak, melyben arra kérte az I. r. vádlottat, hogy vállalja magára az ügyet, mert a II. r. vádlott már nem bírja sokáig idegileg. Azt kérte az I. r. vádlottól, hogy vallja azt, hogy Balogh Tibor II. r. vádlott súlyos fenyegetés hatására vett részt a cselekményekben. A II. r. vádlott ugyanis csak így úszhatja meg az ügyet. A II. r. vádlott balszerencséjére a levél nem jutott el a címzetthez, mert a büntetés-végrehajtási szervezet a levelet megtalálta, és az a bírósági iratok közé került.

50 Balogh Lajos a tárgyaláson a felismerésre bemutatás jogszerűségét vitatta. Előadta, hogy őt a felismerő tanú nem láthatta, mert nagy körülményekkel járt el a zsaroló telefonálások lebonyolításánál. „Tudtam, hogy lehallgatják a telefonokat, ezért nem néztem senki arcába.”- Balogh Lajos tárgyaláson tett vallomása. Álláspontja szerint a tanú csak azért ismerhette fel őt, mert a tanúnak a rendőrök megmondták, hogy kit kell felismerni. Így álláspontja szerint a felismerésre bemutatás törvénytörtő volt. Balogh Lajos állítását viszont cáfolja az iratanyag, és cáfolta Csapi Balázs, az ügy előadója is: „A különböző nyomozati cselekményekhez akkoriban hatósági tanúkat kellett alkalmaznunk, ezáltal a Balogh Lajos felismerésre bemutatása jogszabályoknak megfelelően történt.” – Csapi Balázs személyes közlése. A nyomozati iratok Csapi Balázs előadását támasztják alá. Megállapítható ezekből, hogy a felismerésre bemutatás előtt a tanú részletes személyleírást adott, elmondta, hogy egy testes, szőke, 30 év körüli személyt látott a telefonfülkénél két 20 év körüli fiatalemberrel. Elmondta, hogy ha újra látná, felismerné őket. Ezt követően végezte el a hatóság a felismerésre bemutatást. A tanúval többször is, több alkalommal végeztek felismerésre bemutatásokat, de csak az utolsó felismerésre bemutatás volt sikeres. Ez alkalommal a bemutatáson a bemutatott személyek között Balogh Lajos is jelen volt, az ezt megelőzőeken viszont nem. Ekkor a tanú határozottan Balogh Lajosban ismerte fel a telefonáló személyt. Az eljárási cselekményről készült jegyzőkönyv rögzíti, hogy két hatósági tanú előtt történt a felismerésre bemutatás. Ez is kizárja azt, hogy az eljárási cselekményt meg nem engedett módon végezték volna el. Álláspontom szerint Balogh Lajos hiúságát sértette, hogy felismerték, hogy e körben a bűncselekményt nem kellő körülményekkel követte el, ezért vitatta az eljárás törvényességét.

51 Csapi Balázs személyes közlése.

52 Balogh Lajos hangja nagyban hasonlított a zsaroló hangjára. Még érdekesebb, hogy amikor a szakértő arra kérte Baloghot, hogy a mintaadás kedvéért eltorzított hangon beszéljen, akkor ő a torzítás végett pontosan olyan levegő-visszatartásos technikával képezte a hangokat, ahogy azt a zsaroló tette a telefonban.

el. Egyrészt a felismerő tanú is elmondta, hogy Balogh két másik fiatalemberrel volt a fülkében, másrészt a tervezett pénzátadás módja, körülményei alapján is megalapozottan feltehető volt, hogy a zsarolásban társai is voltak. Innen már csak egy lépés, hogy a nyomozó hatóság ellenőrizze Balogh Lajos bűnözői kapcsolatait, s eljusson a zsarolás büntetének nyomozása során is Balogh Tiborhoz és Kovács Krisztiánhoz. A nyomozó hatóságnak tudomása volt róla, hogy Balogh Lajos korábban már követett el kisebb súlyú vagyoni elleni bűncselekményt ezekkel a személyekkel, s a környezet is tudta és tapasztalhatta is, hogy Balogh Lajos sokszor mutatkozott együtt ezen személyekkel. Így rövid felderítő munka után bizonyosan sor került volna tanúként, majd gyanúsítottként az eljárásba való bevonásukra.

Minderre figyelemmel teljesen bizonyos, hogy jó nyomozati taktikát választott a nyomozó hatóság akkor, amikor Balogh Lajost 1995. január 25-én zsarolás büntetével meggyanúsította, és őrizetbe vette. Egészen biztos, hogy fenti eljárások – Balogh Lajos feltáró vallomása hiányában is – eredményt hoztak volna, Balogh Lajos és társainak a bűnössége ítéleti bizonyosság szintjén is megállapítható lett volna a zsarolás büntetében is.

Az első számú elkövető

Balogh Lajos 1966-ban született, édesapja Balogh István szobafestő-mázoló, édesanyja konyhalány volt. Egy bátyja és két öccse van, utóbbiak ikrek, közülük az egyik Balogh Tibor. Rendkívül rossz családi körülmények között nőtt fel, aminek az oka a brutális és alkoholista apja volt, aki rendszeresen terrorizálta és bántalmazta, megalázta az egész családot, de különösen Balogh Lajost. Gyermekkori traumáit soha nem tudta feldolgozni, így az apja brutalitását, kegyetlenkedéseit. Rendszeresen szíjjal verte, egy alkalommal – Balogh Lajos elbeszélése szerint – a tanára előtt egy iskolai probléma miatt meztelenre vetkőztette.⁵³ Apja őt különösen gyűlölte, mindig mondta neki, hogy ő egy nem kívánt gyerek volt. Egy alkalommal az utcán rugdosta őt végig a szomszédok szeme előtt, akik nevettek, sőt még biztatták is az apját, hogy így kell, így lesz belőle férfi. Az iskolában – Balogh Lajos szavaival élve – „falusi suttyóként” kezelték, lenézték, kiközösítették. Pílisen végezte az általános iskola első három osztályát, ahol a tanulás jól ment neki. Majd Százhalombattára költöztek, így az iskolát ott folytatta. Főleg az olvasás miatt szidták sokat azzal, hogy „lehet, hogy ez az olvasás falun ötös, itt csak hármas” – mondta a tanár. Ezt a látszólag kisebb sérelmet sem tudta feldolgozni. Negyedikes korában az iskolatársai nagyon megverték őt, ez még évtizedekkel később is egy be nem gyógyult seb volt nála. Várta az alkalmat, hogy visszaadhassa a sérelmet. Elmondása szerint végigverte az őt bántalmazó bandának a tagjait. Már csak egy fiú van hátra az őt bántalmazó 16-ból. Nyilatkozata szerint 17 év alatt állt bosszút a 15 fiún. A szakmunkásiskolát jó eredményekkel végezte el, szeretett a szakmájában dolgozni. Szigorú és igényes volt a munkájában. Még egy cigarettaszünet tartásáért is rászólt a munkatársaira. 1988-ban egy munkahelyi sérülés következtében bénult le a bal karja, leesett a létráról és beleesett egy ajtóüvegbe. Az üveg több eret és ideget vágott el, így maradandó fogyatékoságot szenvedett.⁵⁴ Ezt követően rokkantnyugdíjas lett. Súlyos törés, nagy trauma volt az aktív, tevékeny embernek a baleset miatt érzett kiszolgáltatottság, a csökkent értékűség megélése. Nagyon zavarta, hogy gyakorlatilag a felesége tartja el őt. Indulatait felkorbácsolta a környezete, különösen az apja által ráragasztott „nyomorék, ingyenélő” címke. Neki, aki szeretett és a balesetéig tudott is dolgozni, ez

53 „Az anyámat okolom mindenért, ő tudta volna megakadályozni apám dolgait. Őszintén sajnálom, amit csináltam, azért adtam fel magam, hogy többet ne csináljak ilyet.” Balogh Lajos tárgyaláson tett vallomása. „Egy alkalommal apám kivitt a mezőre, hogy agyonlő, de a mezőőr megmentett. Most már utólag tudjuk, hogy ha nem ment meg, valószínűleg mindenki jobban járt volna.” – Balogh Lajos médianyilatkozata 2008-ból, forrás: www.tv2.hu

54 Balogh Lajos a tárgyaláson is megerősítette, hogy bűnözői pályafutásában, különösen emberi életek kioltásában testi fogyatékosága semmilyen tekintetben nem akadályozta. Sőt, rokkantnyugdíja mellett is dolgozott alkalmi jelleggel festőként. „A bal kezemen ér- és idegsérülésem van, ez nem okozott gondot a sértettek megölésénél. Nem gátol semmiféle mozgásban. Naponta futok 6 km-t a zárkában, és lenyomok 20–30 fekvőtámaszt.” – Balogh Lajos ügyészi kérdésre adott válasza.

különösen fájt. Balesete ellenére hasznossá akarta tenni magát, ezért beiratkozott magasépítész-technikusi szakra egy iskolába. Azonban egyik tanára közölte vele, hogy ez az iskola nem a béna kezűeknek való. Ezt a tanárt arcul ütötte, és otthagya az iskolát. Súlyos sérülései ellenére megtanulta használni a bénult karját, hogy a szakmájában is képes legyen dolgozni. Ennek köszönhetően rokkantnyugdíjas státusza mellett alkalmi munkákat vállalt. Sérelmeit elfelejteni nem tudta, azok csak halmozódtak benne az évek alatt.⁵⁵ Sokszor voltak dührohamai is, volt, hogy tört-zúzott.⁵⁶ Sokat verekedett is. Egyszer az Országos Pszichiátriai és Neurológiai Intézetbe is bekerült emiatt.⁵⁷ Az 1990. december 26-én történt családi drámában is komoly szerepe volt annak, hogy apja rendkívül sértő kifejezésekkel illette („ingyenélő, élősködő, nyomorék”). Házasságot kötött és gyermeke született. Feleségét és gyermekét rajongásig szerette és nagyon ragaszkodott apósához, anyósához és sógornőjéhez, aki hároméves volt, amikor Balogh Lajos megismerte, és aki később az első áldozata lett.⁵⁸ 1992-től 1994-ig börtönben volt, két év hat hónapos szabadságvesztését töltötte, melyet rablás és lopás büntette, illetve lopás vétsége miatt kapott. 1994. március 8-án negyed kedvezményrel szabadult. Arról, hogy börtönben volt, csak a felesége tudott, ezt még a család előtt is titkolták, apósáék úgy tudták, hogy külföldön dolgozik.

A rém mint ember

Figyelemmel Balogh Lajos cselekményeinek szürreális jellegére, brutalitására, bestialitására, bizarr motivációira, különösen érdekes, hogy milyen személyiség képes ilyen cselekmények elkövetésére. Balogh Lajos igen jó intellektusú, ugyanakkor gondolkodása szubjektívizálódott.⁵⁹ Kifejezetten szenzitív, paranoid beállítottságú. Sérelmeit feldolgozni nem tudta, azokat magában hordta. Emiatt magas feszültség jellemezte, fokozott agresszív késztetéssel és alkalmazkodási zavarral. Az „acting out”, vagyis a hirtelen indulati alapú kitörés és tombolás lehetősége nála nem zárható ki.⁶⁰ Az

55 „Rengeteg sérelem ért az apámtól, meg az iskolában az olvasás miatt. Volt olyan, hogy az apám pénzt adott a szomszéd gyerekeknek, hogy verjenek meg minket, hogy így tanuljunk meg védekezni.” – Balogh Lajos tárgyalási vallomása.

56 „Balogh Lajos normális, azonban szélsőséges, ellentmondásos személyiség, melynek kialakulásában szereppel bírtak az őt ért negatív hatások, melyek rögzültek benne, továbbá a szociális háttér, gyermekkorra óta. Az apja kis bűnökért is inadekvát, súlyos büntetéseket szabott ki rá, melyben kiemelt szerepet kapott a megaláztatás. A szélsőségesége azonban nem minőségi, hanem mennyiségi többlet. Tehát nem elmebeteg, mert az minőségi eltérést jelentene a normálistól. Balogh Lajos egyenetlen életvezetésű, rejtőzködő, manipulatív, az infatilis jelleg észlelhető nála. Domináns típus, kapcsolataiban irányításra törekszik.” – Dr. Baraczka Balázs igazságügyi elmeorvos-szakértő szakvéleménye. „Balogh Lajos nem átlagos bűnelkövető, 140-es IQ-val rendelkezett, bűncselekményeit jól megtervezte és remekül konspirált.” – Csapi Balázs rendőr alezredes személyes közlése.

57 „Sokszor volt olyan érzésem, hogy jó lenne valakinek a kezét-lábát összetörni, de magamnak sem tudtam megmagyarázni, hogy miért. Nem feltétlenül olyannal szemben, akire haragudtam. Talán feszültséget levezetni.” „Először 11 évesen akartam ölni.” – Balogh Lajos bíróságon tett vallomásából.

58 Első áldozatához való viszonyára, majd az ő megölése után a teljes gátlástalanná válására, illetve csapongó vallomására jó példa az alábbi vallomásrész: „Sokszor kimentem a Kriszti holttestéhez, volt, hogy hetente háromszor, ötször is, sajnáltam nagyon. Lelkiismeret-furdalásom volt miatta. Ott mellette tudtam gondolkozni. A Kriszti megölése után semmi nem számított, mindenkit elveszítettem, akit szerettem, a feleségem, a lányom, az anyósom, apósom, meg a Kriszti. Elkezdtem gondolkodni, ha kell, embert is ölök és darabszám sem számít. Meg akartam csinálni a társaimmal a balhét, aztán nekik is az lett volna a sorsuk, nem bíztam bennük.” – Balogh Lajos tárgyaláson tett vallomása.

59 Balogh Lajos sokkal jobb képességű egyén, jóval többre lett volna képes, mint ami iskolai végzettsége alapján elvárható. Nyitott és érdeklődő volt, szabadidejében szívesen olvasott. Sok minden érdekelt. Egyik kedvenc filmje akkoriban a „Bárányok hallgatnak” volt. Már gyerekkorában is érdekelték a bűnügyek, figyelemmel kísérte például a Soós-féle rendőrgyilkosság esetét, az elkövetőt megvetette, alávaló, primitív embernek tartotta, a bűncselekményéről lesújtó véleménnyel volt.

60 „Egy idő után vettem észre magamon, hogy kezdek ketté válni, mintha két énem lenne. Az egyik, aki elvitte a feleségét a színházba, meg a gyerekét cukrászdába, az volt a rendes énem. A másik pedig, aki belülről noszogató, hogy menj, csináld meg! Egy vadállat. A nők nagy részét, amíg élek, gyűlölni fogom. Ha láttam az utcán, hogy egy nő a gyerekét veri, legszívesebben szétvertem volna. Először csak az idősebbeket utáltam, aztán már mindegy volt.” – Balogh Lajos nyomozati vallomása.

aktuális indulati feszültsége megdöbbenő, inadekvát cselekvésekben való levezetésre készíti.⁶¹ Érzelmi fékei fellazultak. Intelligenciájának köszönhetően igen jó felszínes kapcsolatteremtő képességgel rendelkezik, jól eligazodik az emberi kapcsolatokban. Személyisége kettős életvezetést, a valóságos élethelyzet rejtegetését, disszimulációt jelez. Két súlyos traumatikus pont volt nála, az apai kapcsolat zavara, az apa megölésében való részvétel, és a balesete, hogy testi fogyatékos lett. Ez súlyos önértékelési gondokat okozott nála, amit még fokoztak az egyéb traumái, mint például az iskolai kudarcélmények, sérelmek, annak elviselése, hogy alacsony rokkant-nyugdíja miatt úgy érezte, hogy a felesége tartja el. „Maximálisan egyet értek azzal, hogy az átélt megaláztatásoknak is hatalmas, - talán valóban döntő - szerepük volt abban, amivé Balogh Lajos vált. Az átélt megaláztatásokat képtelen volt feldolgozni, megemészteni, ezek nyitott sebekként éltek benne, és hatottak bizonyos helyzetekben”.⁶² „Gyakran kérdezték tőlem újságírók, hogy milyen egy gyilkos személyisége? Természetesen erre nem lehet válaszolni, mert mindegyik más, de a sok év tapasztalata alapján egy dolgot mégis kiemelnék. És ez a megaláztatás. Azokban az ölési ügyekben, melyek nem az alapesetbe tartoznak, mindig ott van a megaláztatás valamilyen formája, a megalázottság átélése. Balogh Lajos személyiségét szakmailag nem nevezném kettős személyiségnek, mert az téves következtetésekre adhatna alkalmat, nevezetesen skizofréniára. Erről szó nincs. Rendkívül bonyolult személyiség, valóban narcisztikus, és rendkívül szenzitív, azaz érzékeny. Ez azt is jelenti, hogy a külvilágból jövő ingerek túlzott feldolgozásra kerülnek, így gyakran torz hangsúlyt kapnak. Az ilyen emberek egy tréfás beszólásnak hatalmas jelentőséget tulajdonítanak. Példa lehet erre Baloghnál az, ahogyan a sógornője viselkedését – flegmaságát, hálátlanságát – dolgozza fel magában. Az ilyenfajta élményfeldolgozás bizonyos paranoiditással is együtt jár. Olyanfajta személyiség, aki az adott körülményre feltétlenül reagál, ennek a reakciónak rendszerint személyes éle van, könnyen lehet inadekvát is. Ha figyelembe veszem a pszichopata személyiség jellemzőit, elmondhatom, hogy pszichopata személyiség. Balogh Lajos a rém jelzőnek akar megfelelni, mintegy megerősít egy ráaggatott jelzőt. Ez ugyanaz a helyzet, mint amikor pl. egy gyerek sok negatív visszajelzést kap, hogy ő rossz, csúnya, semmirekellő, stb., és elkezd egyre inkább így viselkedni, hiszen ez épül be az énképébe. Balogh Lajosnál ez még kiegészül azzal, hogy azért se fog gyengének mutatkozni. Ha ti rémnek láttok engem, hát akkor úgy is fogok viselkedni – ez az attitűd jelenik meg nála. Megnyilvánulásaiban még inkább igyekszik rémként viselkedni, mert semmiképpen nem akar gyengének látszani. Kicsit ez olyan csak azért is jellegű. Ne gondolja azt, hogy neki nincsenek rémálmai, nincs lelkiismeret-furdalása – de ezt a külvilágnak, aki őt rémnek nevezte, soha nem vallaná be. Belül vívódott. A kérdés a rém szerepnek szól. És talán egy kicsit annak is, hogy az erejét fitogtassa. Azt semmiképpen nem akarta, hogy egy pillanatra is gyengének lássák. Az pedig, hogy nála fiatalabbakkal hozott létre bandát, nem infantilizmusra, hanem ez is a nehéz kudarctűrő képességére utal. Velük szemben ő könnyen játszhatta az erős embert, a főnököt. Nem kellett számítania különösebb ellenállásra, vagy konkurenciára. Ezért 28 éves kora ellenére egy 18 és egy 15 éves fiatalemberrel együtt követte el a bűncselekményeit.”⁶³

Az elmeorvos benyomása Balogh Lajost illetően az volt, hogy érdeklődő, könnyed kapcsolatteremtő, a ráhangolódás magas szintje jellemző rá, együttműködő, viselkedése jól kontrollált, megfelelő volt. Egyértelműen jellemzi, hogy kiválóan tudja kontrollálni magát, tud rendkívül előzékeny lenni, a konvencióknak megfelelően viselkedni mindaddig, amíg az érdeke megkívánja.⁶⁴ Balogh Lajos alapvetően bizalmatlan ember, aki domináns szerepre törekszik.

61 „Egy nagy kényszerézés volt, hogy a két leányt meg kell semmisítenem. De elítélem azt, amit tettem. Ugyanakkor élveztem, tudtam, hogy élet-halál ura vagyok. Féltam és izgultam, jól esett látni, amit láttam. Amikor elkövettem a cselekményeimet, megnyugodtam. Nekem a halál maga nem volt elég. Akartam, hogy szenvedjenek, ez hozzá tartozik a megnyugvásomhoz. Miután elkövettem, utána napokig teljesen nyugodt voltam. Aztán még erősebben tört rám a lelkiismeret-furdalás.” – Balogh Lajos bíróságon tett vallomásából.

62 Dr. Orosházi Józsefné személyes közlése.

63 Dr. Orosházi Józsefné személyes közlése.

64 „A pszichopátákra jellemző az ún. pszichopata báj. Különösen, ha jó intellektusú valaki, esetleg még a megjelenése is meggyerő, akkor könnyen megtevesztheti a környezetét.” – Dr. Orosházi Józsefné személyes közlése.

Érzelmi-indulati élete rendkívül labilis. Könnyen kiborul, és indulatai a végletekig sodorhatják. A cselekményei racionális magyarázata lehetetlen, ugyanis ez a szélsőséges indulati-érzelmi életére, szélsőséges élmény- és traumafeldolgozására, a sérelmek túlreagálására vezethető nála vissza. Lázadó, szélsőséges személyiség.⁶⁵

Intelligenciája az iskoláinál lényegesen jobb. Nagyon jó megfigyelőképességű. Érdeklődő, új ismeretek iránt fogékony. Legfontosabb tulajdonsága a személyiségének az erőteljesség, lendület, végletek, szélsőségek megjelenése. Kötött, merev értékrenddel rendelkezik, szigorú önmagához is, a külvilághoz is, toleranciaszintje alacsony. Saját magát így jellemzi: érzékeny, lelkileg labilis, agresszív, bosszúálló, könyörtelen, brutális, kegyelmet nem ismerő azokkal szemben, akik gyengék, trehányak, hálátlanok, ápolatlanok. Balogh Lajos gátlástalanul cselekszik, nincs szorongásos ellensúlya, ezért veszélyes is. Könnyen hozhat létre nála a személyiség érvényesülése ütköző helyzetet. Személyisége kóros személyiségfejlődés következménye, melynek oka apja brutalitása, a megaláztatások, és a felnőttként őt ért kudarcok.⁶⁶

A bíróság a szakértők közreműködésével arra a következtetésre jutott, hogy Balogh Lajos büntethető, a kóros elmeállapot mint büntethetőséget kizáró ok nem volt megállapítható. Érdekes módon, és hiányosan nem állapította meg, hogy szociopátiás személyiség, mely agresszív, impulzív megnyilvánulásokra készítheti, és azt sem, hogy az ilyen kitöréseket erősítheti nála a paranoid élményfeldolgozás is, melynek lényege az élmények túlzott feldolgozása. Mely azonban nem zárta ki és nem is korlátozta őt abban, hogy cselekményének lehetséges következményeit, azok társadalomra való veszélyességét felismerje, illetve hogy e felismerésnek megfelelően cselekedjen.⁶⁷

A motivációk, és az elkövetési magatartások

Balogh Lajos magáról adott nyilatkozataiból, illetve a szakvéleményeken túl a bűncselekményből, az elkövetés körülményeiből, a bűncselekmény elkövetésének módjából és motivációiból magára az elkövetőre, személyiségére, és a bűncselekmény okaira is következtetni lehet. Balogh Lajosnál a bűncselekményeket kiváltó motivációk vegyesek voltak. Az erősen indulati-érzelmi alapon cselekvő I. r. vádlottnál a frusztráció kiélése, a szadizmus, a hatalmaskodás, a nemi vágy és a nyereségvágy egyértelműen bizonyítható volt. Az elkövetési magatartásokra az alattomos jelző illik. A mit sem

65 Erre jó példa, hogy tízévesen minden ok nélkül brutálisan megverte a nála fiatalabb unokaöccsét, de később is sokszor keveredett verekedésekbe. Elmondta, hogy egyszer gyerekkorában felgyújtott egy szalmakazlat, melyben gyerekek játszottak. Majd leült mellé, és örömmel leste, hogy menekülnek a kazalból a gyerekek. – Balogh Lajos nyomozati vallomása.

66, Véleményem szerint Balogh Lajos kettős személyiségű ember, aki egyrésztől rettentően szerette feleségét, és gyermekét, másrésztől egy pszichopata, sorozatgyilkos jegyeit hordozta magában. Véleményem szerint, amikor ő maga vagy bűntársaival együtt kiültek a Nyúldombra és nézegették az arra közlekedő embereket és tervezgették azok megölését illetve megtámadását, nagyon sok ember abban a pillanatban, amikor nem támadták meg őket és nem ölték meg őket, sok ember ott újjászületett. Mégis azonban ellentmondás látható a személyiségében, mint ahogy az szerepel is vallomásaiban, pl. kutyát sétáltató férfiakat nem támadtak meg soha, csakis nők sérelmére követtek el bűncselekményeket. Érdekes magyarázatot adott az általa elkövetett gyilkosságokra, erről született is fiatal demokráciánk első betiltott könyve is, a Gyilkosságok belső parancsra, egy újságíró tollából. A könyvben tetteit azzal magyarázta, hogy egy belső hang készítette arra, hogy gyilkosságokat kövessen el. Mint ahogy jeleztem, szerintem egyszerű a magyarázat, az pedig a gének. Ezt hordozta magában apja után. Szerintem ezt a brutalitást, agresszivitást apjától vagy apja miatt hordozta magában és véleményem szerint ezek váltották ki belőle a bűncselekmények elkövetését.” – Csapi Balázs személyes közlése.

67 Megállapítható volt az is, hogy narcisztikus személyiség. A vallomástétel során feltűnően együttműködő volt, szinte örömet lelte abban, hogy cselekményeiről és magáról beszélhetett. Ez egyébként általában véve is jellemző a sorozatgyilkosokra. Számukra nagy örömet okoz, ha saját magukról, világképükről, elméleteikről, sajátos erkölcsi felfogásukról és a cselekményeikről beszélhetnek. Ilyenkor fontosnak érezhetik magukat. Nagyrészt ezen tulajdonságuknak köszönhető, hogy létrejöhetett a bűnügyi személyiségrajz tudománya, mely az elkövető cselekményéből, annak körülményeiből ad jellemrajzot az elkövető személyiségére, indítékaira. Ezzel pedig nagyban segítheti a nyomozást.

sejtő, gyanútlan áldozatait törbe csalta, vagy ürügy segítségével, vagy orvul, lesből támadta meg. Vagy segítőtársakkal, vagy egyéb módon, de mindig túlerőben támadta meg az áldozatait, mindig úgy, hogy az áldozat nem számított rá. Áldozatai egy 16, egy 13 és két 19 éves fiatal lány, illetve egy fogvatartott, akik fizikailag nála egyértelműen gyengébbek és neki kiszolgáltatottak voltak.⁶⁸ Az első áldozatát elcsalta egy kietlen helyre, ahol váratlanul lelökte egy partoldalán, majd ütlegelte, rátámadt. Ennek során kiélesített tapétavágót és derékszíjat használt. A második áldozatát, egy szintén gyanútlan 13 éves kislányt a társai közreműködésével kicsalt a kiserdőbe (légpuskával való lövöldözés ürügyével), a lányt bántalmazta, megkötözte, majd átvitte a homokbányába és megölte. A harmadik és negyedik áldozatát futás közben támadta meg; váratlanul, előzmények nélkül arcon ütötte az egyik futó lányt a pisztollyal, a két társát meg a kisebbik futó lány megtámadására utasította. Megkötözte és a II. r. vádlottal megölte őket. Itt is tehát társakkal volt, túlerőben, lőfegyver, tör volt nála, meg zsinór. Előzmények nélkül, orvul, elhagyatott helyen sötétedés után támadt. A rendőrségi fogdán pedig a nála jóval gyengébb fogvatartott társát támadta meg, szintén úgy, hogy az nem számíthatott támadásra. Néhány szó után, anélkül, hogy arra a fogvatartott társ különösebb okot adott volna, arcon rúgta nagy erővel, majd tovább bántalmazta. Vagyis mindig gondosan ügyelt arra, hogy kiegyenlített feltételek között kövesse el a bűncselekményt, ügyelt arra, hogy érdemi ellenállásba ne ütközzön, ennek megfelelően választotta meg az áldozatait is. Vigyázott arra, hogy más, harmadik személy se legyen a közelben, aki az áldozat segítségére kelhetne. Figyelt arra, hogy az áldozatai ne hogy felülkerekedjenek rajta, vagy segítséget kérhessenek. Az elkövetési helyeket is így választotta meg: mind félreeső hely volt, homokbánya, kiserdő, illetve egy kényszerközösségi hely, egy zárka, ahol kamera nincs, és a zárt ajtó miatt menekülni sem lehet. Áldozatai védtelenek, kiszolgáltatottak voltak, menekülésre esélyük sem volt. Nem férfiak közti, nem kétesélyes párbajokról volt tehát szó. Meg is fogalmazta a tárgyaláson: „a szembe futókat mindenféleképpen megöltem volna, de ha férfiak lettek volna, akkor már, amikor közelemben értek volna, már akkor lelöttem volna őket.” Tehát maga utalt arra, hogy ha veszélyesebb áldozattal találkozott volna, már a legelején használta volna a lőfegyvert a védekezés lehetőségének teljes kizárása végett. Az édesapja sérelmére elkövetett cselekményre is illik a fenti megállapítás. Nem kiegyenlített „harc” volt az sem, bár a vádlott későbbi nyilatkozatában úgy állította be, mintha kihívta volna az apját, hogy „játsszák le”, verekedjenek meg, és győzött. Valójában korábban általa, majd az édesanyja által egy szódásszifonnal súlyosan bántalmazott és a földön hanyatt fekvő, sérült és védekezésre képtelen embert bántalmazott, a mellkasára taposott.⁶⁹

Az ítélet

A Pest Megyei Bíróság mint fiatalokúak bírósága a Balogh Lajos I. r. vádlottat több emberen, különös kegyetlenséggel, aljas indokból, részben előre kitervelten elkövetett emberölés büntette, melyet részben mint társtettes követett el, életveszélyt okozó testi sértés büntette, kétrendbeli erőszakos közönség büntette, szemérem elleni erőszak büntette, súlyos fenyegetéssel elkövetett zsarolás büntettének kísérlete, melyet mint társtettes követett el, kétrendbeli kifosztás büntette, melyből egyrendbelit csoportosan követett el, és lőfegyverrel és lőszerrel visszaélés büntette elkövetése miatt mint visszaesőt, a zsarolásban és a kifosztásban mint különös visszaesőt, halmazati büntetésül életfogytig tartó fegyházbüntetésre és 10 év közügyektől eltiltásra ítélte azzal, hogy a szabadságvesztés-büntetésből legkorábban 25 év letöltése után bocsátható feltételes szabadságra.⁷⁰

⁶⁸ Balogh Lajos előzetes letartóztatottként támadta meg egyik zárkatársát, mert állítása szerint tiszteletlenül beszélt a fogdaőrrel. Ezért brutálisan összeverte és megalázta a társát.

⁶⁹ A gyáva elkövetési módot Csapi Balázs alezredes is megerősítette. Balogh Lajos neki is elmondta, hogy mindig ügyelt arra, hogy túlerőben támadjon. De túlerő esetén is óvatosak voltak. Így például kutyát sétáltató férfiakat nem támadtak meg soha. Dr. Orosházi Józsefné álláspontja szerint ez azzal függ össze, hogy Balogh Lajos képtelen volt elviselni a kudarccokat, ezért mindig biztosra ment. Vagyis csak akkor támadt, ha annak eredményessége nem volt kétséges.

⁷⁰ Balogh Lajos az utolsó szó jogán előadta: „Talán a sors furcsa fintora, hogy pont két évvel a kettős gyilkosság után

A korábbi szabadságvesztés-büntetéséből engedélyezett feltételes szabadságot a bíróság megszüntette.

Balogh Tibor II. r. vádlottat több emberen, aljas indokból, részben különös kegyetlenséggel, részben előre kitervelten elkövetett emberölés büntette, melyet részben mint társtettes, részben mint bűnsegéd követett el, súlyos fenyegetéssel elkövetett zsarolás büntettének kísérlete, melyet mint társtettes követett el, emberöléssel kapcsolatban elkövetett bűnpártolás büntette, melyet mint társtettes követett el, csoportosan elkövetett kifosztás büntette, melyet mint bűnsegéd, és lőfegyverrel visszaélés büntettének elkövetése miatt, melyet mint bűnsegéd követett el 13 év fegyházbüntetésre, és 10 év közügyektől eltiltásra ítélte.⁷¹

Fk. Kovács Krisztián III. r. vádlottat több emberen, aljas indokból, részben különös kegyetlenséggel, részben előre kitervelten elkövetett emberölés büntette, melyet mint bűnsegéd követett el, súlyos fenyegetéssel elkövetett zsarolás büntettének kísérlete, melyet mint társtettes követett el, emberöléssel kapcsolatban elkövetett bűnpártolás büntette, melyet mint társtettes követett el, csoportosan elkövetett kifosztás büntette, melyet mint bűnsegéd, és lőfegyverrel visszaélés büntette elkövetése miatt nyolc év fiatakorúak börtönbüntetésére és nyolc év közügyektől eltiltásra ítélte. Rendelkezett további járulékos kérdésekről.

Az ítélet ellen az ügyész a II. és a III. r. vádlott esetében súlyosításért, míg a védők enyhítésért jelentettek be fellebbezést. Az I. r. vádlott az ítéletet tudomásul vette, II. és III. r. vádlott enyhítésért fellebbezett. Enyhítésért fellebbezett a fiatakorú vádlott törvényes képviselője is.

A Legfelsőbb Bíróság mint másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta: mellőzte a bűnösség megállapítását Balogh Lajos I. r. vádlott esetében szemérem elleni erőszak büntettében, és valamennyi vádlott esetében – az I. r. vádlottnál 2 rb – kifosztás büntettében. Megállapította, hogy az élet elleni cselekményeket az I. r. és II. r. vádlott társtettesként, míg III. r. vádlott bűnsegédként követte el, valamennyi vádlott esetében megállapította, hogy az élet elleni cselekmény részben nyereségvágyból elkövettként is minősül. Megállapította, hogy a vádlottak a zsarolás, valamint a lőfegyverrel és lőszerrel visszaélés büntettét bűnszövetségben követték el. Megállapította, hogy Balogh Lajos I. r. vádlott csak a zsarolás büntettében különös visszaeső. Mellőzte annak megállapítását, hogy Balogh Tibor II. r. vádlott a lőfegyverrel visszaélés büntettét bűnsegédi elkövetői minőségben követte el. Balogh Tibor II. r. vádlott szabadságvesztés-büntetését 15 év fegyházbüntetésre, fk. Kovács Krisztián III. r. vádlott szabadságvesztés-büntetését 10 év, fiatakorúak börtönében letöltendő büntetésre súlyosította. Balogh Lajos I. r. vádlott vonatkozásában megállapította, hogy a korábbi elítéléshez kapcsolódó feltételes szabadság megszüntetése folytán hátralévő büntetése nem hajtható végre. Rendelkezett további járulékos kérdésekről. Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

Az ítélet Balogh Lajos I. r. vádlott vonatkozásában az elkövetéskor, vagyis 1994. május 5. és 1995. január 23. között hatályban lévő Büntető Törvénykönyv által ismert legsúlyosabb jogkövetkezményt tartalmazta. Az akkor hatályos szabályok a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségének kizárását nem ismerték, a feltételes szabadság időpontját a bíróság legfeljebb 25 évben állapíthatta meg.

Vitaindítónak szánt felvetések

A bíróság által megállapított ítéleti tényállás személyi része az I. r. vádlott tekintetében megítélésem

hirdet a bíróság ítéletet. Megbántam, amit tettem, elsősorban nem a bünt, amit tettem, hanem amit a hozzátartozóikkal tettem, a maximum ítéletre számítok és ezt meg is érdemlem.” Az ítélethirdetés után pedig az ítélettel teljesen megelégedve előadta, hogy tudomásul veszi az ítéletet, továbbá megkérdezte, hogy a védőjének kell-e fellebbeznie. Az ítélet Balogh Lajos vonatkozásában azért nem emelkedett első fokon jogerőre, mert védője fellebbezett.

⁷¹ Balogh Tibor II. r. vádlottra az ügyész a perbeszédében életfogytig tartó szabadságvesztés kiszabását kérte, azzal, hogy 20 év letöltése után feltételes szabadságra bocsátható.

szerint hiányos volt. Sem az elsőfokú, sem a másodfokú bíróság nem rögzítette ugyanis, hogy a vádlott szociopata, vagyis személyiségzavarban szenved, mely azonban nem büntetethezőséget kizáró ok, miután képes volt arra, hogy felismerje cselekménye társadalomra veszélyességét, és arra is, hogy e felismerésnek megfelelően cselekedjen. A személyiségzavar korlátozó tényezőként sem volt figyelembe vehető. Miután a szakértők véleménye e körben egyértelmű volt, így ezt a megállapítást szerepeltetni kellett volna az ítéletben, emiatt a tényállás hiányos volt.

A cselekmények minősítésével kapcsolatban álláspontom szerint a vádirat és az első és másodfokú bíróság ítélete is hiányos. A vádirati és az ítéleti történeti tényállás is rögzít ugyanis olyan bűncselekményt is, melyet sem az ügyészség, sem a bíróság nem minősített be, vagyis a bíróság a büntetőjogi felelősséget e körben nem állapította meg. Észleltem ugyanis, hogy 4 rendbeli aljas célból - ebből három rendbeliben a sértett sanyargatásával – elkövetett személyi szabadság megsértésének büntette is megállapítható lett volna, melyet az I. r. vádlott valamennyi áldozata sérelmére elkövetett. Balogh Tibor és fk. Kovács Krisztián ebből három rendbeli cselekményben vett részt. A bűncselekmények idején hatályban volt Btk. 175. §-a alapján: aki más személyi szabadságától megfoszt, büntetett követ el, és három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő. A büntetés öt évig terjedő szabadságvesztés, ha a bűncselekményt aljas indokból vagy célból, hivatalos eljárás színlelésével, a sértett sanyargatásával, vagy jelentős érdeksérelmet okozva követik el.

A történeti tényállás is rögzíti, hogy az első áldozatot Balogh Lajos vádlott lelökte egy domboldalon, utána testét átfogta, oly módon, hogy szabadulni ne tudjon, majd így vezette legalább percekig az élet elleni bűncselekmény elkövetési helyére. Ekkorra már olyan állapotba hozta a sértettet, hogy a sértett személyi autonómiája megszűnt, már nem tudott volna eltávozni. Nem változtat ezen a tényen az sem, hogy a sértett ezt még nem vette komolyan, azt hitte, hogy a vádlott viccel, ezért szorítja és ezért nem engedi el. Hogy mindez komoly, akkor tudatosult benne, amikor az élet elleni cselekmény elkövetési helyéhez értek. Az első áldozatot Balogh Lajos lemeztelenítette, percekig így váratta, miközben kiabált vele, kioktatta, számon kérte. Ez komoly félelmet, megaláztatást okozott a sértettnek, ezért a cselekmény a sértett sanyargatásával elkövettként is minősül.

Ezt követően a sértett megalázása céljából a sértettet arra kényszerítette, hogy négykézláb álljon és a füvet egye. Ez további bűncselekmény, a kényszerítés büntetékének megállapítására alkalmas. Az 1994. május 5. napján hatályban volt Btk. 174. §-a szerint: aki más erőszakkal vagy fenyegetéssel arra kényszerít, hogy valamit tegyen, ne tegyen, vagy eltűnjön, és ezzel jelentős érdeksérelmet okoz, ha más bűncselekmény nem valósul meg a kényszerítés büntetékét követi el. Ez a bűncselekmény ún. alternatív bűncselekmény, vagyis ha a cselekmény bármilyen – akár enyhébb, akár súlyosabb - bűncselekmény törvényi tényállását kimeríti, úgy nem a kényszerítés, hanem ez állapítható meg. Jelen esetben egyértelműen megállapítható, hogy sem az élet elleni cselekmény, sem az aljas célból, a sértett sanyargatásával elkövetett személyi szabadság megsértésének büntette nem tartalmazza szükségszerűen ezt az elkövetési magatartást. Ez a cselekmény túlmutat a sértett sanyargatásával elkövetett személyi szabadság megsértésén is, azon túli további önálló bűncselekményt képez, így a kényszerítés halmazata valóságos az élet elleni és a kétszeresen minősülő személyi szabadság megsértésének büntetékével.⁷²

A további sértetteket sem az első – találkozási – helyszínen ölték meg, hanem kivétel nélkül mindegyiket távolabbi helyre vezették. A második áldozatot a kiserdőben támadták meg, megkötözték, majd átvezették a homokbányába, ahol – miután a III r. vádlott hangokat hallott –, váratták, először a III. r., majd az I. r. vádlott percekig távol volt, körbejárt, hogy van-e arra valaki. Közben a sértettre vagy III. vagy az I. r. vádlott vigyázott. Hosszabb ideig eltartott, amíg vele a homokbányába értek, és percekig ott váratták, majd utána követte el az élet elleni cselekményt az I.

⁷² Ugyanakkor feltételezem, hogy lennének olyan büntetőjogász kollégák, akik ezt önálló bűncselekményként halmazatban a többi cselekménnyel nem állapítanák meg, hanem részselekményként a sértett sanyargatásával elkövetett személyi szabadság megsértésének büntettként értékelnék.

r. vádlott a III. r. vádlott segítségével. Így megállapítható, hogy személyi autonómiájától megfosztották a sértettet, nem volt arra lehetősége, hogy szabadon megválassza tartózkodási helyét, nem volt mozgási, helyváltoztatási szabadsága sem, hiszen a keze hátra volt kötözve, és egy fő mindig vigyázott rá. Az élet elleni és a nemi erkölcs elleni bűncselekmény elkövetéséhez nem szükséges a cselekmény előtt már hosszú percekig az áldozatot megkötözve fogva tartani. Ezért a személyi szabadság megsértésének büntette valóságos halmazatban állt az élet elleni és a nemi erkölcs elleni bűncselekménnyel.

Mindezt azért követték el a sérelmére, hogy ne tudjon megszökni, mert élet elleni bűncselekményt akartak a sérelmére elkövetni, illetve, hogy az I. r. vádlott így eredményesen nemi erkölcs elleni bűncselekményt is el tudjon követni a sérelmére. Ezért az aljas cél egyértelmű, mivel egyenes szándékkal, erkölcsileg súlyosan felróható célból szüntették meg a személyi szabadságát. Nem vitás az sem, hogy a cselekményt a sértett sanyargatásával követték el. Hiszen a sértettet megkötözték, bántalmazták, Balogh Lajos közölte vele, hogy meg fogják erőszakolni. A lányt a társainak felkínálta e célból, akik viszont nem éltek ezzel. Az áldozatot megfosztották ruháitól, és úgy vezették a későbbi elkövetési helyre. Így az áldozatot súlyosan megaláztatva, komoly testi és lelki gyötrelmeknek kitéve vették el személyi szabadságát, ezért a sértett sanyargatásával való elkövetés, mint minősítő körülmény is egyértelmű.

A harmadik és a negyedik áldozatnál, a két futó lánynál hasonló volt a helyzet, őket az erdei úton támadták meg, rögtön meg is kötözték, majd hosszasan, egy búzatáblán keresztül az erdőbe vezették, és ott ölték meg. A tényleges elkövetési helyre való közlekedése a sértetteknek a valós akaratával így ellentétes volt, egyértelműen kényszer hatása alatt mentek az elkövetőkkel az erdőbe, az erdőbe haladás percekig tartott, mely alatt személyi szabadságuktól meg voltak fosztva. Majd amikor az erdőbe értek, ott az I. r. vádlott még alaposan kikérdezte a sértetteket vagyoni helyzetükről és mindenről, ami egy későbbi zsaroláshoz szükséges. Ez is percekig tartott. Ezt követően a sértetteket tovább, az élet elleni cselekmény elkövetési helyére vezették. Így álláspontom szerint kétszeresen is – aljas célból és a sértett sanyargatásával elkövetésként is – minősül a kétrendbeli személyi szabadság megsértésének büntette, mely itt is aggálytalanul megállapítható.

Elöttem nem ismert okból azonban a vádiratban nem szerepelt a minősítésben ez a bűncselekmény, és a bíróság sem állapította meg ebben a bűncselekményben a vádlottak bűnösségét, annak ellenére sem, hogy az ítélet történeti tényállása tartalmazza ezeket a cselekményeket. Ami még inkább különös, hogy a másodfokú bíróság sem észlelte, és nem minősítette ezen cselekményt.

Kiseb hiba, hogy az elsőfokú bíróság az I. r. vádlott élet elleni cselekményét csak részben társtettesként elkövetettnek minősítette. Nyilvánvaló, hogy az I. r. vádlott az élet elleni cselekmény egészében társtettes, annak ellenére, hogy az első és a második áldozatát egyedül ölte meg. Miután a több emberen elkövetett emberölés egy rendbeli összefoglalt bűncselekmény, ezért a bírói gyakorlat szerint a legsúlyosabb elkövetői minőséget kell csak megállapítani abban az esetben, ha az elkövető az egyes rész-cselekményeket más elkövetői minőségben (tettesként, társtettesként, részesként) követte el. Ez jelen esetben az I. r. vádlott tekintetében a társtettesként való elkövetés megállapítását jelentette. Így annak ellenére, hogy az első áldozatát egyedüli tettesként, a második áldozatát tettesként, a III. r. vádlott bűnsegédi közreműködése mellett követte el, a több ember megölését egybefoglaló bűncselekmény minősítése a két futó lány megölésénél fennállt társtettesi elkövetési minőséghez igazodik, ezért azt kellett megállapítani, hogy az élet elleni cselekmény egészét az I. r. vádlott társtettesként követte el. Ezt a hibát a Legfelsőbb Bíróság korrigálta, mint ahogy azt is, ahol az elsőfokú bíróság tévesen Balogh Tibor II. r. vádlott esetében az élet elleni cselekményt részben társtettesként, részben bűnsegédként elkövetésként minősítette. A helyes minősítés itt is a legsúlyosabb elkövetői minőséghez igazodik, ezért a Legfelsőbb Bíróság e körben is megváltoztatta az elsőfokú döntést társtettesként elkövetettre annak ellenére, hogy a II. r. vádlott a két futó lány megölésében volt társtettes, míg a 13 éves százhalombattai áldozat esetében csak

bűnsegéd. E körben a bírói gyakorlat egységes, a Legfelsőbb Bíróság álláspontja dogmatikailag is védhető.

Mellőzte a Legfelsőbb Bíróság – álláspontom szerint helyesen – a kétféle kifosztás büntetnének megállapítását. Balogh Lajos első áldozatának több értéktárgyát (pl. gyűrűjét elvette) és a Dunába dobta, a ruháját elvitte. Ezt nem azért tette, mert azt jogtalanul el akarta volna tulajdonítani, hanem azért, hogy ha a sértett holttestét megtalálják, akkor a gyűrű, illetve a ruha alapján ne lehessen az áldozatot azonosítani. Vagyis a lelepleződés elkerülése végett vette el az áldozat egyedi, ezért az áldozatot is azonosító tárgyait. Így ez büntetlen utócselkmény, és nem kifosztás. A csoportosan elkövetett kifosztás büntette vonatkozásában pedig megállapítható, hogy két futó lány egyikétől ékszereket vettek el az elkövetők kifejezetten vagyoni haszonszerzés célzatával. Ez nem önálló bűncselekmény, nem minősíthető kifosztás büntetnének, hanem a nyereségvágyból elkövetett emberölés büntetnének keretében értékelendő, hiszen a két lányt nem csak indulataik levezetése és nemi vágy kieléje végett ölték meg, hanem azért is, hogy értékeiket elvegyék, mely a vagyoni haszonszerzés, a nyereségvágy körébe tartozik. A kétszeres értékelés tilalma kizárja ugyanannak a részcselkménynek többszöri minősítését, ezért a cselkmény nem értékelhető kifosztás büntettként.

Nem értek viszont egyet a Legfelsőbb Bíróság döntésének azon részével, melyben mellőzte Balogh Lajos I. r. vádlott bűnösségének megállapítását szemérem elleni erőszak büntetnében. Balogh Lajos a két futó lány megölését megelőzően az egyik sértettel közöszült, és fajtalankodott, míg a másik sértettel kizárólag fajtalankodott. A bírói gyakorlat szerint az erőszakos közöszülés büntetnének megállapítása magába olvasztja a szemérem elleni erőszak büntettkét, így a kettő halmazatban nem állapítható meg, feltéve, hogy egy időben követik el azonos sértett sérelmére mindkettőt. Így csak a súlyosabbnak tekintett erőszakos közöszülés büntette állapítható meg, a fajtalanság pedig további súlyosító körülmény a büntetés kiszabásánál. Az I. r. vádlott az egyik sértettel erőszakkal közöszült, a másik sértettel nem, viszont vele is fajtalankodott. Az elsőfokú bíróság ezért ezen sértett sérelmére elkövetett szemérem elleni erőszak büntetnében is bűnösnek mondta ki az I. r. vádlottat. Ennek megállapítását a Legfelsőbb Bíróság arra hivatkozással mellőzte, hogy a fajtalanság fogalmi eleme, hogy az elkövető a sértett sérelmére a súlyosan szeméremcsértő, de közöszülés fogalmi körébe nem vonható cselkményt kifejezetten az elkövető nemi vágyának felkeltése vagy kielégítése végett viszi végbe. Jelen esetben azonban nem ez történt a másodfokú bíróság szerint. Az I. r. vádlott vallomását e körben is elfogadva a másodfokú bíróság megállapította, hogy itt a súlyosan szeméremcsértő cselkményt a sértettek sérelmére az I. r. vádlott nem azért követte el, hogy ezzel a saját nemi vágyát felkeltse vagy kielégítse, hanem azért, hogy a sértettek szenvedését növelje, őket megalázza. Ez pedig így nem önálló bűncselkmény (szemérem elleni erőszak büntette), hanem az élet elleni cselkmény körében különös kegyetlenséggel való elkövetéshez tartozik, és értékelendő.

Álláspontom szerint a legfőbb bírói fórum döntése e körben nem helytálló, mert az az egymással összefüggő, és szoros időbeli, térbeli és motivációbeli kapcsolatban álló (rész)cselkmények mesterséges szétválasztásán és eltérő minősítésén alapul. Tudjuk ugyanis, hogy az I. r. vádlott a sértetteket lemeztelenítette, fogdosta, majd súlyosan szeméremcsértő cselkményt követett el a sérelmükre, közvetlenül ez után az egyik sértettel közöszült is. Utána kikérdezte a sértetteket a vagyoni helyzetükről, majd elképesztő brutalitással a II. r. vádlott aktív közreműködésével megölte őket. Így a lemeztelenítést közvetlenül követte a sértettek fogdosása, illetve a súlyosan szeméremcsértő cselkmény mindkettő sérelmére, majd a közöszülés kizárólag az egyik sérelmére. Vagyis ami a lemeztelenítéssel kezdődött, az a közöszülésben végződött. Ezt a cselkménysort a megerőszakolt sértettnél élet elleni, továbbá nemi erkölcs elleni bűncselkményként is minősíteni, míg a másik, kizárólag súlyosan szeméremcsértő cselkményt elszenvedett sértettnél szétválasztani, és a súlyosan szeméremcsértő cselkményt csak a különös kegyetlenség körében értékelni, és nem értékelve a súlyosan szeméremcsértő cselkményt önálló (nemi erkölcs elleni) bűncselkményként, téves. Akkor is téves, ha az I. r. vádlott úgy nyilatkozott, hogy nem nemi vágyból végzett súlyosan

szeméremsértő cselekményt, hanem fájdalomkøzøsi és megalázási célból. Ugyanis ott, ahol egyik sértett vonatkozásában megjelenik a nemi vágy mint a bñncselekménynek a motivációja és közösül is a sértettel, de az elkövető az azonos helyen lévő másik sértettel azonos időben súlyosan szeméremsértő cselekményt végez, ott figyelemmel a cselekmények térbeli, időbeli közelségére is, nem életszerű, hogy utóbbi sértettnél a súlyosan szeméremsértő cselekményt az elkövető nem nemi vágyból, hanem tisztán fájdalomkøzøsi célzattal követte el. Ez egyszerűen nem felel meg a valóságnak. Ezért az I. r. vádlott vonatkozásában a szemérem elleni erőszak büntetének megállapítását nem lett volna szabad mellőzni. Az elkövető motivációja és az egyes részselekmények ugyanis szorosan összefüggtek, egymással kapcsolatban álltak, azokat ilyen erőltetetten nem lehet szétválasztani.

Aggályosnak tartom azt is, hogy fk. Kovács Krisztián III. r. vádlott vonatkozásában rámutatott az elsőfokú bíróság ítélete arra, hogy „hogyan jutott el idáig, ebben felelősek a szülők, a környezet és nem utolsó sorban a társadalom.”⁷³ Az ítéletnek ezt a megállapítását mind eljárásjogi, mind anyagi jogi szempontból tévesnek tartom. A cselekmény elbírálásakor hatályban lévő Büntetőeljárásról szóló törvény (Be.)⁷⁴ is rögzítette a vádhoz kötöttség elvét.⁷⁵ Ebből következik, hogy a bíróságnak a vádról kell döntenie. A vádban szereplő cselekményt kell elbírálnia, a vádban vádlottként szereplő személyek büntetőjogi felelősségéről kell döntenie. A bíróság a vádon túl nem terjeszkedhet. Éppen ezért nem elfogadható, ha a bíróság az indokolásban a vádlotton kívül más konkrétan vagy körülírással megjelölt személyek felelősségére is utal. Különösen akkor elfogadhatatlan ez, ha az ilyen megállapítás tényekkel, bizonyítékokkal nincs alátámasztva, vagyis megalapozatlan. Másrészről a kijelentés anyagi jogi szempontból sem tartható. Egy bírósági ítélet az elkövetett bñncselekmény vonatkozásában az elkövető felelősségét elemezheti. Ez alól csak szűk körben fogadható el kivétel, így ha aggálytalanul megállapítható a lefolytatott bizonyítási eljárás alapján, hogy a sértett felróható közrehatása is hozzájárult a bñncselekmény elkövetéséhez. Ebben az esetben ez az elkövető javára szóló enyhítő körülmény. Ide tartozhat még, ha bizonyított tények alapján megállapítható, hogy az elkövetővel szemben a szülei nevelési kötelezettségeiknek nem tettek eleget. Ez szintén a fiatalkorú elkövető javára szóló enyhítő körülmény. A bíróság itt azonban anélkül utalt a fiatalkorú III. r. vádlott szüleinek a felelősségére, hogy adat merült volna fel arra, hogy a szülei ne nevelték volna őt megfelelően.⁷⁶ A bíróság általánosító jelleggel a fiatalkorú III. r. vádlott környezetét és az egész társadalmat is felelőssé tette azért, hogy ilyen ember lett a III. r. vádlottból. Különösen azért aggályos ez, mert általánosító, tényekkel nincs alátámasztva. Feltehető a kérdés, ugyan mit tehetett volna még a társadalom a III. rendű vádlottért? Vagy mit nem tett meg a társadalom, amit meg kellett volna tennie? A III. r. vádlott családban nőtt fel, ahol gondozták, nevelték. A III. r. vádlott részére is biztosította az állam a tanúshoz való jogát, iskolába járt, tanárok foglalkoztak vele. Mi mást tehetett volna még érte a társadalom? Nem szabad elfelejteni, hogy a III. r. vádlott döntése volt az, hogy csatlakozva Balogh Lajoshoz egy kiemelkedő bñncselekmény-sorozat részesévé vált. Semmi nem korlátozta ebben a döntésben a III. r. vádlottat. Megtehetette volna azt, hogy távol tartja magát ettől, mint ahogy másik két fiatal sem csatlakozott a bandához.⁷⁷ Nem tartotta távol magát. Sőt, annak tevékenységéhez aktívan hozzájárult. A III. r.

73 Pest Megyei Bíróság, mint fiatalkorúak bírósága 5.B.9/1996/45 számú ítéletének 44. oldala.

74 Az 1973. évi I. törvény a büntetőeljárásról.

75 A bíróság annak a személynek a büntetőjogi felelősségéről dönthet, aki ellen vádat emeltek, és csak olyan cselekmény alapján, amelyet a vád tartalmaz. 1973. évi I. törvény 9. § (2) bekezdésének II. mondata.

76 A teljes iratanyag áttanulmányozása során erre vonatkozó egyértelmű bizonyítékot nem találtam, arról sincs tudomásom, hogy a III. r. vádlott szüleit a III. r. vádlott sérelmére elkövetett kiskorú veszélyeztetésének büntette miatt elítélték volna.

77 Balogh Lajos I. r. vádlott több személyt megkeresett a bñncselekmény-sorozatban való részvételre. Felmerült két további fiatal neve is. Mindkét fiatalembernek megmutatta az I. r. vádlott az első áldozata holttestét, hogy ezzel tekintélyt vívjon ki magának, illetve azért, hogy ezzel igazolja, hogy komoly tervei vannak. Az egyik fiatalember, V. Ádám a zsarolás büntetének kísérletében az I. r. vádlott felhívására egy telefonhívást vállalt magára, de végül elállt tőle, így önkéntes elállása folytán nem volt büntethető. Ezt követően – annak ellenére, hogy rettegett az I. r. vádlottól – kiszállt a csapatból. A másik fiatalember pedig egyáltalán nem vett részt a bñncselekmény-sorozatban.

vádlott volt az, aki kiválasztotta a 13 éves százhalombattai lányt, H. Hajnalkát áldozatnak, ő csalta el a kiserdőbe lövöldözés ürügyén. A sértettet el is engedhette volna a százhalombattai homokbányában addig, amíg az I. r. vádlott távol volt, de nem tette. H. Hajnalka sértettel az I. r. vádlott végzett, de megölésében a III. r. vádlott is közreműködött, ő adta az elkövetés eszközeit az I. r. vádlott kezébe. A III. r. vádlott volt az, aki észlelte a százhalombattai kis erdőben a két futó lányt, ő volt az, aki felhívta Balogh Lajos és Tibor figyelmét rájuk. Mindezt tette annak ismeretében, hogy tudta, hogy az I. r. vádlott milyen lelkiállapotban van, és tisztában volt azzal, hogy az I. r. vádlott további élet elleni bűncselekmények elkövetését tervezi. Így tudnia kellett azt is, hogy ha felhívja a futó lányokra az I. r. vádlott figyelmét, úgy ezzel minnek teszi ki őket, tudta, hogy mi lesz a sorsuk. Mindezek ismeretében a fenti megállapítás a társadalom vonatkozásában indokolatlanul bántó és megalapozatlan, míg a fiatalok elkövető tekintetében pedig legalább részben a felelősségét csökkentő, felmentésszerű kijelentés, amit szintén nem tartok elfogadhatónak.

Ami a II. r. és a III. r. vádlott büntetésének a súlyosítását illeti, a másodfokú bíróság – megítélésem szerint helyesen – rámutatott: „Balogh Tibor II. és fk. Kovács Krisztián III. r. vádlott tetteinek a súlya ugyancsak igen jelentős. Az I. r. vádlott és a II., valamint a III. r. vádlott tetteinek súlya között nyilvánvalóan van különbség, s az is igaz, hogy a büntetések kellő arányosítását nehezíti az a tény, miszerint a jelenleg hatályos büntető törvény értelmében az életfogytig tartó szabadságvesztésből történő feltételes szabadságra bocsáthatóság legkorábbi időpontját legfeljebb 25 év kötelező letöltésében határozhatja meg a bíróság. Önmagában ez a körülmény azonban értelemszerűen nem hathat a vádlott-társak határozott tartamú büntetésének mérséklése irányába.”⁷⁸ Ezzel a másodfokú bíróság is jelezte, hogy eltúlzottan enyhe volt az I. és a II. r. vádlott szabadságvesztés-büntetése. Ugyanakkor bírósági döntésben szokatlan módon a jogfejlődés kívánatos irányára is útmutatást adott a másodfokú bíróság, amikor kinyilvánította, hogy akkor hatályos büntetőjogi szabályozás elégtelen volt a tettarányosság megjelenítésére, és a társadalom védelmére, mert legfeljebb 25 évben állapíthatta meg a bíróság a kötelezően letöltendő tartamot.

Amire az ügy figyelmeztet

Az életfogytig tartó szabadságvesztés-büntetés szabályozását illető kérdések

Ez a jogeset is jó példája annak, hogy a büntetőjog a 90-es években hazánkban a halálbüntetés eltörlését követően foghíjassá és részben eszköztelenné vált éppen a legsúlyosabb bűncselekmények elkövetőivel szemben.⁷⁹ Az akkori szabályok szerint életfogytig tartó szabadságvesztés kiszabása esetén legsúlyosabb esetben rendelkezhetett úgy a bíróság, hogy a feltételes szabadságra bocsátás legkorábban 25 év után esedékes. Az, hogy ez egyes esetekben nem volt alkalmas a tettarányos büntetés megjelenítésére és a társadalom hatékony védelmére, csak 1998-ban vált a jogalkotó számára egyértelművé. 1999. március 1-jével szigorították a rendelkezéseket. Sor került a tényleges életfogytig tartó szabadságvesztés bevezetésére, melynek lényege szerint ilyenkor a bíróság kizárja a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségét. Ha nem zárja ki – vagyis nem tényleges életfogytig tartó szabadságvesztés-büntetést szab ki –, úgy a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontját legalább 30 évben köteles meghatározni az el nem évülő bűncselekményeknél. Miután 1994-1995-ben a Btk. nem ismerte a tényleges életfogytig tartó szabadságvesztés intézményét, így tisztán az elítélt büntetés-végrehajtási intézetben tanúsított magatartásán múlik a szabadulása, vagyis az, hogy 25 év után szabadulhat-e vagy sem. Ezért az a kérdés, hogy mennyire tudja az elítélt „meghúzni magát”, mennyire képes egy totális intézmény merev formalizmusához, életidegen rendjéhez igazodni. Ha ez jól sikerül neki, úgy nagy valószínűséggel feltételes szabadságra bocsátják, de ez azért talán még nem egyenlő a megjavulással. „A kutatások azt

⁷⁸ Legfelsőbb Bíróság mint másodfokú bíróság Bf.IV.668/1997/3. számú ítéletének 11. oldala.

⁷⁹ Erről lásd részletesebben: Polgár András: Egy szankció védelmében. Bűnügyi Szemle 2009/4. szám 39-44. oldal.

mutatják, hogy a hosszúidősek kevesebb fegyelmi vétséget követnek el. Különösen akkor igaz ez, ha a hosszúidősek vizsgálati csoportjában életfogytos rabok is szerepelnek. A hosszúidősek konform alkalmazkodásának egyik legvalószínűbb magyarázata éppen az ítélet hosszában rejlik. Amíg ugyanis viszonylag rövid ideig a folyamatos konfrontáció, a balhé a követhető stratégia, hosszú éveken vagy évtizedeken keresztül olyan pszichés energiákat, én-erőt kíván, amely csak keveseknek adatik meg. Más szóval a rabok előbb-utóbb betörnek.⁸⁰ Ebből következően valószínűsíthető, hogy a hosszú időre ítélt személy alkalmazkodik a totális intézmény rendjéhez, ezért nagy az esélye arra is, hogy feltételes szabadságra bocsátják. Másrészt: egy 28-29 éves elkövető életfogytig tartó szabadságra ítéltése esetén a feltételes szabadságra bocsátás 53-54 éves korában lenne esedékes, amikor még nagy valószínűséggel mind mentálisan, mind fizikailag is alkalmas a bűnözői karrier folytatására, nem reparálható jogi tárgyak (pl.: az élethez való jog) sértésére. Ezért helyes a hatályos Btk. szabályozása, mely ismeri a tényleges életfogytig tartó szabadságvesztés-büntetés intézményét, melynek lényege, hogy a bíróság életfogytig tartó szabadságvesztés-büntetés kiszabása esetén a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségét kizárja. De helyes irányú módosítás volt a Btk-ban az is, hogy amennyiben a bíróság nem zárja ki a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségét, úgy annak legkorábbi időpontját legalább 30 évben határozza meg azoknál a bűncselekményeknél, amelyek nem évülnek el. Miután a magyar bírói gyakorlat kizárólag az emberölés büntetékének minősített eseteiben szab ki életfogytig tartó szabadságvesztést, általános szabály, hogy 30 év letöltése előtt az elítélt nem bocsátható feltételes szabadságra. Helyes és egyéniesítésre lehetőséget adó rendelkezése a büntető törvénynek, hogy a bíróság 30 évet meghaladó tartamban is meghatározhatja a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontját, pl. 33, 35, 40 évben, és így tovább. Ismereteim szerint egy konkrét ügyben a bíróság 47 évben határozta meg a minimálisan letöltendő időtartamot. Ezeket a szigorú rendelkezéseket az új Büntető Törvénykönyv is nagyrészt fenntartja azzal, hogy egyéniesítés végett a 30 évet 25 évre csökkentette, míg ha a bíróság a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségét nem zárja ki, abban az esetben a legkorábbi időpontot 40 évnél hosszabb tartamban nem állapíthatja meg. Meg kell jegyezni, e körben nagy hibát vétett a jogalkotó. A bírói gyakorlat szerint életfogytig tartó szabadságvesztés kiszabása esetén a bíróság a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségét csak elvétve zárja ki, egyébként azt lehetővé teszi.⁸¹ Annak tartamát csak igen ritkán határozza meg a törvényi minimumot meghaladó, jelenleg 30 évnél magasabb tartamban. Ebből következik, hogy az új bírói gyakorlat várhatóan az lesz, hogy a bíróságok életfogytig tartó szabadságvesztés kiszabása esetén az esetek túlnyomó részében 25 évben fogják megállapítani a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi idejét. Ez viszont nincs összhangban azzal, hogy az elkövetők egyre durvábban és gátlástalanabban követik el az élet elleni cselekményeket. Hiába csökken az emberölések száma, ha közben az elkövetett emberölések egyre inkább súlyosabban minősülő emberölések.⁸² Nem veszi figyelembe a jogalkotó azt sem, hogy a biológiai élettartam egyre nő, míg 1970-ben a férfiak várható élettartama 63 év volt, ma már ez 69 év.⁸³ Vagyis az egyre hosszabb élettartam miatt egyre nagyobb az esély arra, hogy az elítélt fizikailag is ép, bűnözésre alkalmas állapotban szabadul. Ezért a legalább 30 éves tartam 25 évre való leszállítása a bűnözési trenddel és a biológiai tényekkel is ellentétes, következményei pedig akár súlyosak is lehetnek.

80 Huszár László: Alkalmazkodás. A hosszúidős elítéltek börtön-adaptációja. Börtönügyi Szemle 1995. 25. oldal.

81 2012 augusztusában Magyarországon 257 fő töltötte életfogytig tartó szabadságvesztés-büntetését. (Ez az adat 2012 májusában még 236 fő volt, tehát folyamatos az emelkedés.) A 257 főből 20 fő jogerősen tényleges életfogytig tartó szabadságvesztést töltött, míg további 5 fő volt nem jogerősen tényleges életfogytig tartó szabadságvesztésre ítélt. Forrás: Kiszely Pál – Nagy István: Az idő rabságában. Börtönügyi Szemle 2012/3. szám 4. oldal.

82 A rendszerváltás előtti, utáni években jóval magasabb volt az emberölések száma. Jelenleg megközelítőleg évente 2–300 emberölés történik (2011-ben 328, 2012-ben 242), azonban míg két évtizeddel ezelőtt az emberölés alapesete volt gyakori, jelenleg egyre inkább növekszik a minősített emberölések száma.

83 Forrás: HVG 2013. március 23. 18. oldal.

A hasonló ügyek korai megelőzése a büntetőjog eszközeivel

Meggyőződésem szerint a hasonlóan nagy tárgyi súlyú élet elleni, illetve más súlyos bűncselekmények megelőzését nagyban szolgálhatná a családon belüli erőszakkal szembeni hatékonyabb, a jelenleginél sokkal szigorúbb büntetőjogi fellépés. Ennek keretében különösen a kiskorú veszélyeztetésének büntetőjogi szabályozásában szükséges a szigorú büntetőjog elveinek az érvényesítése. Ha Balogh Lajos normális körülmények között nőhetett volna fel, az nagy mértékben csökkentette volna elkövetővé válásának esélyét. Itt nem lehet eléggé hangsúlyozni a pszichológus szakértő által is alátámasztott tényt, hogy a gyermekkori traumáknak, a bántalmazásoknak és megaláztatásoknak kiemelkedő szerepe volt személyiségének torzulásában. Igaz ez a megállapítás akkor is, ha tudjuk, három testvéréből ketten nem csatlakoztak hozzá, sőt egyik testvére terhelő vallomást tett rá az eljárásban. Ugyanakkor nem lehet a büntetőjog eszközrendszerére csodaszerként tekinteni, és egyedül ettől várni az ilyen esetek megelőzését. Legalább ennyire fontos a megfelelő társadalmi kontroll, mely elsősorban a gyámhatósági ellenőrzésekben, figyelőszolgálat létrehozásában, az iskolákban és más tanintézményekben az osztályfőnöki rendszer hatékonyabbá tételében (pl.: a családlátogatás régi gyakorlatának felelevenítésében), az iskolai ifjúságvédelmi felelősi rendszer erősítésében, és a rendőrség bűnmegelőzési tevékenységének fokozásával érhető el. Nyilván kiemelten fontos a megfelelő családi, szomszédai, munkahelyi és egyéb közösségi kontroll is. Ezek kutatása, a konkrét javaslatok megfogalmazása azonban már nem a büntetőjog és a bűnügyi tudományok, hanem a szociológia és más társadalomtudományok területe.

A tárgyalás nyilvánossága, zárt tárgyalás elrendelése

A tárgyalás 1996-ban kezdődött a Pest Megyei Bíróságon. Az ügyész a vádirat ismertetése előtt indítványozta zárt tárgyalás elrendelését. Ehhez az indítványhoz a védők is csatlakoztak. A bíróság azonban az indítványt elutasította. A bíróság a tárgyalásnak csak a szakértők meghallgatására fenntartott részére rendelt el zárt tárgyalást. A bíróság döntése álláspontom szerint vitatható volt. Megítélésem szerint az ügyész és a védők megalapozottan kérték az egész eljárásra (értelemszerűen az ítélethirdetés kivételével) zárt tárgyalás elrendelését. Az ügyész arra hivatkozott, hogy nagyon súlyos bűncselekményekről volt szó, a fiatal áldozatokat az elkövetők nagyon durván megalázták és megölték, az áldozatok és hozzátartozóik tisztelete, a kegyeleti okok indokolták a zárt tárgyalás elrendelését. A bíróság azonban elutasította az indítványt. A bíróság ezzel a döntésével – megítélésem szerint – nem vette kellően figyelembe a hozzátartozók kegyeleti érzéseit, a hozzátartozók privát szférájának és emberi méltóságának védelméhez fűződő alapvető jogait. Miután az ügyet nagy sajtóérdeklődés övezte, ezért különösen meg kellett volna mindent tenni annak érdekében, hogy az ügy olyan részletei, amelyeknek a nyilvánosságra kerülése az áldozatok emlékét sértette volna, illetve a hozzátartozók magánéletének és kegyeleti jogainak (az áldozatok méltó emlékének) sérelmével járt volna, ne kerülhessen ki. A nyilvánosságnak joga volt arra, hogy hitelesen tájékoztassák arról, hogy emberölések történtek, hogy kik az elkövetők és milyen büntetésben részesültek. De arra a társadalom sem az akkori szabályok szerint, sem most nem tarthat igényt, hogy pontosan tudja, hogy melyik áldozatot hogyan, milyen módszerekkel gyötörték és alázták meg, ez ugyanis nem közérdekű adat! Balogh Lajos azonban a tárgyaláson ezek részleteit is feltárta. Meggyőződésem, hogy ez az ügy az erkölcsi okból való zárt tárgyalás elrendelésének iskolapéldája lehetett volna.⁸⁴ Ezért a teljes tárgyalási szakra a zárt tárgyalás mellőzését nem lehet

⁸⁴ A büntetőeljárásról szóló 1973. évi I. törvény 11. § (2) bekezdése lehetővé tette a bíróság számára a zárt tárgyalás elrendelését erkölcsi okból. Konkrét adat, indoklás hiányában nem tudom, hogy mi volt az oka annak, hogy ebben az

elfogadni. Mivel kizárólag a nyilvánosságot kizáró végzést kellett indokolnia a bíróságnak az akkor hatályos eljárási törvény 11. § (2) bekezdése szerint, így a tárgyalási jegyzőkönyvbe foglalt végzés indokolást nem tartalmaz. Úgy gondolom, hogy annak ellenére, hogy pervezető végzést indokolni nem kell, a bíróságtól egy ilyen súlyos helyzetben elvárható lett volna, hogy indokolja, miért nem rendelte el a zárt tárgyalást. Ugyanis az, hogy indokolási kötelezettséget a törvény nem ír elő, nem jelent tiltást is, vagyis a döntését a bíróság megindokolhatta volna. Miután a bíróság a vádlottak és tanúk kihallgatására, okiratok ismertetésére nem rendelt el zárt tárgyalást, ezek után nem volt logikus azon döntés, hogy a szakértők meghallgatására zárt tárgyalást rendelt el. Hiszen a szakértők az I. r. vádlott részletes, minden szörnyű, bestiális és az áldozatok megalázásával kapcsolatos részletre kiterjedő, hosszú – és nagy élvezettel előadott – vallomása után már semmilyen olyan új, addig nyilvánosságra nem került körülményt nem tudtak feltárni, mely a hozzátartozók kegyeleti jogait tovább sérthette volna. Miután a szereplési vágytól fűtött és nyilvánvalóan nárcisztikus hajlamú Balogh Lajos részletesen feltárta, hogy melyik áldozatot hogyan kínozták, alázták, majd ölték meg, ezután a szakértők nyilatkozatainak nyilvánosságra kerülése már nem volt releváns. Álláspontom szerint az egész tárgyalási szakra el kellett volna rendelnie a bíróságnak a zárt tárgyalást – arra is figyelemmel, hogy ennél nagyságrendekkel kisebb súlyú ügyekben is elrendelik a bíróságok erkölcsi okból a zárt tárgyalást, a másodfokú bíróságok szerint megalapozottan. Ha pedig már nem rendelte el a bíróság a zárt tárgyalást, úgy azt már a szakértői bizonyítás felvételekor nem volt indokolt elrendelni.

A kihallgatási taktikával kapcsolatos megállapítások

A büntetőeljárási szabályok részletesen rögzítik, hogy a kihallgatás során milyen jogai vannak a terheltnek, melyekre őt figyelmeztetni kell. A büntető anyagi jog a kényszervallást, a hivatalos eljárásban való bántalmazást bűncselekménynek minősíti. Ezek figyelembevételén túl is azonban óriási szerepe van annak, hogy hogyan hallgatják ki a terheltet. Nagy emberismeretre van szükség, hogy megállapítható legyen, hogy milyen kihallgatási taktika lehet eredményes. A szigorú, határozott fellépés, vagy éppen a megértő attitűd, a kérdésszapor, vagy éppen a hallgatni tudás, a beszéltetés lehet eredményes. Kihallgatástaktikai okból sok terhelt esetében az udvarias, emberséges bánásmód különösen ajánlott. Hiszen ilyenkor az érintett a neki adott bizalmat megköszönve, meghálálva adott esetben együttműködővé válhat. Balogh Lajos 1995. január 25-én este a fogdán már azon gondolkozott, ha normálisan és tisztelettudóan bánnak vele, úgy nem folytatja tovább a macska-egér harcot, beismerő vallomást tesz. Dr. Orosházi Józsefné pszichológus emberségesen, megértően, tisztelettudóan beszélt vele, és ekkor az egyébként is rendkívül feszült gyanúsított megtört, majd részletes, feltáró jellegű beismerő vallomást tett. Külföldi tapasztalatokon nyugvó kihallgatástaktikai álláspont szerint nem szabad a sorozatgyilkost megsérteni, hanem el kell vele hitetni, hogy okosabb, mint a kihallgató, majd ki kell „rántani alóla a szőnyeget.” Ezek az emberek ugyanis rendkívül hiú, nárcisztikus egyének, „rendkívüli képességeik” elismerése és „csodálata” eredményt hozó megközelítés lehet. A sorozatgyilkos olyan, hogy először általában tagad, de ha egy cselekményben megfogják, utána általában a többiben is vallomást tesz. Igényük is van a beismerő vallomásra, hiszen „páratlan képességeiket és jelentőségüket” csak cselekményeik

ügyben a bíróság nem rendelt el zárt tárgyalást, feltételezésekbe pedig nem mehetek bele. Ettől az ügytől elvonatkoztatva, általánosságban viszont van feltételezésem arról, hogy mi vezethet oda, hogy egyes, egyébként indokolt esetekben nem rendelnek el a bíróságok zárt tárgyalást. Álláspontom a következő: az ok az lehet, hogy a tárgyalások garanciális okból főszabály szerint nyilvánosak. Ha pedig a másodfokú bíróság megállapítja, hogy az elsőfokú bíróság indokolatlanul rendelt el zárt tárgyalást, úgy az elsőfokú ítéletet hatályon kívül helyezi, és megismételt eljárást rendel el. A hatályon kívül helyezés mindig súlyos kritika az elsőfokú bíróságnak, azt az elsőfokú bíróság el akarja kerülni. Az azonban tisztán megítélés kérdése, hogy indokolt volt-e a zárt tárgyalás elrendelése, egyértelmű fogódzók ebben nincsenek. Ezért egyes esetekben az elsőfokú bírák nem mindig merik felvállalni a zárt tárgyalás elrendelésének felelősségét és annak következményeit.

részletekbe menő elemzésével támaszthatják alá.⁸⁵

„Nem csupán a megértő attitűdöt emelném ki, nagyon fontosnak tartom a teljes odafigyelést, annak érzékeltetését, és annak az éreztetését, hogy nincs eleve elképzelésem róla, illetve a történekről. Ez is nagyon fontos egy meg- vagy kihallgatásnál. Ezek finomságok, de azért azt világosan kell jelezni, hogy a megértés nem jelent egyetértést, sem pedig felmentést. Itt nem arról a megértésről van szó, amikor megsimogatom valaki fejét, és megértem őt, mert ebben már a felmentés, és megbocsátás is benne van. Amiről én beszélek, ez inkább olyan megértés, mint amikor megérték pl. egy matematikai törvényszerűséget. A teljes odafigyelést példázzák pl. azok a visszajelzések, amelyeket az ő – esetenként alig észrevehető – metakommunikatív jelzéseiről kapott. Gyakran felvetik azt, hogy mit lehet tenni olyankor, amikor a szavakkal elmondottak, és a metakommunikatív jelzések nincsenek összhangban, vagy egyéb jelzéseket is ki lehet olvasni a testbeszédből, mint amit az illető elmondott. A jegyzőkönyvben ugyanis alapvetően a verbális megnyilvánulások vannak rögzítve. Ilyenkor azt szoktam mondani, hogy meg kell próbálni a metakommunikatív jelzéseket verbálissá tenni. Mégpedig úgy, hogy visszajelezzük neki, amit látunk, érzékelünk. (Pl. mintha összeszorult volna a torka, vagy pl. egy másik ügyben elmondta az illető, hogy a román rendőrség akasztotta rájuk a Bonnie és Clyde jelzőt. Akkor jeleztem neki, hogy ezt olyan hangsúllyal mondja, mintha tetszene neki. Erre vidáman közölte, hogy igen, sőt rá is tetováltatták a testükre – így máris felszínre került egy ki nem mondott jelzés, ami már jegyzőkönyvezhető, stb.)”⁸⁶

„Nagyon nehéz mindig érvényes, karakteres tanácsot adni a kihallgatástaktikára vonatkozóan. Nagyon sok dologtól függ, mi a helyes taktika. Leginkább attól függ, akit kihallgatok, és persze sok egyéb körülménytől is. A legfontosabb talán a hitelesség. A teljes figyelem, türelem, előítélet mentesség mindig jó taktika. Nem arról van szó, hogy látszólag kell beleélnie magát, meg kell próbálni valóban beleélnie magát, és megismerni gondolkodásmódját, értékrendjét. Azonosulni viszont az ő értékrendjével látszólag sem kell, az nem is lenne hiteles. El sem hinné a gyanúsított. A játékszabályok kérdése már bonyolultabb. Éppen a hitelességgel, és az előítélet mentességgel lehet jelezni, hogy azért a játékszabályokat nem a gyanúsított szabja meg. Ugyanakkor vannak helyzetek, amikor egy ideig lehet hagyni azt, hogy úgy érezze, ő szabja meg a játékszabályokat. Gyakori hiba a nyomozói kihallgatásoknál, hogy nehezen viselik el azt, ha úgy érzik, a gyanúsított ostobának nézi őket. Ilyenkor azt szoktam tanácsolni, hogy nyugodtan lehet ezt hagyni egy ideig, mert ha már úgy érzi, ő van nyeregben, akkor elveszti az éberségét, és ekkor lehet az ügyes kérdéseket feltenni. Néha az is tévútra vihet, ha túl empatikusak, megértőek vagyunk. Talán emlékszünk még egy sok évvel ezelőtti postásgyilkosságra. Akkoriban találtak valakit, aki beismerő vallomást tett. Persze, nem ő volt az elkövető. Igazából jót mosolyogtunk elemezve a vallomásról készült videót. Az illető egy nagyon gyenge, befolyásolható személyiség volt, akit a nyomozók kedvessége annyira meghatott, hogy produkált nekik egy beismerő vallomást, meghálálva ezzel a kedves bánásmódot. Persze azt is meg kell mondani, hogy a pszichológusnak könnyebb dolga van, mint a nyomozónak, akivel szemben eleve fenntartásai vannak a kihallgatottaknak. A nyomozót elsősorban a vizsgált ügy érdekli, a pszichológust pedig az egész ember.”⁸⁷

Dr. Orosházi Józsefné véleménye szerint a kihallgatás körülményeinek is jelentősége van, befolyásolhatja az eljárási cselekmény eredményességét. „Bilincsből, vezető szíjon nem lehet normális kapcsolatot teremteni egy emberrel. Én minden vizsgálatnál levettem a bilincset. Soha nem volt problémám, és veszélyes helyzetbe sem kerültem emiatt. Két olyan alkalom volt, amikor azt éreztem, hogy esetleg robbanásra lehet számítani. Egyik esetben megszakítottuk a vizsgálatot, a másik esetben ezt a helyzet kezelésével meg lehetett oldani.”⁸⁸

Fenti javaslatok természetesen nem minden esetre irányadó és örök érvényű kihallgatási

85 Lásd bővebben: John Douglas – Mark Olshaker: Sorozatgyilkosok. Gadó Könyvkiadó 1998.

86 Dr. Orosházi Józsefné személyes közlése.

87 Dr. Orosházi Józsefné személyes közlése.

88 Dr. Orosházi Józsefné személyes közlése.

receptek. Megfontolásuk és indokolt esetben való alkalmazásuk azonban sokszor eredményes lehet. Alkalmazásuk bizonyos körülmények között – pl. bírósági tárgyaláson – nehézkessé válhat. Számos esetben tapasztalható, hogy a vádlott nem kíván megnyílni, és bizalmatlan a bíróval, vagy éppen az ügyésszel szemben, és idegen számára a bírósági környezet is. Olyan, a tárgyalás törvényességét, méltóságát, biztonságát szolgáló hivatott szabályok és hagyományok, mint az eljárás formalizmusa, a szigorú rendben adott figyelmeztetések, kioktatások, a folyamatos jegyzőkönyvezés, a talár viselése, a pulpitus, a címer, a berendezés módja, az ellenérdekű felek egymással szemben való leültetése, a megbélyegző vádlottak padja, vagy a biztonsági intézkedések, így például az őrkíséret, a vezetősíj stb. nehézzé teheti az oldott légkör és a bizalom kialakítását.

Az áldozattá válás megelőzése

Az ügy viktimológiai szempontból azért is érdekes, mert megerősíti azt a már közhelyszámba menő kriminológiai tételt, miszerint sok esetben maga az áldozat teremti meg annak lehetőségét, vagy járul hozzá ahhoz, hogy áldozattá válhasson. Így a százhalombattai erdőben kocogó lányok sajnálatos módon nagyon rossz időpontot és helyszínt választottak az esti futásra. Nem gondolták, hogy mennyire kiszolgáltatott helyzetben voltak, amivel az elkövetők pedig vissza is éltek. A sértettek 1995. január 23-án este nyolc óra után, kb. fél kilenc körül futottak Százhalombattán a kis erdei úton. Ez az útszakasz a hideg téli estéken, főleg este nyolc után kihalt, elhagyatott, közvilágítás nélküli környék volt.

Előfordulhat olyan helyzet is, amikor az áldozat környezete, családja – anélkül, hogy ez szándékában állna – teremti meg a lehetőséget arra, hogy hozzátartozója áldozattá válhasson. Balogh Lajos első áldozata a 16 éves sógornője volt. Az I. r. vádlott feleségének alaposan ismernie kellett Balogh Lajost, hiszen a nyolcvanas évek vége óta házasságban élt vele. Tudnia kellett arról, hogy hajlamos az erőszakos cselekedetekre. Tudott az 1990. december 26-ai esetről is, amikor Balogh Lajos édesanyja egy családi vita során súlyosan bántalmazta férjét, akinek bántalmazásába Balogh Lajos is bekapcsolódott. Így ismernie kellett a vádlott rendkívül rossz családi hátterét, azt, hogy a vádlott erőszakos környezetben nőtt fel, olyan családban, ahol a terror mindennapos volt. Tudta, hogy Balogh Lajos 1992-től 1994-ig szabadságvesztés büntetését töltötte, többek közt súlyos személy elleni erőszakos bűncselekmény – rablás büntettének – elkövetése miatt. Az I. r. vádlott felesége ennek ellenére kapcsolatban maradt Balogh Lajossal. Ugyanakkor a hozzátartozói, így a szülei és a testvére (a későbbi áldozat) előtt elhallgatta, hogy a férje súlyos bűncselekmények miatt börtönben van. Nekik azt mondta, hogy Ausztriában dolgozik. Szabadulása után a kapcsolatát folytatta vele. Vagyis a semmiről nem tudó és gyanútlan családját nem tájékoztatta arról, hogy a férje egy erőszakos személy, aki börtönben is volt, és nem tett semmit annak érdekében, hogy a fiatal, mindössze 16 éves – kellő élettapasztalatokkal már csak életkora miatt sem rendelkező – hűgát az általa egyébként kedvelt I. r. vádlottól távol tartsa. Ezzel akaratán kívül is veszélybe sodorta szüleit, testvérét, sőt, az I. r. vádlottal közös gyermekét és saját magát is. Védelmében persze meg lehet állapítani, hogy nem is sejtette, hogy férje milyen súlyos bűncselekmények elkövetését tervezi, illetve vitte végbe. Kapcsolatukat jóhiszeműen egészen az őrizetbe vételéig, vagyis 1995. január 25-ig fenntartotta, szabad idejét, különösen a hétvégéket együtt töltötte vele, annak ellenére, hogy 1994 nyara óta külön éltek.

Nemcsak viktimológiai, hanem kriminalisztikai szempontból is érdekes, hogy az I. r. vádlott a nyomozás tartama alatt számos nyomozati információt szedett ki a feleségéből arról, hogy mit tud a hatóság az első áldozat, vagyis az I. r. vádlott sógornőjének eltűnésével kapcsolatban, illetve, hogy hol tart a nyomozás az első áldozat szüleinek zsarolása tárgyában. Így az I. r. vádlott tudta azt, hogy az általa megzsarolt anyósa a zsarolás tényéről értesítette a nyomozó hatóságot, tudta, hogy az ügyben intenzív nyomozás folyt. Az eltűnéssel kapcsolatban pedig arról is értesült, hogy az igazságügyi szakértők a koponyacsont alakja alapján is tudják azonosítani az áldozatot, ha van az áldozatról fénykép. Illetve, hogy az áldozat haj és szörképlete alapján is jól azonosítható. Tudta azt,

hogy a nyomozó hatóság anyósa otthonában lefoglalta néhai sógornője több ruhadarabját azért, hogy haj- és szőrképleteket rögzítsen róluk arra az esetre, ha az áldozat előkerülne, azaz hogy az azonosítás sikeres legyen. Ezért az I. r. vádlott rendszeresen kijárt néhai sógornője holttestéhez, hogy az így szerzett információk alapján a nyomokat eltüntesse. Ennek érdekében a holttestet sósavval és gyúlékony anyaggal is leöntötte és meggyújtotta, elsősorban azért, hogy a haját elégesse, illetve a koponyáját összetörte. Végig eljátszotta az együtt érző rokont, miközben folyamatosan információkat szedett ki a feleségéből és családjából. Miközben tartott a nyomozás, a feleség Balogh Lajost részletesen informálta a nyomozás állásáról. Nem tűnt fel neki, hogy Balogh élénken érdeklődik az ügy iránt, de azt sem furcsállta, hogy a férfit számos alkalommal elszámoltatták az ügyben, kihallgatták, poligráfos vizsgálatot végeztek vele, pedig erről tudnia kellett. Nem gyanakodott, a gyanús körülményeket nem észlelte. Balogh Lajos pedig kihasználta ezt. Vallomása szerint: „az életben nagyon jó színész vagyok”. Ezen túlmenően pedig az eltűnés miatt folyamatban volt államigazgatási eljárásban valótlanná tartalmú tanúvallomás-tétellel igyekezett az eljárást rossz irányba terelni.

Ezért talán nem lenne elvetendő nyomozástaktikai lépés, ha a nyomozó hatóság olyan esetben, ahol adat merül fel arra, hogy a sértett közvetlen környezetében kell az elkövetőt keresni, ott a sértettet erről informálja. A figyelmét pedig felhívja a veszélyekre, és arra, hogy maga is kövesse figyelemmel a potenciális elkövetőt, számoljon be a hatóságnak a gyanúra okot adó tevékenységeiről. Ennek során az érintettek útján dezinformálni is lehetne az elkövetőt téves nyomozati információk nyújtásával, ezzel csapda is állítható lenne.

Emellett „tanulsága volt az ügynek H. Hajnalka eltűnése, a szülők nem törődtek tizenéves lányukkal, fogalmuk sem volt kapcsolatrendszeréről, érzelmeiről, életéről. Még azt sem tudták pontosan megfogalmazni, hogy mikor látták utoljára saját lányukat”.⁸⁹ H. Hajnalka édesanyja 1994. június 25-én tett bejelentést a rendőrségen a lánya eltűnéséről. Addig ezt nem tartotta fontosnak, annak ellenére sem, hogy Balogh Lajos határozottan állította, hogy H. Hajnalka sérelmére a bűncselekményt 1994. június 10-én követte el. Balogh Lajos vallomását e körben más bizonyíték is alátámasztotta. Ennek ellenére a sértett édesanyja végig határozottan állította, hogy a lánya 1994. június 24-én tűnt el, mely a bizonyítékok alapján kizárt volt. Ebből következően elengedhetetlenül fontos, hogy a szülők fokozottan felügyeljenek gyermekeikre, elvárható, hogy gyermekük eltűnését haladéktalanul észleljék, és a hatóság azonnali intézkedését kérjék.

Különös volt az erdei úton futó lányok vonatkozásában az eltűnésükről tett bejelentés időzítése is. A futó lányok azzal mentek el az egyikük otthonából 1995. január 23-án este 20.00 és 20.30 óra között, hogy futni mennek, 10 perc múlva jönnek. Nem jöttek. Az egyikük édesanyja egész éjjel otthon várta őket, majd hajnaltájt elaludt.⁹⁰ Reggel arra ébredt, hogy a lányok nem értek haza. Vagyis egész éjszaka őket a családok részéről senki nem kereste. Csak másnap került sor arra, hogy a hozzátartozók körbeérdeklődtek a lányok barátainál, ismerőseinél, hogy tudnak-e valamit a hollétükről. S noha senki nem tudott róluk, a szülők csak 1995. január 25-én reggel tettek bejelentést az eltűnésükről. Ennek persze ebben az ügyben jelentősége nem volt, hiszen ismert, hogy Balogh Lajos és társa 1995. január 23-án este 21.00 óra után megölte a sértetteket, így a sértettek életét a január 23-án indított keresésük sem mentette volna meg. Ennek ellenére kiemelkedően fontos, hogy eltűnése esetében a hozzátartozók haladéktalanul megkezdjék eltűnt szerettük kutatását, és értesítsék a rendőrhatalóságot. Közhely ez is, de igaz, hogy eltűnése esetében a keresés első órái, napjai életmentőek lehetnek. Ahogy telik az idő, úgy a nyomok „kihúlnak” és egyre kisebb az esély arra, hogy életben, épségben találják meg az eltűnt személyt.

Természetesen ezekben az ügyekben a hozzátartozók pánikra visszavezethető esetleges hibás döntései, a késedelmes bejelentés az eltűnésről jogi felelősségüket nem veti fel, és erkölcsi értelemben sem hibáztatom őket. Azonban az áldozattá válás megelőzése, illetve az áldozattá vált

⁸⁹ Csapi Balázs személyes közlése.

⁹⁰ Mentségére szolgáljon, hogy súlyos lázas beteg volt azon a napon, és egyébként sem számított arra, hogy gyermeke és barátnője bűncselekmény áldozatává vált.

személy megmentése szempontjából a fenti elvek figyelembe vételét kiemelten fontosnak tartom.

Az eltűnések ügyek vizsgálatára vonatkozó javaslatok

„Az ügy számtalan kérdést vetett fel számunkra, amire talán a mai napig megoldás igazából nem született. Az eltűnések ügyek vizsgálatára, nyomozására véleményem szerint külön egységeket kellene létrehozni, mivel állásponthoz az, hogy az eltűntek jelentős hányada bűncselekmények áldozatává válik. Sajnos sem akkor, sem jelenleg nem rendelkezik a rendőrség megfelelő létszámmal, hogy az eltűnések ügyeket megfelelő alaposítással tudják lefolytatni.”⁹¹ Meggyőződésem szerint ezt az állítást az élet egyértelműen igazolta. Az eltűnések esetek igen nagy részében az eltűnt személy élet elleni, vagy súlyos személyi szabadság elleni bűncselekmény áldozatává vált. Röviden: vagy megölték, vagy – prostitúcióra kényszerítés miatt, vagy ellenszolgáltatás, pl.: váltságdíjfizetés céljából – fogva tartják. Kiskorú személyek eltűnésének oka lehet, hogy a különélő szülők egyike a gyermeket ismeretlen helyre költözteti, külföldre viszi. Előfordulhat még a családi állás megváltoztatása is, pl. újszülött gyermek kórházból való elvitele. Megtörténhet az is, hogy az eltűnt személy halálával végződött foglalkozási vagy közlekedési bűncselekmény áldozatává vált, és holttestét a lelepleződés elkerülése végett elrejtették, megsemmisítették, vagy az eset során külön beavatkozás nélkül tűnt el, semmisült meg az áldozat teste.⁹² Bűncselekményen kívüli eltűnési ok lehet az eltűnt személy öngyilkossága.⁹³ Lehetséges ok lehet még súlyos memóriazavarral járó betegségben szenvedő egyén eltévedése, elkóborlása. Különösen tinédzserkorú fiatalok esetében családi, iskolai konfliktusok miatti szülői engedély nélküli otthonról távozás is előfordulhat. Ok lehet az eltűnésre a szökés, elrejtőzés is abban az esetben, ha a környezete számára eltűnt személy bűncselekményt követett el, és tartva a lelepleződéstől és elfogástól, ismeretlen helyre távozik. Persze az élet egyéb okokat is produkálhat, de fentiek a legvalószínűbbek.

A rendőrség kötelékében belül talán a megyei főkapitányságok szervezetében működő bűnmegelőzési osztályok rendelkezhetnek olyan kapacitásfelesleggel, humántőkével, ami talán lehetővé tenné, hogy az eltűnések ügyeket szakszerűen vizsgálják. Ezekben az osztályokban dolgozó rendőrök általában rendelkeznek nyomozói, vizsgálói múlttal, illetve kellő gyakorlattal. A feladatkör ilyen irányú bővítéséhez persze az lenne szükséges, hogy a főkapitányságok hatáskörébe tartozzon az eltűnések ügyek vizsgálata. Megítélésem szerint, mivel nem minden eltűnés oka bűncselekmény, de sokszor az, illetve az önkéntes otthonról távozás is generálhat bűncselekményt azáltal, hogy az eltávozott személy megélhetésének biztosítása végett bűncselekményt követ el, vagy maga válik bűncselekmény áldozatává, így a megyei bűnmegelőzési osztályok profiljába illeszkedne leginkább az eltűnések ügyek vizsgálata. Ezért ezt az ügytípust talán érdemes lenne ezen rendőri szervek hatáskörébe utalni. Ellene szóló érv viszont, hogy a főkapitányság a megyeszékhelyen működik, az eltűnések ügyeket pedig helyben lehet jól megoldani, az eltűnt személy kapcsolatrendszerét feltárni, felderíteni. Érdemes lenne megvizsgálni azt is, hogy amennyiben helyi kapitányság végezné továbbra is az eltűnések ügyek vizsgálatát, úgy a megyei bűnmegelőzési osztály humán erőforrással, eszközparkkal, szakfelügyelettel tudná-e segíteni, vagy koordinálni a tevékenységet.

Amiről még az iratok vallanak

91 Csapi Balázs személyes közlése.

92 Erre példa, amikor a gépjármű vezetője éjszaka korlátozott látási viszonyok között elüti a sértettet, aki az árokba, vagy fás-bokros területre zuhan. Az elkövető azonban nem áll meg, és nem győződik meg a baleset körülményeiről, mert tévesen azt gondolja, hogy vadat ütött el. Vagy veszélyes munkahelyen a sértett teste pl. kemencébe zuhan és megsemmisül stb.

93 Pl.: lakatlan, kietlen helyen végez magával, vagy kútba ugrik, vagy egyéb olyan módon végez magával, ami holtteste feltalálását is nehézkessé teszi.

Mind a nyomozás során, mind a bírósági szakban keletkezett iratok alátámasztják azt a megállapítást, hogy a hatóságok és a bíróság szakszerűen, a jogszabályok betartásával, érezve fokozott felelősségüket, jártak el az ügyben, és minden kritikai megjegyzésem ellenére állíthatom, színvonalas munkát végeztek.⁹⁴ A nyomozó hatóság rengeteg eszközt bevetve, erőt, energiát nem kímélve dolgozott az ügyön, mely eredményre is vezetett. Nagy mennyiségű bizonyítási anyag beszerzése történt meg és állt rendelkezésre, melyeket összerakva, értékelve-elemezve Balogh Lajos beismerő vallomása nélkül is a nyomozás eredményt hozott volna mind az élet elleni, mind a vagyon elleni bűncselekményben. Arra azonban nem volt mód, hogy a nyomozó hatóság a négy élet elleni cselekményből bármelyiket is megelőzze, megakadályozza; ugyanez a vagyon elleni bűncselekményben is kizárt volt. Az viszont biztosan állítható, hogy az elkövetők őrizetbe vételével és az eredményes nyomozati munkával további súlyos bűncselekmények elkövetését akadályozták meg. A bíróság pedig az ügy szereplőit rendkívül alaposan kihallgatta, minden ellentmondásos körülményt tisztázott, így alappal következtethetett a vádlottak bűnösségére. Külön elismerés illeti a tanúkat is, akik dacolva a veszéllyel – adott esetben a mentességi jogukat félretéve – vallomást tettek és az igazságot feltárták, hozzájárulva ezzel az ügy hiánytalan felderítéséhez, és segítve annak a büntetőeljárás szabálynak az érvényesülését, mely szerint a terhelt beismerése esetén is be kell szerezni az egyéb bizonyítékokat.

Az ügy utóélete

Balogh Tibor 15 évi fegyházbüntetéséből 2007. február 3. napján kedvezményrel szabadult, büntetéséből 12 évet töltött le. A fegyházban példás magatartást tanúsított, többször jutalmazták. Fk. Kovács Krisztián 10 évi, fiatalokúak börtönében letöltendő büntetését a büntetés-végrehajtási bíróság az elítélt 21. életévének betöltésekor fegyházfokozatra változtatta, az elítélt így a továbbiakban nagykorúak között, fegyház fokozaton folytatta a büntetését. 2003. február 3-án szabadult kedvezményrel, a tizből nyolc évet töltött le, ennek során – mint Balogh Tibor – szintén példás magatartást tanúsított, őt is többször jutalmazták. További sorsukról nincs információ.

Balogh Lajos elítélt jelenleg is tölti életfogytig tartó fegyházbüntetését a Szegedi Fegyház és Börtön fegyház körletén – tudomásom szerint – egyszemélyes zárkában.⁹⁵ 1995. január 25-én vették őrizetbe, azóta fogva van. A bíróság ítélete alapján legkorábban 25 év letöltése után lenne feltételes szabadságra bocsátható. Erre azonban 25 év után biztosan nem kerülhet sor. Történt ugyanis, hogy Balogh Lajos elítélt, miközben a Szegedi Fegyház és Börtönben az ún. Csillagkörleten, a III. emelet C utcájában lévő zárkájában töltötte büntetését, egy napon a folyosón közlekedve elhaladt egy volt zárkatársa és haragosa zárkája mellett. A másik elítélt provokálni kezdte, egy ún. bugylibicskával⁹⁶ támadó mozdulatot tett Balogh Lajos felé. Balogh Lajos a támadást eredményesen elhárította, majd

94 Rendőr szakmai körökben több kritikai észrevétellel találkoztam a nyomozást illetően. Egyik szerint a pénztádasnál a rendőröket nem lett volna szabad észlelnie Balogh Lajosnak. Álláspontom szerint azonban a helyszín leplezett biztosítása a földrajzi viszonyok miatt és azért is, mert nem egy pontosan meghatározott helyről volt szó, nem volt megoldható. Balogh Lajos pedig tudta, hogy rendőrségi akcióra kell számítani, hiszen a családtól mindenről tudott. Ezért ez az akció eleve kudarcra volt ítélve. Csapi Balázs szerint pedig az elsődleges cél a pénzt áadó sértett személyi védelmének biztosítása volt. A másik kritikai megjegyzés szerint nem lett volna szabad észlelnie az elkövetőknek a telefonfülkék leplezett figyelését. Tekintettel arra azonban, hogy egy kisvárosról volt szó, Balogh Lajos helybeliként a várost és lakóit legalább látásból ismerte, a családtól pedig tudta, hogy a sértett a rendőrséget beavatta a zsarolásba, ezért a leplezett figyelés nem volt eredményesen megoldható. További észrevétel volt, hogy a két futó lány holttestét a rendőrségnek kellett volna megtalálnia, és nem a sértettek hozzátartozóinak, akik kétségbeesésükben a nyomokat össze is taposták. Ez ellen szól viszont, hogy a megtalálás előtt nagyon rövid idővel értesült csak a nyomozó hatóság az eltűnésről, ennek ellenére a rendőrség az eltűnt sértettek feltételezett útvonalát ellenőrizte, eredménytelenül. A holttestek a feltételezett útvonaltól jóval messzebb, a kőolajfinomító kerítésétől nem messze feküdtek. A hozzátartozók vallomásai szerint pedig nem mentek a holttestek közelébe, mert messziről látták, hogy a sértettek meghaltak, ezért azonnal értesítették a nyomozó hatóságot. A nyomokat tehát nem semmisítették meg.

95 Balogh Lajos a nyomozás során így nyilatkozott: „nagyon jó, hogy egyedül vagyok a zárkában, mert mondtam az öröknek, hogy vagy elteszik innen a zárkatársamat, vagy éjjel átvágom a torkát”.

96 A büntetés-végrehajtási intézetekben rendszeresített, a fogvatartottak által használt lekerekített végű, emberi élet kioltására alkalmatlan kés.

rátámadt a korábbi támadójára, a zárkájába behatolt, a zárkaajtó becsapódott és automatikusan lezárt. Ezt a helyzetet kihasználva, a felügyelet beavatkozásáig Balogh Lajos bántalmazta, rugdalta a földön fekvő társát, aki zúzódásokat és 8 napon túl gyógyuló orrcsonttörést szenvedett. Ezért Balogh Lajost a Szegedi Városi Bíróság súlyos testi sértés büntette miatt 2 év fegyházbüntetésre ítélte, mint többszörös és különös visszaesőt. Megállapította, hogy a büntetés nem hajtható végre, ezzel egyidejűleg Balogh Lajos életfogytig tartó szabadságvesztéséből a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontját 5 évvel elhalasztotta. Az ítélet első fokon jogerőre emelkedett. Ebből következik, hogy az elítélt 25 év után nem, csak 30 év kitöltése után bocsátható feltételes szabadságra, ha annak egyéb feltételei is fennállnak. Ennek időpontja pedig 2025. január 25. napja. Nem lehet megjósolni, hogy akkor az elítéltnak milyen szándékai és tervei lesznek, milyen egészségi és mentális állapotban lesz.

Az életfogytig tartó szabadságvesztés-büntetés az elnevezéséből is következően az élet végéig, vagyis halálig tart, főszabály szerint. Azonban a gyakorlat az, hogy az elítélteket az ítéletben meghatározott kötelező tartam letöltése után, vagy legfeljebb pár évvel később feltételes szabadságra bocsátják. Nem biztos, hogy helyesen.⁹⁷ A jelenleg hatályos Btk. szerint az elítélt az életfogytig tartó szabadságvesztésből akkor bocsátható feltételes szabadságra, ha letöltötte az ítéletben meghatározott tartamot, és alaposan feltehető, hogy a büntetés célja további szabadságelvonás nélkül is elérhető. A büntetés célja pedig a társadalom védelme érdekében annak megelőzése, hogy akár az elkövető, akár más bűncselekményt kövessen el. A büntetés-végrehajtási bíró azt viszont nem mérlegelheti, hogy a tetтарыnyosság elve érvényre jutott-e, képletesen, hogy az elítélt már kellően megbűnhődött-e a cselekményéért. A tetтарыnyosságot ugyanis a tárgyaló bírónak, illetve tanácsnak kell érvényre juttatnia az ítélet szigorában. Az, hogy esetleg az elkövetéskori Btk. túl enyhe volt, és ezért a tetтарыnyosság elve adott esetben nem érvényesülhetett, olyan szempont, melyet a büntetés-végrehajtási bíró már nem értékelhet.

Balogh Lajos esetében 12 évvel a feltételes szabadságra bocsátás lehetséges legkorábbi időpontja előtt szakmaiatlan és felelőtlen lenne bármilyen határozott véleménynyilvánítás. Ugyanakkor ezzel kapcsolatba hozható néhány szempont azért megemlíthető, és vizsgálható az is, hogy hol tart az elítélt 18 évvel az elfogása után a büntetés céljainak elérésében. Megítélésem szerint ebben pozitív eredményről eddig nem beszélhetünk.

Előzetes letartóztatotként egy több fős zárkában egyik zárkatársa sérelmére életveszélyt okozó testi sértés büntetést követte el, melyet a bíróság az emberöléses ügyben bírált el. Balogh Lajos előzetes letartóztatotként országosan ismertté vált, leveleket írtak neki. Ilyen módon ismerkedett meg egy 25 éves nővel, akivel 1996 februárjában házasságot kötött. Egyik kapcsolattartója a felesége, a másik az édesanyja lett. A házasság azonban nem tartott sokáig, mert a nő már 1996 júniusában el akart válni a Balogh Lajostól, őt elviselhetetlennek találta. Édesanyjával sem tartott később már kapcsolatot, viszonyuk megromlott. Egy televíziós műsorban Balogh Lajos úgy nyilatkozott, ha szabadulna, édesanyját megölné.⁹⁸ Ennek pedig az az oka, hogy álláspontja szerint az édesanyja őt cserbenhagyta, ő volt az egyetlen, aki megmenthette volna őt apja

97 Prof. dr. Tóth Mihály büntetőjogász személyes közlése szerint ha a tényleges életfogytig tartó szabadságvesztés jogintézményét valaha is felül akarnák vizsgálni, akkor különösen fontos lenne a feltételes szabadságra bocsátás szabályainak jelentős szigorítása. Reményeim szerint a tényleges életfogytig tartó szabadságvesztés még nagyon sokáig a magyar büntetőjog intézménye marad, jelenleg ugyanis nem nélkülözhető a társadalom védelme és a tetтарыnyosság biztosítása végett. A feltételes szabadságra bocsátás szabályainak a szigorítását magam is helyeselném. Ez az intézmény ugyanis kivételes kellene, hogy legyen, és nem szolgálhatna a büntetés-végrehajtási intézetek telítettségének csökkentésére. Viszont az elítéltek nagy része feltételesen szabadul, ami nem egyeztethető össze a jogintézmény *kivételes* jellegével. Ennek oka álláspontom szerint az életfogytig tartó szabadságvesztésre ítélték esetében az, hogy az érdekeiknek és túlélési ösztöneiknek megfelelően általában meghúzzák magukat, eredményesen igazodnak a börtön szigorú életéhez. Ezért fegyelmi helyzetük jónak mondható. Ugyanakkor számos dicséretben, jutalomban részesülnek (pl.: veradáson való részvételért, előadáson való szereplésért, tanulmányok folytatásáért), ami pedig a feltételes szabadságra bocsátásuknak kedvez, pedig megjavulásukról – megítélésem szerint – általában szó sincs.

98 Az RTL Klub egyik műsorának adott interjújában tett kijelentése szerint.

brutalitásától, de nem tette, az apját nem hagyta el még a gyermekei védelmében sem.⁹⁹ Volt, hogy súlyos, élet elleni cselekmények további elkövetését helyezte kilátásba szabadulása esetére.¹⁰⁰ Kapcsolattartója – legjobb tudomásom szerint – egyáltalán nincs, a Szegedi Fegyház és Börtönben a Csillagkörleten, de már az ún. HSR (Hosszú Időre Ítélték Speciális Rezsimje) körleten tölti büntetését különleges biztonsági körülmények között.

Úgy látom, hogy lényegében a fegyintézet sem tud vele mit kezdeni, ismereteim szerint a fogvatartotti társadalomba való integrációs törekvések kudarcba fulladtak. Ezért a társaitól elkülönítve tölti büntetését. Meglátásom szerint így a fogvatartásának tényleges célja az izolálás, a biztonságos végrehajtás, és ezzel a társadalom védelme. Az elítélt eddigi magatartása ugyanis arra enged következtetni, hogy semmilyen emberi közösségbe nem képes tartósan beilleszkedni.

Kérdés, mit gondol maga az érintett esetleges feltételes szabadságra bocsátásáról. Balogh Lajos egy televíziós műsornak erről így nyilatkozott: „Én nem hiszek abban, hogy egyszer jön egy jószágos bírónő, és azt mondja, hogy Lajos, magára itt a börtönben már nincs szükség, és elengednek. Hát ekkora hibát nem követhetnek el hivatalos személyek. Akit 10 év alatt nem lehet megnevelni a börtönben, azt én kivégezném, mert azt már nem is lehet.”¹⁰¹ Hogyan is tudna beilleszkedni a társadalomba egy olyan személy, akinek évtizedek óta nincsenek megfelelő mélységű és minőségű emberi kapcsolatai.

Kérdés az is, hogy mit kezdhetne 58 évesen szabadulva, családi háttér nélkül, legalább 30 év börtönműlttal, büntetett előélettel. Dr. Orosházi Józsefné tájékoztatása szerint Balogh Lajos teljesen magára maradt, mindenki elfordult tőle. Elhelyezkedni valószínűleg nem tudna, de a rokkantnyugdíjat továbbra is kapná. Ebből a lakhatását, megélhetését azonban valószínűleg nem tudná fedezni. Elszokva a szabad élettől, egy totális intézmény zárt világához alkalmazkodva a hirtelen jött szabadsággal is meg kellene birkóznia. A fogvatartottak egészségi állapota és körülményei miatt tényleges életkoruknál hat–nyolc évvel magasabb a biológiai életkoruk, de még így is fizikailag valószínűleg vétőképes állapotban, bűnismétléshez megfelelő kondíciókkal szabadulhatna. Egyedül tőle függne, hogy követne-e el bűncselekményt, vagy sem.

Arra a kérdésre, hogy pszichológiai jellemzői alapján a bűnismétlés veszélye szempontjából mi várható, a kriminálpszichológus úgy nyilatkozott: „Ebben nem vagyok optimista. Konkrétan Balogh Lajos esetében nem látok sok reményt arra, hogy visszavezethető a társadalomba. Nem hiszem, hogy azok a be nem gyógyult sebek, amik megvoltak a bűncselekmény idején, azóta begyógyultak volna. Talán éppen ez volt az egyik fontos jellemzője a személyiségének, hogy nem tudott felejteni, nem tudta feldolgozni a fájdalmait, kudarcait. Egyetértek azzal, hogy nagy valószínűséggel veszélyes döntés lenne esetében a feltételes szabadságra helyezés. Megítélésem szerint most is, 18 évvel a cselekmények után is folyamatos veszélyt jelent Balogh Lajos a társadalomra.”¹⁰² Hogy harminc év után a büntetés elérte-e a célját, és az elítélt veszélyes-e a társadalomra, ennek eldöntése már a büntetés-végrehajtási bíró feladata lesz.

99 Ezt nyilatkozta a TV2 egyik műsorában 2008-ban. Forrás: www.tv2.hu.

100 A TV2-nek 2002-ben és 2008-ban adott nyilatkozatában tett ilyen irányú kijelentéseket. Forrás: www.tv2.hu.

101 A TV2-nek 2008-ban adott nyilatkozata. Forrás: www.tv2.hu.

102 Dr. Orosházi Józsefné személyes közlése.

Jegyzetek

Felhasznált iratok:

- A Pest Megyei Bíróság, mint fiatalkorúak bírósága 5.B.9/1996 számú iratai
- A Legfelsőbb Bíróság, mint másodfokú bíróság Bf.IV.668/1997/3 számú ítélete
- A Szegedi Városi Bíróság 17.B.1392/2002/6 számú ítélete

Felhasznált irodalom:

- Dr. Orosházi Józsefné: Nyitott sebek. Egy gyilkosságsorozat a pszichológus szemével. Belügyi Szemle 1995/4.
- Kiszely Pál – Nagy István: Az idő rabságában. A hosszú időre ítélték büntetés-végrehajtásának helyzete a Szegedi Fegyház és Börtönben. Börtönügyi Szemle 2012/3
- Antal Szilvia – Nagy László Tibor – Solt Ágnes: Az életfogytig tartó szabadságvesztés empirikus vizsgálata. Kézirat. A tanulmányt a szerzők engedélyével használtam fel.
- Csóti András: A magyar börtönügy új kihívása: a tényleges életfogytig tartó szabadságvesztés. Börtönügyi Szemle 2005/2.
- Huszár László: Alkalmazkodás. Hosszúidős elítéltek börtön-adaptációja. Börtönügyi Szemle 1995/2.
- Dr. Boros János: A hosszú tartamú szabadság-vesztés hatása a fogvatartottak személyiségére. Börtönügyi Szemle 2005/2.
- John Douglas – Mark Olshaker: Sorozatgyilkosok. Gabo Könyvkiadó, 1998
- Polgár András: Az életfogytig tartó szabadságvesztés-büntetés jogintézménye, jellege, sajátosságai, végrehajtása. Büntetőjogi Tanulmányok XI. kötet, 2010. Kiadja az MTA Veszprémi Területi Bizottsága
- Polgár András: Egy szankció védelmében. Bűnügyi Szemle 2009/4.
- Polgár András: A büntetés-végrehajtási fokozatok felülvizsgálata a feltűnően durva, kegyetlen, vagy több embert érintő bűncselekményt elkövetők tekintetében. Büntetőjogi Tanulmányok XIV., 2013. Az MTA Veszprémi Területi Bizottsága
- HVG 2013. március 23. szám

